

TYRNÄVÄN KUNNAN
TILINPÄÄTÖS
2021

Sisällysluettelo

1 TILINPÄÄTÖSSÄÄNNÖKSET	1
1.1 Tilinpäätöksen laadintaa koskevat säännökset.....	1
2 TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAT	1
2.1 Tilinpäätös.....	1
2.2 Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat.....	1
3. TOIMINTAKERTOMUS	1
3.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset.....	1
3.2 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	3
3.2.1 Kunnanjohtajan katsaus.....	3
3.2.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	5
3.2.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	7
3.2.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	9
3.2.5 Kunnan henkilöstö	14
3.2.6 Ympäristöasiat	16
3.2.7 Muut ei taloudelliset asiat	16
3.2.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	17
3.2.9 Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	17
3.3 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä	17
3.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	20
3.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	20
3.4.2 Toiminnan rahoitus.....	21
3.5 Rahoitusasema ja sen muutokset	23
3.6 Kokonaistulot – ja kokonaismenot.....	25
3.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	26
3.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	26
3.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus	26
3.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	27
3.7.4 Arvio konsernin todennäköisestä kehityksestä	27
3.7.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	27
3.7.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	29
3.8 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamis toimenpiteet	33
3.8.1 Asiaa koskeva sääntely.....	33
3.8.2 Tilikauden tuloksen käsittely.....	33
3.8.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet	33
4 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	33
4.1 Seurantaa koskeva sääntely.....	33
4.2 Tavoitteiden toteutuminen.....	33
4.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen.....	33

4.3.1 Käyttötalouden toteutuminen	33
4.3.2 Tuloslaskelman toteutuminen	36
4.3.3 Investointien toteutuminen	37
4.3.4 Rahoitusosan toteutuminen	38
4.3.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	39
4.4 Hallinto- ja kehittämisosasto	40
4.5 Sosiaali- ja terveysosasto	52
4.6 Sivistys- ja hyvinvointiosasto	60
4.7 Tekninen osasto	84
5. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	94
5.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet	94
5.2 Tyrnävän kunnan tuloslaskelma.....	94
5.3 Rahoituslaskelma	95
5.4 Kunnan tase	96
5.5 Konsernilaskelmat.....	97
6 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	100
6.1 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	101
6.2 Tasetta koskevat liitetiedot.....	104

TYRNÄVÄN KUNNAN TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2021

1 TILINPÄÄTÖSSÄÄNNÖKSET

1.1 Tilinpäätöksen laadintaa koskevat säännökset

Kunnan tilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan kuntalain sekä sovelletaan kirjanpitolain ja -asetuksen säännöksiä (KuntaL 112 §). Kuntalaki on kirjanpitolakiin nähden erityislain asemassa. Siltä osin kuin mainittujen lakien säännökset poikkeavat toisistaan noudatetaan kuntalakia (KPL 8:5 §). Kirjanpitolain säännösten soveltamisesta antaa ohjeet kirjanpitolautakunnan kuntajaosto (KuntaL 112 §). Myös konsernitilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan soveltuvin osin kirjanpitolakia (KuntaL 114 §). Kunnan tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista on lisäksi annettu erillinen asetus (525/2020).

Tilinpäätöksen sisältö

Kunnan tilinpäätöksen sisältö määritellään kuntalaissa. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus (kuntaL 113.2 §) Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee lisäksi laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Kunnan, jolla ei ole tytäryhteisöjä, mutta joka on jäsen kuntayhtymässä tai liikelaitoskuntayhtymässä, tulee sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätöstä vastaavat tiedot. Kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta ohjeistetaan tarkemmin kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamassa yleisohjeessa kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta.

Tilinpäätöslaskelmat laaditaan kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden mukaisesti kaavoihin. Liitetietojen antamisessa noudatetaan kuntajaoston antamaa yleisohjetta.

Tilinpäätöksen laadinta ja allekirjoittaminen

Tilinpäätöksen laadinnasta on säännökset kuntalaissa ja kirjanpitolaisissa. Kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se valtuuston käsiteltäväksi. Tilintarkastajan on viimeistään toukokuun loppuun mennessä tarkastettava päättyneen tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös ja luovutettava tarkastuslautakunnalle valtuustolle osoitettu tilintarkastuskertomus. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä. (KuntaL 113.1 §).

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja. Tilinpäätös voidaan allekirjoittaa myös sähköisesti. Jos tilinpäätöksen allekirjoittaja on esittänyt eriävän mielipiteen tilinpäätöksestä, on tätä koskeva lausuma sisällytettävä siihen hänen vaatimuksestaan.

2 TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAT

Tilinpäätöksen muodostavat tasekirja ja tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat. Tilinpäätöstä varmentavia asiakirjoja ovat tase-erittelyt. Tilinpäätöksen käsittelyyn liittyvät lisäksi tarkastusasiakirjat eli tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus

2.1 Tilinpäätös

Kunnan tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen, talousarvion toteutumisvertailun, tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot, erillistilinpäätökset, allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkinnät sekä luettelot ja selvitykset. Tilinpäätökseen kuuluvien asiakirjojen on oltava selkeitä ja tilinpäätöksen on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus (KPL 3:1.4 §)

2.2 Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

Tilinpäätöstä varmentavia asiakirjoja ovat tase-erittelyt (KPL 3:13 §) , joiden laatimisesta on annettu ohjeet kirjanpitolautakunnan kuntajaoston Kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta koskevassa yleisohjeessa.

3. TOIMINTAKERTOMUS

3.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset

Toimintakertomuksen antamisesta vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Toimintakertomuksessa annetaan tiedot kunnan toiminnan kehittymistä ja tuloksellisuutta, taloudellista tilannetta sekä merkittäviä riskejä ja epävarmuustekijöitä koskevista tärkeistä seikoista. Kunnan toimintakertomuksen erityisenä tehtävänä on selvittää valtuuston

talousarviossa hyväksymien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa kunnan tai kuntakonsernin taseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja niiden perusteella tehdyistä keskeisistä johtopäätöksistä. Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Toimintakertomuksessa annetaan tiedot siitä, miten kirjanpitovelvollinen huolehtii ympäristöasioista, sosiaalisista asioista ja henkilöstöasioista, ihmisoikeuksien kunnioittamisesta sekä korruption ja lahjonnan torjunnasta.

3.2 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

3.2.1 Kunnanjohtajan katsaus

Päättyneen vuoden vihatuin sana oli korona. Pandemia ei helpottanut otettaan, päinvastoin loppuvuodesta pulpahti esiin uusi muunnos omikron. Kulkutautihuolien ohella maailmalla seurattiin niin Yhdysvaltain väkivaltaista presidentinvallan vaihtoa, länsimaiden äkkilähtöä Kabulista, kuin ilmaston lämpenemisen siivittämiä luonnonkatastrofeja.

Euroopassa turvallisuudentunne lisääntyi, kun Trumpin EU- ja Nato-vihamielisyys vaihtui vanhojen kumppanien huomioimiseen. Biden lupasi tukea EU:ta yhä hermostuneemmaksi käyneen Vladimir Putinin Venäjän yhä kovempaa ja uhkaavampaa ärhentelyä vastaan. Kreml vyörytti tutulta muistuttavaa suurvaltojen etupiirijakoa. Putin vaati nopeita vastauksia vaatimuksiinsa, ettei Nato saa ottaa uusiksi jäsenikseen Venäjän naapureita. Tähän joukkoon kuuluu Suomi. Viimeistään loppuvuonna huoli Ukrainan konfliktin kärjistyisestä sotimiseksi kasvoi akuutiksi, kun Putin kasasi suurta sotilasvoimaa lähelle Ukrainan itärajaa. Tällä hetkellä me tiedämme, ettei huoli ollut turhaa.

BKT:n arvioitiin kasvavan 3,4 % vuonna 2021. Covid-19-pandemian pahentuminen vuoden 2021 lopulla lisäsi taloudenpitäjien epävarmuutta ja hidasti talouskasvua tilapäisesti vuodenvaihteen ympärillä. BKT:n kasvu pysynee lähellä 3,0 prosenttia vuonna 2022, sillä usealla toimialalla tuotanto on edelleen pandemiaa edeltävän tason alapuolella. Talouden kasvu kuitenkin hidastuu ja BKT:n arvioidaan kasvavan 1,5 % vuonna 2023 ja 1,4 % vuonna 2024. Ukrainan sodan vaikutuksia ei vielä voida ennustaa tarkasti.

Energian hinta piti inflaatiota yllä vuodenvaihteen ympärillä. Energian hinta kääntynee toivottavasti vähitellen alenevaksi vuoden 2022 aikana, vaikka Ukrainan sodan ja sen seurauksena energiakustannusten nousu on ollut erittäin voimakasta tätä kirjoittaessani. Kuinka paljon, aika näyttää. Julkisen talouden alijäämä pienenee ennusteiden mukaan voimakkaasti vuosina 2021 - 2023. Alijäämä ei kuitenkaan poistu kokonaan ripeän talouskasvun aikana. Myös velka suhteessa bruttokansantuotteeseen laskee väliaikaisesti talouden elpyessä ja alijäämän pienentyessä. Talouskasvun hidastuessa velkasuhde kääntyy uudelleen kasvuun.

Ukrainan sodan talousvaikutuksia Suomelle voi vasta arvailla. Varmaa on kuitenkin, että negatiivisia vaikutuksia on laajassa mittakaavassa. Kasvu hiipuu viime vuodesta, mutta talouden pysähtymiseen vaadittaisiin nykyennusteiden mukaan sodan merkittävä eskaloituminen ja Venäjän täydellinen eristäminen. Kriisistä voi tulla pitkä, mutta shokki alas ei ole yhtä jyrkkä kuin koronakriisissä. Venäjä ei ole korona, vaan vasta 11. suurin talous maailmassa, vaikkakin merkittävä Suomelle tällä hetkellä. Sen vientipanos keskittyy raaka-aineisiin, jotka ovat korvattavissa maailmanmarkkinoilta, joskin selvästi korkeampaan hintaan. Inflaation kiihtymisen ja tuonnin vähenemisen lisäksi Suomen kasvu hidastuu Venäjä-viennin supistumisen myötä. Jos vienti loppuu totaalisesti, sen vaikutus Suomen talouden kokoon suhteutettuna on noin prosentin suuruusluokkaa.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työllisiä oli vuoden 2022 tammikuussa 88 000 enemmän kuin vuosi sitten. Työttömiä oli tammikuussa 31 000 vähemmän kuin vuosi sitten. Työ- ja elinkeinotoimistoissa sekä kuntakokeiluissa oli tammikuun 2022 lopussa kaikkiaan 274 000 työnvälityksen säädösten mukaisesti työttömäksi työnhakijaksi tilastoitua. Työttömien työnhakijoiden määrä oli 59 000 pienempi kuin edellisen vuoden tammikuussa.

Vuosi 2021 oli kaiken kaikkiaan erittäin haastava vuosi myös Tyrnävällä. Korona oli meilläkin läsnä koko vuoden. Jouduimme välillä voimakkaastikin keskittymään perustehtävien hoitamiseen. Vuosi 2021 oli kuitenkin kokonaisuutena varsin hyvin onnistunut. Kunta oli tehnyt negatiivisen tuloksen vuosina 2016, 2017 ja 2018. Vuodesta 2019 alkaen olemme tehneet joka vuosi positiivisen tuloksen. Vuonna 2020 kunnan tulos oli jo 976 258,28 euroa positiivinen, jonka jälkeen kunnan taseessa oli kertynyttä ylijäämää 2 922 402,60 euroa. **Vuoden 2021 tulokseksi tuli 205 499,82 euroa, jonka jälkeen kunnan taseessa on kertynyttä ylijäämää 3 127 903 euroa.**

Kunnan toimintatuotot vuonna 2021 olivat 4 951 472,60 euroa. Vuonna 2020 vastaava luku oli 4 055 529,52 euroa ja vuonna 2019 4 054 732,33 euroa. Kasvua siis 895 943,08 euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Suunta on pysynyt oikeana.

Toimintakulut puolestaan olivat 45 333 929,93 euroa. Vastaava luku vuonna 2020 oli 42 253 349,22 euroa ja vuonna 2019 40 376 022,65 euroa. Toimintakulut kasvoivat siis merkittävät 3 080 580,71 euroa. Kasvaneet toimintakulut johtuvat koronapandemian varautumis- ja rajoittamistoimenpiteistä.

Toimintakatteeksi muodostui näin ollen -40 382 457,33 euroa, kun se vuonna 2020 oli -38 197 819,70 euroa ja vuonna 2019 -36 321 290,32 euroa.

Verotuloja kuntaan kertyi 21 577 980,71 euroa. Vuonna 2020 verotuloja kertyi 19 898 901 euroa ja vuonna 2019 19 720 675,22 euroa. Kasvua siis 1 679 079,71 euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Valtionosuuksia kuntaan tuli 21 352 948,00 euroa. Vuonna 2020 valtionosuuksia saimme 21 800 848 euroa, kun vastaava luku vuonna 2019 oli 18 800 041,00 euroa. Laskua valtionosuuksissa oli 447 900 euroa. Syynä laskuun on mm. koronatukien kirjautuminen avustuksina, kun ne edellisenä vuotena kirjautuivat valtionosuuksiin.

Korko- ja rahoituskulujen sekä -tuottojen jälkeen **vuosikate oli 2 326 973,58 euroa.** Tyrnävän kunnan **tulos vuodelta 2021 oli lopulta 205 499,82 euroa positiivinen.**

Myös suhteellinen velkaantuneisuutemme on mennyt oikeaan suuntaan. Vuonna 2021 **suhteellinen velkaantuneisuus-temme oli 75,7 %**, kun vastaava luku vuonna 2020 oli 80,70 ja vuonna 2019 87,64 sekä vuonna 2018 94,98.

Lainakantamme on myös pienentynyt. Vuonna 2021 **lainakantamme oli 30 201 318,62 euroa.** Vuonna 2020 lainakan- tamme oli 31 310 501,80 euroa. Vuonna 2019 vastaava luku oli 31 939 141,51 euroa ja vuonna 2018 33 749 519,54 euroa. **Lainojen ja vastuiden kehitys on ollut oikea myös vuonna 2021 ollen 4660,23 euroa/asukas.** Vastaavat luvut olivat vuonna 2020 4740,42 euroa/asukas, vuonna 2019 4852,62 euroa/asukas ja vuonna 2018 5028,98 euroa/asukas. Samanaikaisesti **rahat ja pankkisaamisemme ovat kasvaneet ollen nyt 2 146 735 euroa.**

Omavaraisuusasteemme on myös parantunut viime vuosina. Vuonna 2021 **omavaraisuusaste oli 28,35 %.** Vastaava luku vuonna 2020 oli 27,70 % ja vuonna 2019 26,07 % sekä vuonna 2018 24,99 %.

Tyrnävän kunnassa väestökehitys on ollut positiivista pitkällä aikavälillä, mutta vuoden 2015 jälkeen väestönmäärä on laskenut vajaalla 200 henkilöllä. 31.12.2021 Tyrnävän **kunnan asukasmäärä oli 6 592.** Vuosi sitten vastaava luku oli 6605. Vuoden 2019 lopussa luku oli 6637. Syntyneiden määrä on laskenut useilla kymmenillä lapsilla vuodesta 2015. **Vuonna 2021 syntyi 111 lasta.** Vuonna 2020 Tyrnävälle syntyi 63 lasta. Vastaavasti vuonna 2019 Tyrnävällä syntyi 101 lasta ja vuonna 2018 107 lasta.

Tyrnävällä joulukuun lopussa oli **233 työtöntä työnhakijaa.** Vastaava luku vuosi sitten oli 285 työtöntä työnhakijaa. Vuoden 2019 lopussa työttömiä työnhakijoita oli 247 ja vuoden 2018 lopussa määrä oli 255. **Työttömyysaste joulukuun lopussa oli 8,4 %.** Vastaava luku vuoden 2020 lopussa oli 10,1 % ja vuoden 2019 lopussa oli 8,8 % sekä vuoden 2018 lopussa työttömyysaste oli 8,9 %. **Avoimia työpaikkoja oli joulukuun lopussa 58.** Vastaava luku vuoden 2020 lopussa oli 37. Vastaavasti vuoden 2019 lopussa avoimia työpaikkoja oli 19 ja vuoden 2018 lopussa 12.

Vuonna 2021 Tyrnävälle perustettiin 29 uutta yritystä. Lakanneita yrityksiä oli 7. Vastaavasti vuonna 2020 Tyrnävällä perustettiin 25 uutta yritystä. Lakanneita yrityksiä oli 11. Vuonna 2019 Tyrnävällä perustettiin 25 uutta yritystä ja lakanneita yrityksiä oli 7. Vuonna 2018 yrityksiä perustettiin 27. Vuosi 2021 oli myös **Tyrnävän Kehitys Oy:n ensimmäinen toimintavuosi**, vaikkakin vajaa sellainen.

Vuoden 2019 aikana kuntaan laaditun kuntastrategian 2020–2026 yksi keskeinen tavoite on estää kuntaa ajautumasta talousahdinkoon ennakoimalla toimintojaan ja sopeutumalla yhteiskunnan muutoksiin. Strategian visiona on, että Tyrnävän kunta on turvallinen koti jokaiselle ja kaikelle. Strategian läpileikkaaviksi teemoiksi päätettiin hyvinvointi, elinvoima ja juurevuus. Arvoiksi nousivat avoimuus, kestävyys, oikeudenmukaisuus, turvallisuus ja vastuullisuus. Vuoden 2020 johtamisessa ja kaikessa toiminnassa näitä kuntastrategian tavoitetta, visiota ja arvoja on noudatettu.

Strategiaan asetettujen tavoitteiden valossa olemme onnistuneet vähintäänkin hyvin. Kunnan tuloksellisen toiminnan osalta on useita mittareita. Näiden mittareiden perusteella olemme onnistuneet kauttaaltaan. Kiitos kuuluu niin päätäjille, kuntalaisille, kaikille työntekijöille ja yhteistyökumppaneille. Tulos ei ole tullut helposti. Se on vaatinut paljon ponnisteluja ja päätettyjen asioiden tehokasta toimeenpanemista. Kiitos! Emme kuitenkaan ole vielä valmiita. Tavoittemme on saada muuttoliikenne positiiviseksi. Myös työpaikkaomavaraisuus kaipaa ryhtiä.

Turvallista kevään odottelua!

Tyrnävällä 4.3.2022

Vesa Anttila
Kunnanjohtaja

3.2.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kunnan valtuusto

Kunnanvaltuuston jäsenmäärä on 27.

Kunnanvaltuusto valtuustokaudella 1.6.2017 – 31.7.2021

Vuosi 2021 oli kuntavaalivuosi. Vaalit toimitettiin 13.6.2021 ja uusi valtuusto aloitti toiminnan 1.8.2021.

Valtuuston poliittiset voimasuhteet kaudella 2017–2021 ovat

Suomen Keskusta r.p.	18
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.	3
Perussuomalaiset r.p.	2
Vasemmistoliitto r.p.	2
Kansallinen Kokoomus r.p.	2

Valtuuston poliittiset voimasuhteet kaudella 2021-2025 ovat

Suomen Keskusta r.p.	16
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.	2
Perussuomalaiset r.p.	4
Vasemmistoliitto r.p.	1
Kansallinen Kokoomus r.p.	4

Valtuuston jäsenet vuonna 2021 (31.7.2021 saakka)

Bräysy Tauno, Herrala Helena, Jetsonen Allan, Junes Jukka, Junttila Anita, Karppinen Kari, Lassila Ritva, Lithovius Helena, Manninen Ville-Juhani, Markus Anu, Matinlauri Minna, Myllyoja Emilia, Mällinen Seija, Nuolioja-Saksio Heleena, Nuorala Tapio, Paaso Maria, Partanen Jari, Partanen Marko, Patala Heikki, Rusila Tiia, Räisänen Heli, Saarela Esa, Sainio Lauri, Suotula Annukka, Uitto Tauno, Väisänen Seija, Ylitalo Jussi. Valtuuston puheenjohtaja on Tauno Uitto kesk., I varapuheenjohtaja Annukka Suotula kesk. ja II varapuheenjohtaja Lauri Sainio kok.

Valtuusto jäsenet 1.8.2021 alkaen

Bäckman Tarja, Erkkilä Senja, Heikkilä-Tuomaala Hannele, Karhumaa Niina, Karppinen Kari, Karppinen Ossi, Kauppi Pasi, Lithovius Helena, Manninen Ville-Juhani, Matinlauri Minna, Matinolli Jari, Matinolli Maarit, Myllyoja Emilia, Mällinen Seija, Ojala Timo, Paaso Maria, Partanen Jari, Partanen Marko, Patala Heikki, Pokka Soili, Rusila Tiia, Sainio Lauri, Suotula Annukka, Törmä Visa, Uitto Jaakko, Väisänen Seija, Ylitalo Jussi. Valtuuston puheenjohtaja on Jussi Ylitalo kesk., I varapuheenjohtaja Emilia Myllyoja SDP ja II varapuheenjohtaja Visa Törmä kesk.

Kunnanhallitus

Kunnanhallitukseen kuuluu yhdeksän jäsentä.

Kunnanhallituksen poliittiset voimasuhteet 2017-2021 ovat: Suomen Keskusta kuusi jäsentä, Suomen Sosialidemokraattinen puolue yksi jäsen, Perussuomalaiset yksi jäsen ja Vasemmistoliitto yksi jäsen.

Kunnanhallituksen jäsenet vuonna 2021, 31.5.2021 saakka

Junttila Anita, Karppinen Kari, Matinlauri Minna, Myllyoja Emilia, Mällinen Seija, Partanen Marko, Patala Heikki, Rusila Tiia ja Ylitalo Jussi. Kunnanhallituksen puheenjohtaja on Minna Matinlauri, ensimmäinen varapuheenjohtaja Tiia Rusila ja toinen varapuheenjohtaja Jussi Ylitalo.

Kunnanhallituksen poliittiset voimasuhteet kaudella 2021-2025 ovat: Suomen Keskusta viisi jäsentä, Perussuomalaiset kaksi jäsentä, Kansallinen Kokoomus yksi jäsen, Vasemmistoliitto yksi jäsen.

Kunnanhallituksen jäsenet vuonna 2021 1.8.2021 alkaen

Heikkilä-Tuomaala Hannele, Karppinen Ossi, Kauppi Pasi, Matinolli Maarit, Mällinen Seija, Partanen Marko, Patala Heikki, Rusila Tiia, Suotula Annukka. Kunnanhallituksen puheenjohtaja on Annukka Suotula, ensimmäinen varapuheenjohtaja Maarit Matinolli ja toinen varapuheenjohtaja Marko Partanen.

Lautakunnat

Lautakunnat ovat luottamushenkilöistä koostuvia toimielimiä, jotka vastaavat Tyrnävän kunnan palvelujen järjestämisestä. Kunnanvaltuusto valitsee lautakuntien jäsenet.

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveyslautakunta vastaa Tyrnävän kunnan sosiaali- ja terveystaloudesta. Lautakunnassa on yhdeksän jäsentä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 31.7.2021 asti

Nuorala Tapio puheenjohtaja, Nuolioja-Saksio Heleena varapuheenjohtaja, Huurre Kaarina, Huotari Esko, Kokko Satu, Manninen Ville-Juhani, Mäkelä Timo, Paaso Maria, Risteli Juha-Matti.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 1.8.2021 alkaen

Paaso Maria puheenjohtaja, Erkkilä Senja varapuheenjohtaja, Immonen Heidi, Huurre Kaarina, Jetsonen Allan, Kokko Satu, Mäkelä Timo, Kantola Jukka, Tuuri Jukka.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta käsittelee koulutukseen liittyviä asioita esiopetuksesta aikuiskoulutukseen. Lisäksi sivistyslautakunnan toimialaan kuuluvat kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut ja vapaa-aikapalvelut. Lautakuntaan kuuluu yhdeksän jäsentä.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 31.7.2021 asti

Jetsonen Allan puheenjohtaja, Herrala Helena varapuheenjohtaja, Bräysy Hanne, Huusko Vesa, Kauppi Juhana, Markus Anu, Partanen Jari, Ristiluoma Sami, Väisänen Seija.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 1.8.2021 alkaen

Matinlauri Minna puheenjohtaja, Sainio Lauri varapuheenjohtaja, Herrala Helena, Huusko Vesa, Partanen Jari, Pokka Soili, Saikkonen Miska, Uitto Jaakko, Väisänen Seija.

Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunnan vastuualueeseen kuuluvat mm. julkisten tilojen ja alueiden hoitaminen, vuokra-asuntotoimen hoitaminen ja väestönsuojelutehtävät. Lautakuntaan kuuluu yhdeksän jäsentä.

Ympäristölautakunta 31.7.2021 asti

Bräysy Tauno puheenjohtaja, Junes Jukka varapuheenjohtaja, Alasuutari Alpo, Heikkilä-Tuomaala Hannele, Huusko Ritva, Lithovius Helena, Pajala Jari, Räisänen Heli, Saarela Esa.

Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan vastuualueeseen kuuluvat mm. julkisten tilojen ja alueiden hoitaminen, vuokra-asuntotoimen hoitaminen ja väestönsuojelutehtävät. Lautakuntaan kuuluu yhdeksän jäsentä.

Tekninen lautakunta 1.8.2021 alkaen

Karppinen Kari puheenjohtaja, Matinolli Jari varapuheenjohtaja, Alapirtti Mirka, Bäckman Tarja, Hietikko Veli-Matti, Karhumaa Niina, Lithovius Helena, Manninen Ville-Juhani, Ojala Timo.

Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunta hoitaa vaalilain määrittämiä tehtäviä. Esimerkiksi kunnallisvaaleissa keskusvaalilautakunta vastaa tuloksen laskennasta ja vahvistaa tuloksen. Lautakuntaan kuuluu viisi jäsentä.

Keskusvaalilautakunta 31.7.2021 asti

Marttinen Tuula puheenjohtaja, Suomela Risto varapuheenjohtaja (8.12.2021 asti), Kangasjärvelä Timo varapuheenjohtaja (9.2.2021 alkaen), Kaurala Sirkka (9.2.2021-12.4.2021), Kinnunen Toivo (12.4.2021 asti), Lassila Ritva (8.2.2021 asti), Hannus Pirkko, Oikarinen Tuula (13.4.2021 alkaen), (Tuura Petteri 13.4.2021 alkaen).

Keskusvaalilautakunta 1.8.2021 alkaen

Marttinen Tuula puheenjohtaja, Tuura Petteri varapuheenjohtaja, Kangasjärvelä Timo, Matero Riitta (15.12.2021 alkaen), Oikarinen Tuula (14.12.2021 asti), Suutari Anu.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävät ovat lakisääteisiä. Sen tehtävät liittyvät kunnan ulkoiseen valvontaan. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat ja arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Lautakunnassa on viisi jäsentä.

Tarkastuslautakunta 31.7.2021 asti

Suotula Annukka puheenjohtaja, Herrala Helena varapuheenjohtaja, Nuorala Tapio, Partanen Jari, Sainio Lauri.

Tarkastuslautakunta 1.8.2021 alkaen

Törmä Visa puheenjohtaja, Myllyoja Emilia varapuheenjohtaja, Piippo Jouni, Markus Anu, Manninen Ville.

3.2.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Manner-Suomen kunnissa tulorahoituksen riittävyys on säilynyt edellisvuodentapaan vahvana vuosikatteen heikkene- misestä huolimatta. Tilinpäätösarvioiden perusteella kuntien vuosikate heikkeni hieman vajaat 0,5 mrd. euroa vuo- desta 2020, jolloin vuosikate oli poikkeuksellisen vahva kuntasektorille kohdennetusta koronatukipaketista johtuen. Vaikka koronaepidemiaan liittyvien valtionosuuksien korotusten määrä väheni n. 1,2 mrd. euroa, verotulojen merkit- tävä kasvu piti vuosikatteen edellisvuoden tapaan varsin vahvana. Toimintakate kuitenkin heikkeni, koska toimintaku- luissa oli selvää kasvua. Kuntien tilikauden tulos oli kuitenkin selvästi positiivinen 1,31 mrd. euroa. Tilikausi oli negatii- vinen 67 kunnassa, kun vuonna 2020 tulos oli negatiivinen 32 kunnassa (230 vuonna 2019). Näin kuntien taseen ker- tynyt ylijäämä kasvoi 13,67 mrd. euroon. 16 kunnalla oli taseessa kertynyttä alijäämää, alijäämäisten kuntien määrä laski noin kymmenellä vuodesta 2020.

Koronapandemian pitkittymisestä ja aaltoilusta huolimatta iskut kansantalouden kasvulukuihin ovat olleet Suomessa lievempiä kuin ennustettiin. Bruttokansantuotteen lasku vuonna 2020 jäi huomattavasti pienemmäksi kuin EU-alueella keskimäärin, ja viime vuonna käynnistynyt elpyminen on jatkunut loppuvuonna tasaisesti. Suomen hallitus on monien muiden maiden rintamassa torjunut koronapandemiaan liittyneiden rajoitustoimien taloudellisia menetyksiä lukuisilla eri tukikierroksilla. Tukitoimet ovat loiventaneet talouden iskua mutta samalla velkaannuttaneet valtiontaloutta voi- makkaasti.

Suomen kansantalous kääntyi huhtikuussa 2021 reippaaseen kasvuun alkuvuoden rajoitustoimien ja heikon talouske- hityksen jälkeen. Ennakollisten suhdannetietojen mukaan talouskasvu jatkui pirteänä koko loppuvuoden ajan, vaikka aaltoilevat koronatartunnat, joulukuussa käyttöön otetut uudet rajoitustoimet, epävarmuuden lisääntyminen, inflaa- tion kiihtyminen ja kustannuspaineiden nousu jättivät vuoden 2021 lopullisiin kasvulukuihin varmasti vielä jälkensä. Suomen Pankki on arvioinut, että tuotantokapeikat saattavat pienentää viime vuoden BKT:n kasvua noin 0,5 prosent- tiyksiköllä. On ennusteita, joiden mukaisesti viime vuoden BKT:n volyymin muutos asettuu 3,5–4 prosentin tuntumaan. Kasvua on ylläpitänyt loppuvuonna erityisesti tavaroiden ja palvelujen vienti sekä kulutus.

Neljännesvuositilastojen perustella on kuitenkin jo selvää, että kansantalouden tuotantoluvut nousivat korona- edeltävälle tuotannon tasolle jo vuoden 2021 toisella neljänneksellä. Koronaa edeltävälle kasvu-uralle päästään ennusteiden mukaan vasta myöhemmin. Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työllisten määrän kasvu oli vuoden 2021 alkupuolella hurjaa, sillä jo tuolloin saavutettiin koronapandemiaa edeltävä työllisten määrän taso. Vuosikeskiar- vioilla mitattuna työllisyys kasvoi vuoden 2021 aikana 60 000 hengellä ja työllisyysaste oli 72,3 prosenttia.

Tutkimukset osoittavat, että korona-aaltojen talousvaikutukset Suomessa ovat laskeneet ajan mittaan. Vaikka rajoitustoimista aiheutuu aina taloudellisia menetyksiä, rokotteet ja jo hankittu kokemus taudin kanssa elämisestä ovat vähentäneet tuoreimpien korona-aaltojen talousvaikutusta. Kansantalouden kehityksen ei enää arvioidakaan riippuvan niin voimakkaasti koronatartuntojen kehityksestä kuin pandemian alkuhetkinä. Koronasta on tullut yksi talouskasvuun vaikuttava tekijä muiden joukossa. Se saattaa kuitenkin lisätä talouskehitykseen liittyvää vaihtelua.

Vielä ennen Venäjän laajamittaista hyökkäystä Ukrainaun Suomen talouskasvun ennakoitiin hidastuvan mutta palaavan varsin pian sitä edeltävälle kasvu-uralle. Suhdannelaitosten konsensusennuste BKT:n volyymin kasvuksi kuluvana vuonna nousee vahvan kasvuperinnön vuoksi yhä noin kolmen prosentin tuntumaan, mikä on Suomen kansantalouden trendikasvua selvästi ripeämpi tahti.

Sodan vaikutuksia Suomeen on tässä vaiheessa mahdotonta arvioida luotettavasti, koska sen kestosta ja lähikuukausien tapahtumista ei voi sanoa mitään varmaa. Sota kuitenkin väistämättä pienentää aikaisemmin ennustettua talouskasvu-uraa. Venäjän taloudelle asetettujen sanktioiden negatiiviset vaikutukset ulottuvat myös Suomeen, erityisesti niihin yrityksiin, jotka eivät löydä raaka-aineelleen, tuotteilleen tai palveluilleen korvaavia markkinoita.

Useat länsimaiset yritykset ovat vetäytymässä Venäjän markkinoilta pakotteiden tai imagosyiden vuoksi. Osa on jäädyttänyt Venäjälle suuntautuvat uudet investoinnit, ja irtautumista Venäjän energiatuonnista mietitään nyt laajasti koko Euroopassa. Suomessa arvion mukaan noin 2 100 Venäjän vientiä harjoittavaa yritystä. Jos niiden Venäjän vienti loppuisi totaalisesti, vaikutus olisi Suomen talouden kokoon suhteutettuna noin prosentti bruttokansantuotteesta. Myös valtiovarainministeriö on päätenyt alustavissa arvioissaan samaan suuruusluokkaan.

Sodalla on valtavasti vaikutuskanavia Suomen kansantalouteen. Hyökkäys Ukrainaun vaikuttaa myös julkisen sektorin menoihin ja tuloihin sekä kuntatalouteen.

Kuntien ja kuntayhtymien talouden ohella sota vaikuttaa myös kuntaomisteisten yhtiöiden kannattavuuteen. Yksi voimakkaimmin kärsivistä hankkeista lienee Fennovoima, josta valtaosan omistaa Voimaosakeyhtiö SF. Yhtiön taustalla on suuryritysten ohella runsaasti myös kuntien omistamia energiayhtiöitä.

On liian aikaista arvioida, miten voimakkaita vaikutuksia sodasta aiheutuu Suomen julkiseen talouteen ja millä aikataululla ne kumuloituvat. Ensimmäiseksi vaikutukset näkyvät menopaineina lähinnä valtiontaloudessa: uusina puolustustoimintana, turvallisuuteen, varautumiseen ja maahanmuuttoon liittyvinä määräraharapeina.

Myös kuntien huoltovarmuuteen, häiriöihin ja hybridivaikuttamiseen liittyvä varautumistoiminta on tarkistettava tai otettava työn alle. Kunnille aiheutuu menopaineita myös ukrainalaisten turvapaikanhakijoiden tai tilapäisen suojelun direktiivin perusteella maahan tulleiden henkilöiden palveluiden, kuten terveystalveluiden, varhaiskasvatuksen tai opetuksen, järjestämisestä.

Vaikutukset riippuvat maahan tulevien henkilöiden lukumäärästä ja heidän maahantulostatuksesta. Jos Venäjän sota Ukrainassa pitkittyy ja nostaa Suomessa työttömyyttä, kunnille aiheutuu työttömyyden hoidosta lisäkustannuksia niin sosiaaliturvan kuin työttömien palveluiden muodossa. Työttömyyteen liittyvät kustannukset keskittyvät tyypillisesti suurille kaupungeille.

Venäjän hyökkäyksellä on väistämättä vaikutuksia myös julkisen sektorin verokertymiin. Kuntatalous ei ole kuitenkaan verovaikutusten etulinjassa, vaan ensimmäiset vaikutukset aiheutunevat kulutusveroihin. Myös yhteisöveroon välittyvät vaikutukset kohdistuvat voimakkaammin valtioon, sillä kuntien osuus yhteisöveron tuotosta on pienempi kuin valtiolla. Kuntien merkittävin vero on kunnallisvero. Kunnallisveroa maksetaan myös etuuksista, mikä tasaa kunnallisverotuottoihin kohdistuvia heilahteluja. Sodalla ei ole juuri vaikutusta kiinteistöverotuksen tuottoon.

Lisäksi vuoden 2022 kuntatalouteen vaikuttaa myös hyvinvointialueuudistus ja siihen valmistautuminen. Tämä sitoo kuntien taloudellisia resursseja sekä työvoimaresursseja, mikä näkyyne kuntien tehokkuudessa ja tuottavuudessa.

Kuitenkin samaan aikaan on todettavissa, että kansantalous on toipumassa koronapandemiasta ja elpyminen jatkuu vuonna 2022, mikä vahvistaa kuntataloutta. Silti tulee huomioida, että kuntien lakisäätöisiin tehtäviin tulee lisäyksiä, mikä luo haasteita kuntakentälle. Vaikkakin kuntien tehtävien lisäykset ja indeksikorotukset lisäävät valtionosuuksia vuonna 2022, kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistuu kuitenkin leikkaus, kun kustannustenjaon tarkistuksesta osa, noin 320 miljoonaa euroa, jätetään maksamatta. Myöskään koronatukia ei makseta kunnille enää vuonna 2022. Muun muassa sen takia valtionavustukset pienenevät 1,7 miljardia euroa vuodesta 2021 ja verotulojen kasvu jäänee vaatimattomaksi.

Edellä mainitut seikat huomioon ottaen Tyrnävän kunta kuitenkin lähtee vuonna 2022 edelleen tavoittelemaan positiivista taloudellista tulosta.

(lähteet: kuntaliitto, VM)

3.2.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Kuntastrategian toimeenpano, seuranta ja arviointi

Strategian toimeenpano

- Vuosittainen talousarviovalmistelu (aihiot strategiasta toimialoittain)
- Seuranta ja arviointi toteutetaan vuosittain
- Perusteellisempi arvio toteutetaan valtuustokauden lopussa
- Vuosittain arviointia toteutetaan tilinpäätöksen ja tarkastuslautakunnan havaintojen pohjalta

Hyvinvointikertomus osana hyvinvointijohtamista

Hyvinvoinnin edistäminen on kunnan perustehtävä. Vuonna 2011 voimaan tullut terveydenhuoltolaki velvoittaa kuntia raportoimaan valtuustolle vuosittain kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä. Sen lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmistettava laajempi hyvinvointikertomus.

Hyvinvointikertomus on laadittu vuonna 2021 ja laajempi hyvinvointikertomus on laadittu edellisen valtuustokauden aikana vuonna 2018. Nykyisen valtuustokauden laaja hyvinvointikertomus on tulossa syksyllä 2022 päätöksentekoon.

Tyrnävän arvoperusta

- Avoimuus
- Kestävyys
- Oikeudenmukaisuus
- Turvallisuus
- Vastuullisuus

Tyrnävän kunnan strategiset valinnat

- Luodaan mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle sekä tarpeellisille sosiaali- ja terveyspalveluille
- Työpaikat ja asiointipalvelut ovat lähellä ja saavutettavissa sekä kunnassa että lähiseudulla
- Kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista
- Vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa
- Yhteisestä ympäristöstä pidetään huolta erityispiirteitä arvostaen
- Edistetään paikallislähtöistä yrittäjyyttä ja lähiruokaa

Strategian läpileikkaavat teemat

- Hyvinvointi
- Elinvoima
- Juurevuus

HYVINVOINTI

Tyrnävällä on poikkeuksellinen ikärakenne. Kuntalaisista noin 45 prosenttia on alle 29-vuotiaita, 18 % kuntalaisista on 0–9-vuotiaita. Palvelujen kehittämistä on tehty aidosti hallintokuntien rajat ylittävällä tavalla. Ikärakenne aiheuttaa haasteita investointien osalta.

Tavoitteet

- Luodaan mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle sekä tarpeellisille sosiaali- ja terveyspalveluille
- Työpaikat ja asiointipalvelut ovat lähellä ja saavutettavissa sekä kunnassa että lähiseudulla
- Kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista
- Vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa
- Yhteisestä ympäristöstä pidetään huolta erityispiirteitä arvostaen
- Edistetään paikallislähtöistä yrittäjyyttä ja lähiruokaa.

Toimenpiteet

- Varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut sekä kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut sekä vapaan sivistystyön palvelut lisäävät kuntalaisten hyvinvointia erityistarpeet huomioiden. Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat helposti saatavilla
- Kuntalaisten mahdollisuus lähipalveluiden käyttöön helpottaa arkea ja lisää vapaa-aikaa. Asiointimatkojen määrään ja liikkumistapaan pyritään vaikuttamaan hyvinvoinnin ympäristön näkökulmista
- Kunnan moniammatillinen hyvinvointiryhmä valmistelee vuosittain hyvinvointia tukevat tavoitteet ja toimenpiteet
- Hyvinvointitapahtumat ja sähköinen osallistumisen mahdollistavat kuntalaisten osallistumisen ja yhteisöllisen tekemisen
- Kunta tarjoaa kuntalaisille monipuoliset ulkoilumahdollisuudet. Ympäristöstä huolehditaan tiiviissä yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Asukkaiden viihtyisyyteen kiinnitetään huomiota ja nostetaan ympäri kuntaa sijaitsevat erityiset kohteet esille
- Kunta edistää palvelurakenteen monipuolisuutta ja uusien työpaikkojen syntymistä. Kunnan toimenpiteet yrittäjien hyvinvoinnin edistämiseksi; aamukahvit, elinvoimatoimikunta, tilaisuudet, liikuntapalvelut. Kunnan ruokapalveluissa hyödynnetään lähiruokaa mahdollisuuksien mukaan.

Toteutuminen

Hyvinvointiin liittyviä tapahtumia järjestettiin 40 kpl sisältäen muun muassa yhdessä tekemistä, liikuntatarjonnan esitelyjä, osallisuutta lisääviä työpajoja. Seurayhteistyön avulla liikutettiin tyrnäväläisiä yli 20 000 kertaa.

Lukeva ja liikkuva kunta -ohjelmat toteuttavat hyvinvointityötä. Lukeva kunta – ohjelmassa tavoitteena on edistää ja innostaa kaikenikäisten lukuharrastusta ja lukutaitoa. Liikkuva kunta -ohjelma tukee kunnan eri osastoja edistämään liikuntaa arjessa ja kannustaa kuntalaisia liikunnalliseen elämäntapaan. Harrastamisen suomen malli- hankkeella mahdollistettiin lasten ja nuorten harrastamista koulupäivän yhteydessä. Kuntalaisille toteutettiin hyvinvointikysely ja kuntalaisia osallistettiin valitsemaan hyvinvoinnin painopistealueet kuluvalle valtuustokaudelle.

Kunta on tukenut kolmatta sektoria mm. toiminta-avustuksin, ja siten mahdollistanut monipuolisten ja myös uusien ulkoilumahdollisuuksien tarjonnan kuntalaisille. Tuunaa Tyrnävää- osallistavan budjetoinnin malli kokosi 752 ideaa, joista toteutukseen äänestettiin frisbeegolfrata.

Työllisyyden kuntakuntakokeilu on toiminut vuoden 2021, asiakastyö käynnistyi 1.3.2021. Kuntakokeilussa on kehitetty uudentyypisiä palveluja ja tehostettu palvelumalleja. Tyrnävällä asiakkaita oli keskimäärin vuonna 2021 185.

Pohjois-Pohjanmaan maakunta on käynnistänyt valmistautumisen soteuudistukseen kahden hankekokonaisuuden kautta. Tulevaisuuden sotekeskus -hanke keskittyi olemassa olevien sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämiseen, Rakennehanke puolestaan ennakoimaan 1.1.2023 käynnistyvää hyvinvointialuetta. Tyrnävän sosiaali- ja terveyspalvelut on osallistunut hankkeisiin omalta osaltaan. Vanhusneuvosto on osallistunut aktiivisesti palveluohjauksen työpajoihin.

Tyrnävän kunnan henkilöstön hyvinvointia kehitettiin työnantajan ja henkilöstön yhdessä suunnittelemien työhyvinvointitekojen kautta. Henkilöstökysely toteutettiin marraskuussa 2021.

ELINVOIMA

Vahva alkutuotanto

Kunnassa oli vuonna 2020 142 aktiivitilaa. Näistä oli peltoa viljelyksessä 11 112 ha. Maitoa tuotetaan n. 4,8 milj. litraa vuodessa.

High Grade-alue

Korkealuokkaisen siemenperunan tuotantoalueiksi on Euroopassa nimetty viisi aluetta: Skotlanti, Irlanti, alue Pohjois-Saksassa, Azorit sekä Tyrnävän ja Limingan kuntien muodostama alue.

Palvelualan merkitys on kasvanut Tyrnävällä. Eniten työpaikkoja Tyrnävällä on terveys- ja sosiaalipalveluiden alalla. Luovat alat nousevat ja mahdollistavat uuden yrittäjyyden.

Tavoitteet

- Luodaan mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle sekä tarpeellisille sosiaali- ja terveyspalveluille
- Työpaikat ja asiointipalvelut ovat lähellä ja saavutettavissa sekä kunnassa että lähiseudulla
- Kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista
- Vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa
- Yhteisestä ympäristöstä pidetään huolta erityispiirteitä arvostaen
- Edistetään paikallislähtöistä yrittäjyyttä ja lähiruokaa

Toimenpiteet

- Kunta tarjoaa kattavasti varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut sekä kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut, sosiaali- ja terveyspalvelut sekä vapaan sivistystyön tarjoamat mahdollisuudet
- Maankäytön ja kaavoituksen keinoin mahdollistetaan yritysten ja asukkaiden sijoittuminen yhdyskuntarakenteen kannalta järkevästi. Huolehditaan kunnan sisäisistä ja alueellisista yhteyksistä
- Varataan resursseja hyvinvointia tukeviin toimenpiteisiin. Kunnan kiinteistöstä ja maaomaisuudesta pidetään huolta suunnitelmallisesti ja pitkän aikavälin tavoitteita asettaen
- Kuntalaiset osallistuvat päätöksentekoon. Kaikessa päätöksenteossa ennakkovaikutusten arviointi on päätöksenteon perusta. Avoimen päätöksenteon kautta osallistava budjetointi tuodaan käytäntöön osana talouden suunnittelua
- Elinympäristöstä huolehditaan suunnitelmallisesti. Ainutlaatuiset kohteet, kuten kuntakeskuksen Meijerialueen ympäristö, nostetaan omaan arvoonsa ja niitä kehitetään vetovoimatekijöinä
- Tarjotaan yrityksille kehittymisen mahdollisuuksia kunnassa. Kunta tekee tiivistä yhteistyötä paikallisen ja seudullisen yrittäjyhteisön kanssa. Lähiruoka on esillä eri toiminnoissa.

Toteutuminen

Tilaisuuksien ja tapahtumien järjestämisiä on edelleen supistettu runsaasti kertomusvuoden aikana johtuen koronaviiruksen aiheuttamista rajoitteista.

Asemakaavojen ajantasaisuutta on tarkasteltu, Haurukylän asemakaavan laajennus on saanut lainvoiman ja yleiskaavan päivitystarve on todettu. Kunnan markkinointia ja kuntakuvan kirkastamista on suoritettu säästötoimenpiteiden sallimissa määrissä. Meidän Tyrnävä -brändi on nostettu kuntamarkkinoinnin kokoavaksi teemaksi. Tapahtumia on järjestetty vallitsevat rajoitukset huomioiden vuoden aikana lukuisia (sivistys- ja hyvinvointi osaston kertomuksessa tarkemmin). Elinkeinotoimintaa ja yrittäjien kanssa tehtyä yhteistyötä sekä paikallisten tuotteiden ja palveluiden mekin edistämistä on esitelty hallinto- ja kehittämisosaston kertomuksessa.

Työllisyystilanne on heikentynyt vuoden aikana johtuen koronapandemian aiheuttamasta globaalista talouskasvun romahduksesta. Marraskuun 2021 työttömyysprosentin ollessa 7,1 % ja joulukuussa 8,4 %. Edellisen vuoden vastaavien lukujen tilanne marraskuun osalta 8,5 % ja joulukuun osalta 10,1 %.

JUUREVUUS

Tavoitteet

- Luodaan mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle sekä tarpeellisille sosiaali- ja terveyspalveluille
- Työpaikat ja asiointipalvelut ovat lähellä ja saavutettavissa sekä kunnassa että lähiseudulla
- Kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista
- Vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa
- Yhteisestä ympäristöstä pidetään huolta erityispiirteitä arvostaen
- Edistetään paikallislähtöistä yrittäjyyttä ja lähiruokaa

Toimenpiteet

- Tyrnäväläiset arvot ja historia sisältyvät varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmiin sekä vapaan sivistystyön opintoihin. Opetuksessa hyödynnetään paikallisia ihmisiä ja yhteisöjä siten, että kulttuuriperintö pysyy osana yhteisöä ja kehittyä edelleen

- Paikallisia palveluita ja niiden näkyvyyttä tuetaan eri tavoin. Lähipalveluiden saatavuus pyritään mahdollistamaan kuntalaisille
- Tyrnäväläistä rakennusperintöä vaalitaan ylläpitämällä kunnan rakennusten kuntoa ja järkevää käyttöä. Yhteisiä varoja suunnataan paikallisiin hyvinvointia lisääviin tekoihin ja alueen monipuoliseen kehittämiseen
- Vuoropuhelu paikallisten kanssa on aktiivista. Kuntalaisten osallistuminen tukee päätöksentekoa ja kunnan talouden ja toiminnan suunnittelua. Osallisuuteen on monta tapaa: vaikuttaa voi tapahtumissa, palautteilla, sähköisissä kanavissa ja kohtaamisissa. Yhdessä teemme tulevaisuuden Tyrnävää
- Vahvalle alkutuotannolle tyypillisiä maisemia ja rakennuksia ylläpidetään ja arvostetaan. Kylät ja jokivarret pidetään yhteistyössä avoimina ja siisteinä. Ympäristörakentamisessa huomioidaan kuntalaisten toiveita
- Tyrnävän osaamista brändin kautta nostetaan paikallisia elinkeinoja esille. Vahva alkutuotanto, erityisesti perunan viljely ja niiden jalostusasteen nosto ovat osana kunnan elinvoimatyötä.

Toteutuminen

Tyrnävällä kansalaisopiston kursseille osallistui 337 henkilöä vuonna 2021. Toteutuneita kursseja oli 34 kpl. Tyrnävällä järjestettiin kursseja kieliin, musiikkiin, esittävään taiteeseen ja kirjallisuuteen, kuvataiteisiin ja muotoiluun, kädentaitoihin sekä tanssiin ja liikuntaan liittyen. Opetustunteja toteutui 1 194 oppituntia. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman painopisteenä on käsityö, joten paikallinen arkkitehtuuri ja kulttuuriympäristö ovat osana opetusta.

Nahkurin ja nahkatehtaan asuinrakennuksen peruskorjaukseen on haettu avustusta Opetus- ja kulttuuriministeriöltä toukokuussa 2020. Avustusta saatu vuosille 2022 ja 2023 yhteensä 750 000 €.

Talouskehitys kunnassa on kääntänyt suuntaansa toivotusti. Tilikauden ylijäämä on kasvanut merkittävästi johtuen valtiolta saaduista verotulojen menetysten korvauksista.

Kunnan oma ruokahuolto on nostanut lähiruokaprofiilia. Lähiruokaa suosittiin koulujen ruokalistalla.

Tyrnävän kunnan talous suunnitelmakaudella

Tyrnävän kunnan talouskehitys jatkuu positiivisena. Taseessa ei ole kattamatonta alijäämää. Taseeseen oli aikaisempina vuosina saatu kerättyä erittäin tarpeellinen yli neljän miljoonan euron ylijäämäpuskuri. Vuoden 2018 jälkeen tuo puskuri kutistui noin 1,8 miljoonaan euroon ja vuoden 2021 positiivisen tuloksen myötä kohosi yli kolmeen miljoonaan euroon. Kunnan toimintamenojen kasvu saatiin käännettyä säästötoimenpitein laskuun, mikä on alle kuntien keskimääräisen menojen kasvun. Kertomusvuoden tilinpäätös on positiivinen. Tähän auttoi erityisesti verotulojen huomattava kasvu. On huomattava, että vuoden toimintakate oli noin 1,7 miljoonaa euroa alijäämäinen verrattuna alkuperäiseen talousarvioon. Verotulojen kasvu on viimeisten vuosien aikana ollut alle maan keskiarvon, kun poistetaan veroäyrin korotuksen vaikutukset.

Kunnan kasvutavoitteen saavuttaminen merkitsee, että kunnan lisääntyvät palvelu- ja investointitarpeet edellyttävät palvelutuotantotapojen tehokkuuden ennakkoluulotonta tarkastelua sekä suunnitelmallista ja hyvin ajoitettua investointipolitiikkaa sekä eri investointimallien tarkastelua.

Vuoden 2021 talousarvio ja suunnitelmavuodet 2022–2023 oli laadittu siten, että talouskehitys saadaan pidettyä positiivisena. Käyttötalouden menoja seurataan jatkuvasti ja raportoidaan valtuustolle neljän kuukauden välein.

Käyttötalouden nettomenot kasvoivat kertomusvuonna 5,7 % (edellisenä vuonna kasvoivat 5,2 %).

Kiinteistövero % 2021	Yleinen	Vakituisten asuntojen	Muu asuinrakennus
Tyrnävä	1,12	0,54	1,12
Pohjois-Pohjanmaa	1,13	0,52	1,12
Koko maa	1,07	0,51	1,18

Tulovero % kehitys	2020	2021
Tyrnävä	22,00	22,00
Pohjois-Pohjanmaa	21,31	21,43
Koko maa	20,92	20,98

Verotulojen kehitys Tyrnävä 1000 €	2017	2018	2019	2020	2021
Tulovero	16 778	16 976	18 387	18 634	19 943
Kiinteistövero	885	904	925	843	932
Yhteisövero	505	416	408	422	703
Yhteensä	18 168	18 296	19 721	19 898	21 578

Lainat

Tyrnävän kunnan lainakanta oli vuoden 2021 alussa 31 310 501 euroa ja vuoden lopussa 30 201 319 euroa. Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin 4 miljoonaa euroa vuonna 2020. Asukasta kohden lainamäärä on 4 660 (ed. vuonna 4 740) euroa. Konsernilainat ovat yhteensä 37 291 838 euroa (ed. vuonna 36 628 389 euroa) ja 5 546 (ed. vuonna 5 546) euroa/asukas.

Kunnan talousasemaa esittäviä lukuja	2017	2018	2019	2020	2021
Verotulot milj.€	18,2	18,3	19,7	19,9	21,6
Valtionosuudet milj.€	19,1	18,5	18,8	21,8	21,4
TA-lainat milj.€	30,4	33,5	31,9	31,3	30,2
TA-lainat €/asukas	4510	4990	4810	4740	4660
Vuosikate 1000 €	1360	-288	1926	3243	2327
Vuosikate €/asukas	202	-42,9	290	491	353
Vuosikate% käyttötuloista	3,2	0,7	4,5	7,1	4,9
Vuosikate% poistoista	82,8	14,2	95,9	159,3	109,7
Investointien tulorahoitus%	17,0	-9,9	250,9	290,6	186,8
Lainanhoitokate	0,5	0,0	0,6	1,1	0,8
Kassan riittävyys pv.	1,0	1,0	0,1	12	16

3.2.5 Kunnan henkilöstö

Kertomusvuonna **kunnanjohtajana** on toiminut Vesa Anttila.

Osastopäälliköt

Hallinto- ja kehittämisosasto Hallinto- ja talousjohtaja Jarno Kilpinen

Sosiaali- ja terveysosasto Sosiaali- ja terveysjohtaja Teija Eskola

Sivistys- ja hyvinvointiosasto Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Elina Vehkala

Tekninen osasto Tekninen johtaja Aulis Kokko 15.9.2021 saakka ja vs. tekninen johtaja Tomi Leinonen 16.9.2021 alkaen.

Tunnusluvut

31.12.2021 Tyrnävän kunnan henkilöstömäärä oli 449 henkilöä, sisältäen palkkatuella palkatun henkilöstön. Vakinaisessa palvelussuhteessa oli vuoden 2021 aikana 504 henkilöä. Vakinaisista palvelussuhteista eläkkeelle siirtyi 10 henkilöä ja muista syistä päättyi 45 vakinaista palvelussuhdetta.

Henkilöstömäärä 31.12. osastoittain, sisältäen vakinaiset ja määräaikaiset sekä palkkatuella palkatut henkilöt:

Henkilöstön lukumäärä 31.12	2019	2020	2021
Hallinto- ja kehittämisosasto	20	20	22
Sosiaali- ja terveysosasto	105	113	139
Sivistys- ja hyvinvointiosasto	226	239	231
Tekninen osasto	48	57	57
Yhteensä	399	421	449

Henkilöstön ikäjakauma

v. 2021	Alle 30 v	30-39 v	40-49 v	50-59 v	60-64 v	yli 65 v	Lukumäärä	Keskiarvo
Naiset	40	87	107	94	44	4	376	45,02
Miehet	8	10	19	24	10	2	73	47,52
Yhteensä	48	97	126	118	54	6	449	45,42

Henkilöstökulut €	2019	2020	2021
Kulut tuloslaskeman mukaan	17 089 506,51	17 740 777,10	19 968 882,58
kulut aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	73 981,96	51 103,99	65 772,64
Henkilöstökulut yhteensä	17 163 488,47	17 791 881,09	20 034 655,22

HR-järjestelmä Populus otettiin käyttöön huhtikuussa 2021. Järjestelmän myötä henkilöstöraportointia tullaan jatkossa kehittämään.

Työhyvinvointi

Henkilöstön hyvinvointi oli keskeisenä kehittämiskohteena vuoden 2021 aikana. Kunnanjohtajan nimeämässä työryhmässä työnantajan edustajat yhdessä henkilöstön edustajien kanssa suunnittelivat henkilöstön työhyvinvointia lisäävät toimenpiteet, hyvinvointiteot. Työhyvinvointiteot pohjasivat sekä vuoden 2019 tehdyssä henkilöstökyselyssä nousseisiin asioihin sekä esihenkilöiden työpajatyöskentelyssä esille tulleisiin kehittämisideoihin. Osa hyvinvointiteoista otettiin käyttöön välittömästi ja osa budjetoitiin toimintavuodelle 2022. Kulttuuri- ja liikuntaseteleiden arvoa nostettiin siten, että seteleiden maksimiarvo on 200 euroa/ työntekijä vuosi.

Työhyvinvointia lisääviä tekoja ovat

- Toimintayksikkökohtainen vuosittainen työhyvinvoinnin määräraha
- Työpaikkaliikunta, taukojumppa sekä kävelykokoukset
- Työnantajan tukema liikunta työajan ulkopuolella
- Virkistyspäivät
- Hyvään ilmapiiriin vaikuttaminen omalla toiminnalla.

Henkilöstön koulutuspäiviä toteutui v. 2021 yhteensä 384 koulutuspäivää. Toteutuneiden koulutuspäivien määrään on todennäköisesti edelleen vaikuttanut koronatilanne ja sosiaali- ja terveysosaston osalta sijaishenkilöstön saatavuuden haasteet.

	2019	2020	2021
Koulutuspäivät	400	296	384

Etätyö otettiin käyttöön toistaiseksi. Tyrnävän kunnassa etätyön määrää ei rajoiteta. Etätyö edellyttää aina sopimista ja kunkin osaston johtaja vastaa osastonsa osalta etätyön ohjeistuksen noudattamisesta.

Seuraavat asiakirjat ja toimintaohjeet päivitettiin vuoden 2021 aikana:

- Yleiset varallaoloon liittyvät toimintaperiaatteet
- Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Henkilöstökysely

Henkilöstökysely toteutettiin marraskuussa 2021. Kyselyyn vastasi 214 työntekijää. Henkilöstökyselyn tulosten perusteella voidaan todeta, että vastaajat kokivat viihtyvänsä omassa työssään sekä saavansa arvostusta työkavereilta. Tavoitteet omalle työlle arvioitiin selkeäksi. Vastaajien kokemus omasta terveydestä oli hyvä. Johtamisen osalta esimiehen luottamus alaisia kohtaan koettiin hyväksi. Kehittämiskohteiksi nousivat tiedonkulkuun liittyvät asiat, palautteen antaminen sekä vaikuttamismahdollisuudet omaan työhön. Henkilöstöstä, jolla oli mahdollisuus tehdä etätyötä, enemmistö koki etätyömahdollisuuden hyväksi ja työn mielekkyyttä lisääväksi. Kehityskeskustelun oli käynyt 66 % vastaajista.

Henkilöstökyselyn tulokset käydään läpi yhdessä henkilöstön kanssa osastoittain sekä yksiköittäin, niiden yksiköiden osalta, joissa vastaajia oli riittävästi sekä suunnitellaan yhdessä henkilöstön kanssa mahdollisia kehittämistoimenpiteitä esihenkilöiden johdolla.

Työkyky

Työterveyshuollosta vastaa Pihlajalinna toimintasuunnitelman ja sopimuksen mukaisesti. Työterveyshuollon kanssa tehtiin tiivistä yhteistyötä henkilöstön työkyvyn tukemiseksi. Työkyvyn tuen sovelluksen käyttöönottoon valmistaututtiin loppuvuoden 2021 aikana, sovellus tukee varhaisen tuen toimintamallin käyttöä.

Sairauspoissaoloihin on vaikuttanut koronatilanne, mutta edelleen sekä tuki- ja liikuntaelinsairauksista että mielenterveydellisistä syistä johtuvat poissaolot olivat merkittävimpiä sairauspoissaolojen syitä.

Sairauspoissaolot	
Pv/ henkilötyövuosi	18,3
Sairauspoissaolo %	6,37

	2019	2020	2021
Sairauspoissaolopäivät	7562	6265	8092

3.2.6 Ympäristöasiat

Tyrnävän kunnan Murron alueella olevien Murron koulurakennusten sekä päiväkoti Käpytikan lämmitystapana on ollut öljylämmitys. Lämmöntoimitussopimus pelletillä lämmittämisestä allekirjoitettiin vuonna 2018. Pellettilämmityslaitos saatiin toimimaan siten, että helmikuun alusta lähtien kiinteistöjä päästiin lämmittämään pelletillä. Kiinteistöt muodostuvat 4 eri rakennuskompleksista seuraavasti. Vanha koulurakennus, joka ei toimii tällä hetkellä varsinaisena ope-
tusrakennuksena. Uuden koulun vanhin osa on rakennettu 1990 luvun alussa ja sitä on laajennettu 1998 ja uusi siipi rakennettu 2005 sekä viimeisin laajennus 2012. Päiväkoti Käpytikassa on ensimmäinen vaihe rakennettu 1990 luvun alussa ja laajennettu 2004. Rakennusten rakennustilavuudet ovat yhteensä 13 800 m³. Pellettikattilan vara- ja huip-
putehojen tasaamiseen voidaan käyttää tarvittaessa molempia nykyisiä kevytöljykattiloita. Lämmöntoimitussopimus on voimassa 30.4.2028 saakka.

Tyrnävän kunta oli mukana Elinvoimaa Pohjois-Pohjanmaalle vähähiilisillä ja resurssiviisailta ratkaisulla (VÄRE) -hankkeessa (2018–2021), joka on jatkoa Vähähiilisydestä kilpailuetua kunnille -hankkeelle (2015–2017). Tyrnävä on mukana myös valtakunnallisessa Canemure -hankkeessa, jossa vähähiilisiä ratkaisuja pyritään tuomaan jokaisen tietoisuuteen ja saataville. HINKU-kuntana Tyrnävä on sitoutunut tavoittelemaan koko alueensa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä 80 % vuoden vuoteen 2030 mennessä. Tyrnävän kunta on mukana myös kuntien energiatehokkuusohjelman jatkosopimuksessa 2017–2025.

HINKU-työssä valmistellun resurssiviisais tiekartta viimeistellään vuonna 2022. Tyrnävän koulut ovat mukana 50/50 energiansäästöhankeessa, josta varsinaiset tulokset konkretisoituvat keväällä seurantavuoden tulosten tarkastelun myötä.

3.2.7 Muut ei taloudelliset asiat

Kirjanpitolain 3a luvun mukaan toimintakertomuksessa annetaan lisäksi tiedot siitä, miten kirjanpitovelvollinen huolehtii ympäristöasioista, sosiaalisista asioista ja henkilöstöasioista, ihmisoikeuksien kunnioittamisesta sekä korruption ja lahjonnan torjunnasta.

Tyrnävän kunnalla on sisäisen valvonnan ohje osana hyvää hallinto- ja johtamistapaa.

Sisäisen valvonnan avulla saadaan riittävä varmuus siitä, että mm. seuraavat yleiset tavoitteet saavutetaan

- Noudatetaan lakeja, säännöksiä ja johdon ohjeita
- Vältetään resurssien menetyksiltä, jotka aiheutuvat tuhlauksesta, huonosta hoidosta,
- virheistä, väärinkäytöksistä, petoksista tai muista epäsäännönmukaisuuksista
- Pystytään tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään virheitä ja hallitsemaan riskejä.

Sisäisen valvonnan ohjeen mukaan sisäinen valvonta koostuu viidestä toisiinsa liittyvästä osatekijästä, jotka ovat johtamistapa ja organisaatiokulttuuri, riskienhallinta, valvontatoimenpiteet, raportointi ja tiedonvälitys sekä seuranta ja arviointi. Johtamistapa ja organisaatiokulttuuri luovat perustan valvonnalle ja edistävät tavoitteiden saavuttamista sekä henkilöstön valvontatietoisuutta. Organisaatiokulttuuri koostuu mm. eettisistä arvoista, rehellisyydestä, organisaation ihmisten pätevyydestä sekä tavasta, jolla johto antaa valtaa ja vastuuta sekä organisoii ja kehittää henkilöstöään.

Sisäisen valvonnan ohjeessa on viitattu kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain ja rikoslain säännöksiin, joiden mukaan viranhaltija tai julkisyhteisön työntekijä ei saa vaatia tai hyväksyä lahjaa tai muuta etua, jolla vaikutetaan tai pyritään vaikuttamaan taikka joka on omiaan vaikuttamaan hänen toimintaansa palvelussuhteessa. Arviointikriteerinä on se, voiko edun vaatiminen, hyväksyminen tai vastaanottaminen vaarantaa luottamusta viranomaiseen, viranhaltijaan tai julkishallinnon työntekijään.

Toimintakertomuksessa on erikseen selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Ulkoisen valvonta koostuu tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan toiminnasta, sekä valtion viranomaisen, kunnan jäsenten ja asianosaisten valvonnasta.

Sisäinen tarkkailu on jatkuvaa päivittäistä toimintojen, varojen käytön ja muun taloudenhoidon valvontaa. Tarkkailu kuuluu esimiehille ja on olennainen osa palvelujen järjestämistä ja muuta toimintaa. Sisäinen tarkastus on sisäisen valvonnan näkyvä osa.

3.2.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Pidemmän ajan arvioon Tyrnävän kunnan kehityksestä talouden kannalta tulee vaikuttamaan verotulojen kehitys sekä muutokset valtionosuuksissa. Näillä näkymin valtionosuudet supistuvat Tyrnävän kunnan osalta tulevaisuudessa. Verotuloihin ennustetaan kuitenkin lievää nousua. Kunnassa joudutaan pitämään yllä tarkkaa taloudenhoitoa, jotta kunnan talous kääntyisi ja pysyisi tasapainossa.

Viimeisten vuosien aikana tehdyt merkittävät investoinnit rajoittavat kunnan kykyä uusiin isoihin investointeihin lähivuosina. Tulevia investointeja pitää tarkasti arvioida ja suunnitella huolellisesti suunnitelmavuosina.

Käyttötalouden osalta vuosi 2021 toteutui positiiviseksi johtuen muun muassa verotulojen positiivisesta kehityksestä, mutta vuosi 2022 tulee olemaan tiukka. Ukrainassa vallitsevan sodan vaikutuksia julkiseen talouteen tai verotuloihin ei kyetä vielä kyetty riittäväällä tarkkuudella arvioimaan vuodelle 2022. Vuoden vaihteessa 2022/2023 toteutuva hyvinvointialueuudistus myös sitoo kunnan rajallisia resursseja. Näistä suurista haasteista huolimatta kunta tavoittelee positiivista tulosta vuodelle 2022.

3.2.9 Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kunnan toimintaan vaikuttavat yleensä mm. strategiset, toiminnalliset, taloudelliset ja vahinkoriskit. Strategiset riskit liittyvät kunnan pitkän aikavälin tavoitteisiin, menestystekijöihin ja niihin kohdistuviin epävarmuustekijöihin. Toiminnalliset riskit koskevat mm. päivittäistä toimintaa, prosesseja ja tietojärjestelmiä, henkilöstön osaamista ja saataavuutta, suhdannevaihteluita ja lainsäädännön muutoksia.

Valtionosuusuudistuksen tavoitteena on ollut valtionosuusjärjestelmä, joka on nykyistä yksinkertaisempi, selkeämpi ja läpinäkyvämpi. Valtionosuusjärjestelmän on esitetty pyrkivän tasaamaan kuntien kustannuksia, jotka liittyvät peruspalvelujen tuottamiseen, mutta normien lisääntyessä yleensä myös kuntien menot kasvavat. Viimeisimmät muutokset valtionosuuden perusteissa ovat Tyrnävän kannalta olleet epäedullisia ja verorahoituksen kertyminen haastaa kunnan palvelutuotannon järjestämistä ja rakenteita ainakin väliaikaisesti.

Kunnan henkilöstössä on ollut vaihtuvuutta. Henkilöstön saatavuudessa on ollut ongelmia. Ongelmiin on vastattu muun muassa rekrytointipalkkioiden käyttöön otolla.

Rahoituksen saamisessa ei ole ollut ongelmia. Ennakointi maailmantalouden kehityksestä vaikeuttaa korkotason ennakointia. Korkotaso on kuitenkin pysynyt alhaisena. Korkeaherkkien lainojen osuus Tyrnävän kunnan lainakanasta on noin 35 %.

Globaali koronaviruspandemia tulee vaikuttamaan edelleen vuonna 2022 kunnan toimintakatteeseen sekä verotuloihin negatiivisesti ja kasvattamaan terveydenhoidon kustannuksia. Tämän lisäksi Venäjän sotatoimet Ukrainassa tulevat vielä oleellisemmin vaikuttamaan globaaliin talouskehitykseen. Ukrainan sodan talousvaikutuksia Suomelle voi vasta arvailla. Varmaa on kuitenkin, että negatiivisia vaikutuksia on laajassa mittakaavassa.

3.3 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 11.6.2014 §:ssä 30 hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet Tyrnävän kunnassa ja kuntakonsernissa.

Kunnanhallitus on 19.12.2011 hyväksynyt ohjeen sisäisen valvonnan järjestämisestä. Ohjeessa on määritelty mm. sisäisen valvonnan rakenne Tyrnävän kunnassa, sisäisen valvonnan osatekijät, sisäisen valvonnan toteuttajat ja heidän vastuunsa, riskienhallintapolitiikka ja valvontatoimenpiteet toimintaprosesseissa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi

Arviointikysely osastopäälliköille

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen arviointi vuodelta 2021 on käynnissä ja se toteutetaan käyttämällä kunnanhallituksen hyväksymää arviointilomaketta. Arvion tekivät osastopäälliköt kukin omien osastojensa toiminnasta. Tällä kertaa arvioitiin seuraavia kokonaisuuksia: Tavoitteiden asettaminen ja toteutumisen seuranta, riskien hallinta, tieto ja tiedonvälitys tai tiedonkulku.

Tavoitteiden asettaminen ja toteutumisen seuranta

Kunnan tavoitteilla ohjataan kunnan toimintaa ja resurssien käyttöä. Tavoitteet luovat perustan toiminnan ja sen tuloksellisuuden arvioinnille. Olennaisiin asioihin kohdistuvat ja mitattavat tavoitteet mahdollistavat toiminnan ja siihen liittyvien riskien (poikkeamien) arvioinnin ja havaitsemisen.

Arviointi: Strategian suunnittelu-, toimeenpano- ja seurantavastuut on selkeästi määritelty ja ne toteutuvat käytännössä. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seuranta on säännöllistä kaikilla osastoilla.

Riskienhallinta

Riskillä tarkoitetaan sellaisen tapahtuman mahdollisuutta, joka voi uhata kunnan tavoitteiden saavuttamista. Riski voidaan myös ymmärtää hyödyntämättä jääneeksi strategiseksi tai toiminnalliseksi mahdollisuudeksi. Kuntaa ja sen toimintaa voidaan johtaa ja kehittää riskien mahdollisuuksien perusteella. Tunnettujen riskien toteutumisen todennäköisyyttä ja vaikutusta tulisi arvioida ja määritellä toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännönmukaiseksi raportoimiseksi.

Riskienkartoitusraportti

Kunnan vakuutusten hoidossa käytetään vakuutusmeklaripalveluja. Riskienkartoitusraportin tiivistelmässä todetaan, että riskienhallinnan näkökulmasta Tyrnävän kuntaa voidaan pitää tyyppillisenä kohteena.

Riskiä parantavia seikkoja

- Merkittävimmät toiminnot, kuten lämmön-, sähkön- ja vedentuotanto on siirretty alueella toimivien yritysten tai kunnan omistamien itsenäisten oikeushenkilöiden tehtäväksi.
- Kunnan tarjoamat muut palvelut ovat toiminnoiltaan ja kokoluokaltaan joko pieniä tai keskimääräisiä.
- Kunnan omistamat kiinteistöt ja muu omaisuus on tyyppillistä eikä niihin liity erityistä riskiä (mm. kemikaalit).

Riskiä heikentäviä seikkoja

- Kokonaisvaltaista riskienhallintajärjestelmää ei ole.
- Jatkuvuussuunnittelua tärkeiden kohteiden näkökulmasta on tehty pääsääntöisesti varautumissuunnittelun (vrt poikkeustila) mukaisesti.
- Toiminnan kannalta merkittävien kohteiden, kuten koulujen, päiväkotien, vanhusten palvelutalojen yms. tiloihin ei ole tehty kattavaa omaisuus- ja keskeytysriskikartoitusta ei jatkuvuussuunnitelmia.
- Kuntakonsernin ulkopuolelle ulkoistettujen tehtävien riskienhallinnan tasoa ei arvioida yhtenäisen mallin mukaisesti.

Riskienhallinnan kokonaisvaltaisuus

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa johtamista, johon on kiinnitetty huomiota. Kunnanhallituksen hyväksymän sisäisen valvonnan ohjeen liitteenä on kattava kyselylomake sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen arvioinnista. Arviointia on tehty vuodesta 2019 alkaen tavoitteiden asettamisesta ja niiden seurannasta, riskienhallinnasta, tiedonvälityksestä ja tiedon kulusta sekä seurantamenettelyistä. Arviointi on tehty vuosittain johtoryhmätasolla ja osastot osastopäällikön johdolla arvioi omaa toimintaansa.

Riskeiltä suojaudutaan myös vakuutuksin. Vakuutusturvan oikealla tasolla pitämiseksi käytetään vakuutusmeklaripalveluja.

Turvallisuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota. Kunnassa toimii nimettynä turvallisuusvastaava tehtävänä kunnan turvallisuutta, varautumista ja valmiussuunnittelua koskevat asiat.

Kuntalaissa on säännökset kunnan ja kuntakonsernin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Niissä on erityisesti kiinnitetty huomiota sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kattavuuteen, järjestämiseen ja raportointiin. Säännösten mukaan valtuuston tulee päättää kunnan kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Lisäksi hallintosääntöön on tehty tarpeelliset määräykset asiaa koskevasta toimivallasta ja tehtävien jaosta. Hallintosääntö on tarkistettu vuoden 2021 aikana. Muilta osin viitataan jäljempänä esitettyihin kehittämistoimenpiteisiin.

Vuoden 2021 aikana osastopäälliköt ovat kiinnittäneet huomiota mm. henkilöstön jaksamiseen, vaihtuvuuteen ja saavuuteen. Osastopäällikköjen näkemyksen mukaan henkilökunnan riittävyys on turvattu myös normaalien sairauspoissaolojen aikana, uusille työntekijöille on asianmukaiset perehdytyskäytännöt, joiden noudattamista valvotaan, uusien henkilöiden tarve ennakoidaan ja tehtävät määritellään etukäteen. Tietyillä toimialoilla kuitenkin uusien työntekijöiden saavuudessa on ollut suuria haasteita. Tähän on reagoitu mm. rekrypalkkio -järjestelmän käyttöönotolla.

Edelleen nähdään, että toimintaan ja kunnan tulevaisuuteen liittyvistä toiminnallisista ja taloudellisista riskeistä vakavimpia ovat tietoturvariskit, kilpailutusten onnistumisen, sopimus ja vastuuriskit, henkilöstöriskit, kiinteistöjen sisäilma-asiat, talouden ennakointi ja erikoissairaanhoidon kustannuksiin varautuminen.

Riskeihin voidaan vastata seuraavasti: Rakenteiden ja prosessien uudistaminen, henkilöstön koulutus ja työnkierto, hyvinvointityön vaikutus koko kuntaorganisaatioon, yhteistyö yli hallintorajojen, säännölliset palaverit/dokumentointi, henkilöstötarpeiden ennakointi, perehdyttäminen, avoimuus, tiedottaminen, yhdessä kehittäminen, kustannusten ennakointi, työtehtävien määrittely, yhteistyö työterveyshuollon kanssa, kuukausittainen talouden seuranta yksiköittäin, säännölliset kiinteistökierrokset, kiinteistöjen järjestelmälliset kuntoarviot ja tutkimukset, urakoitsijoiden tietojen tarkistaminen/tilaajavastuu, osaamisen lisääminen ja lakimiespalvelujen käyttäminen.

Tieto ja tiedonvälitys tai -kulku

Toimivat vuorovaikutus- ja raportointikanavat mahdollistavat sen, että kunnan johto, henkilöstö ja sidosryhmät saavat oikea-aikaisesti olennaista ja käyttökelpoista tietoa toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Oikea, riittävä ja luotettava tieto on välttämätöntä päätöksenteossa ja toiminnan arvioinnissa.

Osastopäälliköt olivat täysin tai lähes samaa mieltä siitä, että kunnalla on käytössään sisäiset tiedotuskanavat ja -menettelyt, joita käyttäen vastuualueen ja sen tulosalueiden ja tulosityksiköiden johto ja henkilökunta saavat työtehtäviinsä liittyvää ajantasaista tietoa.

Samaa mieltä oltiin myös siitä, että kunnalla on systemaattiset ulkoisen tiedottamisen kanavat ja menettelytavat, joita käyttäen toimialaa, tulosalueita ja tulosityksiköitä koskeva informaatio välitetään asiakkaille, yhteistyökumppaneille, sidosryhmille, viranomaisille. Kunnan viestintäkoordinaattori vahvistaa kunnan sisäistä ja ulkoista viestintää. Lisäksi kunnalla on käytössään raportointijärjestelmä, joka tuottaa luotettavaa ja ajantasaista tietoa tavoitteiden saavuttamisesta.

Tieto, tiedonvälitys – ja vuorovaikutus siirtyvät ja keskittyvät entistä enemmän sähköisiin järjestelmiin. Toimivat vuorovaikutuskanavat ja -menettelyt vaativat panostuksia henkilöstön osaamiseen ja laitteistoon. Sähköisten järjestelmien helppokäyttöisyys on otettu huomioon mm. kunnan kotisivujen ja intran suunnittelussa sekä sähköisten kokouskäytäntöjen kehittämisessä.

Tiedottaminen on noussut esille myös monissa henkilöstöpalavereissa yhdeksi tärkeimmistä kehitettävistä asioista. Kunnassa on viestintäryhmä vastaamassa tähän tarpeeseen ja lisäksi kuntaa on palkattu uusi viestintäkoordinaattori.

Tietoturvaryhmälle ei ole tullut tietoon kertomusvuonna tietoturvarikkeitä. Tietoturvapolitiikkaohjeessa on ohjeet rikkeiden käsittelystä. Tietoturva- ja tietosuoja-ohjeita ei ole ollut. Atk-laittilojen lämpötilan seuranta on reaalitajassa. Jakamon kulunvalvontahälytykset toimivat. Hälytykset menevät vartiointiliikelle.

Sisäistä tarkastusta on kohdistettu vuorovuosin eri toimintoihin. Kohdennettuja tarkastuksia käytetään edelleen myös osana sisäistä tarkastusta.

Käytössä olevia työmenetelmiä

- Ostolaskujen ym. menotositteiden käsittelyyn kunnanhallitus ja lautakunnat nimeävät vastaanottajat ja hyväksyjät
- Nimenkirjoitusoikeudet ovat määritelty hallintosäännössä
- Päätösvalta ja delegoinnit määritelty hallintosäännössä ja delegointipäätöksin
- Sopimusten seurannan hälytysjärjestelmä
- Tietohallinnossa tietosuoja- ja tietoturvapolitiikat, tietoturvaohjeet, salasanakäytännöt ja ohjelmankäyttöoikeudet
- Kirjaamiskäytännöt asioille

Kehittämistoimet

- Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen arviointiin tarvitaan edelleen selkeyttämistä. Kyselyn avulla riskienhallintatyölle saadaan näkyvyyttä ja se saadaan kiinteäksi osaksi toimintayksiköiden työtä.
- Hankinta-asioihin ja erityisesti tarjouspyyntöihin käytetään enemmän aikaa ja hankitaan lisää osaamista mm. koulutuksen avulla ja asiantuntijapalvelua käyttäen.
- Kiinteistöjen järjestelmälliset kuntoarviot ja toimenpiteet
- Perustyoön keskittyminen

Kannanotto sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toiminatavoissa on edelleen kehitettävää. Kohtuullinen varmuus sisäisen valvonnan tuloksellisuudesta vuodelta 2021 on saatu.

3.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta kuvataan rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa kunnan rahoituksen riittävyttä. Rahoituslaskelmassa osoitetaan edelleen, miten investoinnit ja lainanlyhennykset tulorahoituksen lisäksi muutoin rahoitetaan.

3.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä.

Toimintatuotot olivat kertomusvuonna 4 951 472 euroa ja toimintakulut olivat 45 333 929 euroa. Toimintatuotot kasvoivat 22,1 % eli 895 943 euroa. Toimintatuottoja kertyi 185 027 euroa enemmän kuin talousarviossa oli arvioitu. Toimintatuottojen toteutuma-aste oli 103,9 %.

Toimintakulut kasvoivat 3 080 580 euroa (edellisenä kasvoivat 1 877 327), 7,3 %.

Toimintakatteeksi muodostui 40 382 457 euroa. Verotulot olivat 21 577 980 euroa. Verotulot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 8,4 %. Verotulojen toteutuma-aste oli 106,6 %. Valtionosuudet olivat 21 352 948 euroa. Valtionosuudet pienenevät 2,1 %. Valtionosuuksien toteutuma-aste oli 101,0 %.

Vuosikatteeksi muodostui 2 326 974 euroa. Poistoja kirjattiin yhteensä 2 121 473 euroa. Satunnaisia tuottoja ja kuluja ei tilikauden aikana kirjattu. Tilikauden ylijäämäksi muodostui 205 500 euroa.

Tuloslaskelma (ulkoiset luvut)	2021	2020	2019
Toimintatuotot	4 951 472	4 055 529	4 054 732
Toimintakulut	45 333 929	42 253 349	40 376 023
Toimintakate	40 382 457	38 197 820	36 321 290
Verotulot	21 577 980	19 898 900	19 720 675
Valtionosuudet	21 352 948	21 800 848	18 800 041
Rahoitustuotot ja kulut			
Korkotuotot	20 529	10 843	5 089
Muut rahoitustuotot	28 095	18 933	21 093
Korkokulut	247 845	270 556	278 275
Muut rahoituskulut	22 276	18 043	21 561
Vuosikate	2 326 974	3 243 105	1 925 770
Poistot ja arvonalentumiset	2 121 473	2 035 640	2 009 117
Satunnaiset erät	0	-231 207	268 042
Tilikauden tulos	205 500	976 258	184 695
Tilinpäätössiirrot			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	205 500	976 258	184 695

Tuloslaskelman tunnusluvut	2021	2020	2019
Toimintatuotot/ Toimintakulut %	10,9	9,6	10,0
Vuosikate/Poistot %	109,7	159,3	95,9
Vuosikate, euroa/asukas	353	491	290
Asukasmäärä	6 592	6 605	6 637

3.4.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulo-rahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassa vahvistamiseen ja negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirta –välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täytyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Tyrnävän kunnan toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä on viideltä vuodelta -4 805 208,83euroa.

Investointien tulo-rahoitus – tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulo-rahoituksella. Kertomusvuoden investointien tulo-rahoitus – tunnusluku on 186,8 % (ed. vuonna 290,6 %)

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	2021	2020
Toiminnan rahavirta	€	€
Vuosikate	2 326 974	3 243 105
Satunnaiset erät		-231 207
Tulorahoituksen korjauserät	-295 942	90 765
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 261 702	-1 115 954
Rahoitusosuudet investointimenoihin	15 000	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	326 130	173 783
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 110 459	2 160 492
Rahoituksen rahavirta	€	€
Antolainauksen muutokset		-22 770
Antolainauksen lisäykset		-22 770
Antolainasaamisten vähennykset	22 770	
Lainakannan muutokset		-628 640
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 109 183	-3 028 640
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-2 000 000	2 400 000
Tyrnävän Sotavammaisten tukiyhdistys Ry		
Tyrnävän Kuitu Oy osakaslaina		133 946
Muut maksuvalmiuden muutokset		-91 764
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		2 336
Vaihto-omaisuuden muutos	-3 958	706
Saamisten muutos	117 874	-310 835
Korottomien velkojen muutos	439 406	216 030
Rahoituksen rahavirta	-533 091	-609 228
Rahavarojen muutos	577 368	1 551 265
Rahavarat 31.12.	2 146 735	1 569 366
Rahavarat 1.1.	1 569 366	18 102
Rahavarojen muutos	577 368	1 551 265

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on yksi tai suurempi. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1–2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Tyrnävän kunnan lainanhoitokatteen kehitys vuodesta 2000 lähtien vaihtelee 0,0–2,8 välillä. Kertomusvuonna lainanhoitokate oli 0,77 (ed. vuonna 0,6).

Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Vuonna 2017 yksi päivä ja vuonna 2018 yksi päivä, vuonna 2019 0,1 päivää, vuonna 2022 12 päivää ja kertomusvuonna 16 päivää.

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2021	2020
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta €	-4 805 208,83	-13 721 327,36
Investointien tulorahoitus %	186,80	290,61
Laskennallinen lainanhoitokate	0,64	0,8
Lainanhoitokate	0,77	1,1
Kassan riittävyys, pv	16	12
Asukasmäärä kpl	6 592	6 605

3.5 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. Viittäkymmentä prosenttia alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa huomattavaa velkarasitetta. Tyrnävän omavaraisuusaste oli kertomusvuonna 28,4 %. (ed. vuonna 27,7 %)

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo kuinka paljon kunnan käyttötulosta tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valti-onosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Tyrnävän kunnan suhteellinen velkaantuneisuus –tunnusluku on 75,7 % .(ed. vuonna 80,7 %).

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainamäärän kehitys	2021	2020	2019	2018	2017
Lainakanta milj. euroa	30,2	31,3	31,9	33,5	30,4
Pitkäaikaisten lainojen lisäys 1000 €	4 000	0	3 047	4 500	10 500
Pitkäaikaisten lainojen väh.1000 €	3 109	3 029	3 200	3 394	3 148
Lainat euroa/asukas	4 582	4 740	4 810	4 990	4 510
Konsernilainat euroa/asukas	5 657	5 544	5 312	5 390	5 001

Tyrnävän kunnan tase ja sen tunnusluvut

Taseen tunnusluvut	2021	2020
Omavaraisuusaste %	28,4	27,7
Suhteellinen velkaantuneisuus %	75,7	80,7
Kertynyt yli-/alijäämä €	3 127 903	2 922 402
Kertynyt yli-/alijäämä € /asukas	474	442
Lainat 31.12. €/asukas	4 582	4 740
Lainakanta 31.12.	30 201 318	31 310 501
Lainat ja vastuut 31.12	30 720 235	31 820 090
Lainat ja vastuut 31.12 €/asukas	4 660	4 818
Lainasaamiset	331 906	331 906
Kunnan asukasmäärä	6 592	6 605

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä + Tilikauden ylijäämä. Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Lainasaamiset 31.12. Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja

Kunnan tase

VASTAAVAA	2021	2020	VASTATTAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	47 165 199	48 092 929	OMA PÄÄOMA	14 373 745	14 168 246
Aineettomat hyödykkeet	1 229 470	1 251 176	Peruspääoma	11 245 843	11 245 843
Aineettomat oikeudet	51 445	7 401	Muut omat rahastot	0	0
Muut pitkävaikutteiset menot	1 178 025	1 243 775	Edellisten tilikausien ali/ylijäämä	2 922 403	1 946 144
Ennakkomaksut	0	0	Tilikauden ali/ylijäämä	205 500	976 258
Aineelliset hyödykkeet	41 105 938	42 199 175	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Maa- ja vesialueet	5 848 554	5 813 926	Poistoero	0	0
Rakennukset	31 396 571	32 261 321	PAKOLLISET VARAUKSET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 562 475	3 975 926	Muut pakolliset varaukset	0	0
Koneet ja kalusto	163 827	26 725	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	94 198	92 457
Muut aineelliset hyödykkeet	35 454	35 454	Valtion toimeksiannot	0	0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	99 056	85 823	Lahjoitusrahastojen pääomat	995	995
Sijoitukset	4 829 791	4 642 578	Muut toimeksiantojen pääomat	93 203	91 461
Osakkeet ja osuudet	4 493 109	4 294 125	VIERAS PÄÄOMA	36 233 529	36 903 306
Muut lainasaamiset	0	22 770	Pitkäaikainen	25 702 135	25 201 319
Muut saamiset	336 682	325 682	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	25 702 135	25 201 319
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	93 203	91 462	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Valtion toimeksiannot	0	0	Lyhytaikainen	10 531 394	11 701 988
Muut toimeksiantojen varat	93 203	91 462	Joukkovelkakirjalaina	1 000 000	3 000 000
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 443 070	2 979 618	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 499 183	3 099 183
Vaihto-omaisuus	47 594	43 636	Lainat julkisyhteisöiltä	0	10 000
Ennakkomaksut	0	0,00	Ostovelat	2 455 357	2 567 587
Muu vaihto-omaisuus	47 594	43 636	Muut velat	516 857	448 081
Saamiset	1 248 741	1 366 616	Siirtovelat	3 059 996	2 577 137
Pitkäaikaiset saamiset	331 906	331 906	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	50 701 473	51 164 009
Lainasaamiset	331 906	331 906			
Muut saamiset	0	0			
Lyhytaikaiset saamiset	916 835	1 034 710			
Myyntisaamiset	551 829	564 799			
Muut saamiset	365 007	400 683			
Siirtosaamiset	0	69 228			
RAHAT JA PANKKISAAMISET	2 146 735	1 565 366			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	50 701 473	51 164 009			

3.6 Kokonaistulot – ja kokonaismenot

Tulot 2021	1000 €
Toiminta	
Toimintatuotot	4 951
Verotulot	21 578
Valtionosuudet	21 353
Korkotuotot	21
Muut rahoitustuotot	28
Satunnaiset tuotot	0
Tulorahoituksen korjauserät	0
- Pysyvien vast. hyödykkeiden luovutus voitot	296
Investoinnit 2021	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	15
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot.	30
Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisen vähennykset	22
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0
Oman pääoman lisäykset	0
Kokonaistulot yhteensä	52 294
Menot 2021	
Toiminta	
Toimintakulut	45 334
- Valmistus omaan käyttöön	0
Korkokulut	247
Muut rahoituskulut	22
Satunnaiset kulut	0
Tulorahoituksen korjauserät	0
Investoinnit 2021	
Investointimenot	1 262
Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten lisäykset	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	3 109
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	2 000
Oman pääoman vähennykset	0
Kokonaismenot yhteensä 2021	51 974

3.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous

3.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Toimintakertomuksessa esitetään yhdistelmä kunnan tytär-, osakkuus- ja muista omistusyhteisyhteisöistä sekä kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä. Yhdistelmässä ilmoitetaan tytäryhteisöjen lukumäärät yhteisötyypeittäin ja toimialoittain sekä kuntayhtymien, osakkuusyhteisöjen ja muiden omistusyhteisyhteisöjen lukumäärät. Lisäksi ilmoitetaan yhdisteltyjen ja yhdistelemättä jätettyjen yhteisöjen lukumäärät.

Yhdistelty konsernitilinpäätökseen	Yhdistelty(kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt	2	
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt		
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	1	
Muut yhtiöt	1	
Osuuskunnat		
Yhdistykset	0	
Säätiöt		
Kuntayhtymät	3	
Osakkuusyhteisöt		
Muut omistusyhteisyhteisöt	2	7
Yhteensä	7	7

Tytäryhtiöt Tyrnävän Kehitys Oy ja Tyrnävän Vesihuolto Oy on yhdistelty konsernitilinpäätökseen, kuntayhtymät omistussuuden suhteessa ja yhteisyhteisöistä Hirsijärven Vesi Oy ja Tyrnävän kuitu Oy on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä. Osakkuus- ja muista omistusyhteisyhteisöistä (kunnan omistussuus tai määräysvalta on alle 50 %), joita ei ole yhdistelty konsernitaseeseen on luettelo liitetiedoissa

Konsernitaseen tunnusluvut	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Omavaraisuus - %	34,8	29,8	27,34	27,04	27,8	27,52
Konsernin lainakanta milj. euroa	26,3	33,7	36,2	35,2	36,6	37,3
Konsernin lainat euroa/asukas	3 892	5 001	5 390	5 313	5 544	5657

3.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Tyrnävän kunnan konserniohjeissa on määritelty kunnan toimivalta ja vastuu Tyrnävä-konsernissa. Tyrnävän kunnan omistajapolitiikan tavoitteena on tuottaa laadukkaita ja edullisia palveluja kunnalle ja kuntalaisille. Konserniohjeen hyväksyy kunnanvaltuusto. Valtuusto määrittelee kunnan tavoitteet ja hyväksyy konsernijohtamista koskevat yleiset tavoitteet ja toimintaperiaatteet. Valtuusto on kuntakonsernin ylin valvoja. Valtuusto hyväksyy tavoitteet talousarviossa ja taloussuunnitelmassa koko kuntakonsernille.

Päivitetty konserniohje on hyväksytty kunnanvaltuustossa 22.2.2012.

Konserniohjeen mukaan tilivuoden päätyttyä tytäryhteisön tulee toimittaa kunnalle vuosikertomus sekä konsernitaseen laatimisessa tarvittavat tiedot kunnan edellyttämässä määräajassa. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen tulee laatia kirjanpitoa yhtenäisesti siten, että konsernitaseen laatimista varten tarvittavat tiedot on vaikeuksitta saatavissa. Yhteisöjen tulee myös laskea kunnan poistosuunnitelman mukaiset poistot kunnan konsernitasetta varten.

Tytäryhteisöjen henkilöstöpolitiikassa noudatetaan kunnan omaksumia yleisperiaatteita elleivät asianomaista alaa koskevat sopimukset muuta edellytä.

Kunnanhallitus koordinoi, antaa konsernivalvontaa koskevia ohjeita ja seuraa yhteisöjen hallintoa ja taloudenhoitoa sekä tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotukset havaitsemiensa epäkohtien poistamiseksi. Kunnanhallitus valitsee edustajat kuntayhtymiä lukuun ottamatta muiden tytäryhteisöjen hallintoelimiin (yhtiökokous tai muun yhteisömuodon hallintoelin) ja antaa tarvittaessa yksityiskohtaisemmat ohjeet kunnan edustajille eri yhteisöjen hallintoelimiissä käsiteltävistä asioista.

Tyrnävän Vesihuolto Oy:n tulee informoida kunnanjohtajaa välittömästi poikkeus- tai häiriötilanteista veden jakelussa tai muista vesiyhtiön toiminnan muutoksista.

3.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Tyrnävän Kehitys Oy yhdistetään ensimmäistä kertaa nyt vuoden 2021 kunnan tilinpäätökseen. Kunta omistaa 100 % Tyrnävän Kehitys Oy:stä. Tyrnävän Kuitu Oy on yhdistelty ensimmäisen kerran vuonna 2018 Tyrnävän kunnan tilinpäätökseen. Kunta omistaa 49 % Tyrnävän Kuitu Oy:stä. Oulun seudun koulutuskuntayhtymä OSAO on yhdistelty ensimmäisen kerran vuonna 2010 Tyrnävän kunnan tilinpäätökseen. Kunnan omistusosuus on 2,7 %. Tyrnävän kunnan omistusosuus Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiristä on 1,36 %. Tyrnävän kunnan osuus Pohjois-Pohjanmaan liitosta on 1,05 %.

Tyrnävän Vesihuolto Oy

Tyrnävän Vesihuolto Oy:n osakkeita on 100 kpl, joista Tyrnävän kunnalla on 68 %. Kunta on antanut vuonna 2015 Tyrnävän Vesihuolto Oy:n 600 000 euron lainalle takauksen. Kunta sai vastavakuudeksi panttikirjoja neljään eri tilaan:

400 000 euroa, kiinnitys tilaan Suojala, kiinteistötunnus 859-401-5-32

200 000 euroa, kiinnitys tilaan Vesikukkola, kiinteistötunnus 859-401-123-0

200 000 euroa, kiinnitys tilaan Alavesilä, kiinteistötunnus 859-401-95-13

200 000 euroa, kiinnitys tilaan Pumpula, kiinteistötunnus 859-401-41-22

Suurin vedenjakelullinen haaste vuoden 2021 aikana oli muutaman viikon kestänyt vesijohtovuoto Tyrnävän Osuuspankin edessä kulkevan jalkakäytävän alla. Runkovesijohdon korjaus oli haasteellista sen syvän sijainnin sekä lähellä kulkevan liikenteen vuoksi. Kyseiselle runkovesijohdon kohdalle on tehty useita korjauksia aina vuodesta 2018 lähtien, kun vuotoa korjattiin ensimmäisen kerran.

Yhteishanke Järvitalo – Ylipää Limingan Vesihuolto Oy:n kanssa on saatettu päätökseen Tyrnävän Vesihuolto Oy:n osalta ja hankkeen myötä kaikki investoinnit alueelle ovat osaltamme toteutettu.

Myydyssä vesimäärässä oli vähennystä viimevuoteen verrattuna 0,9 %. Vähennystä vedenostoissa oli 4,9 %.

Tyrnävän Vesihuolto Oy osallistui toimintavuoden aikana omalta osaltaan Lakeuden Keskuspuhdistamo Oy:n, Hirsijärven Vesi Oy:n, Vesi- ja Viemäri-laitosyhdistyksen ja Pohjois-Suomen vesivaliokunnan toimintaan. Naapurilaitosten kanssa jatkui tiivis ja hyvä yhteistyö.

Tyrnävän Kehitys Oy

Tyrnävän kunta perusti Tyrnävän Kehitys Oy:n vuonna 2021. Syyskuussa 2021 yhtiön ensimmäiseksi toimitusjohtajaksi valittiin Lasse Lyijyksen. Valinnan myötä yhtiön toiminta pääsi kunnolla alkamaan. Yhtiö ei ole vuoden 2021 aikana tehnyt merkittäviä investointeja.

3.7.4 Arvio konsernin todennäköisestä kehityksestä

Tyrnävän kuntakonsernista on yhteenveto konsernin liitetiedoissa. Yli 50 prosentin määräämisvalta on Tyrnävän Kehitys Oy:ssä sekä Tyrnävän Vesihuolto Oy:ssä.

Tyrnävän kuntakonsernin kehityksen arvioidaan jatkuvan nykyisessä laajuudessaan.

3.7.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserniohjeilla konsernijohto antaa konsernitason toimintaohjeet ja –periaatteet sekä täsmentää kunnan ja kunnanhallituksen asemaa konsernin johtajana. Konserniohje on uusittu vuonna 2012.

Tyrnävän Vesihuolto Oy:n hallituksessa on kunnanhallituksen edustus. Tyrnävän kunnalla ja Tyrnävän Vesihuolto Oy:llä on sama tilintarkastaja. Asiakirjahallinnossa on tehty yhteistyötä (arkistonmuodostussuunnitelman valmistelu). Tyrnävän Kehitys Oy:n hallituksessa on myös kunnanhallituksen edustus ja yhtiöllä on sama tilintarkastaja kuin kunnalla. Myös Lakeuden Kuitu Oy:ssä on hallituksessa kunnanhallituksen edustus.

Konserniohje sisältää konsernijohtamiseen, -ohjaukseen ja seurantaan liittyviä asioita sekä määrittelee minkälaista yhteistyötä konsernitasolla tehdään, esim. Tyrnävän kunnan tytäryhteisön henkilöstöpolitiikassa on konserniohjeen mukaan noudatettava kunnan omaksumia yleisperiaatteita elleivät asianomaista alaa koskevat sopimukset muuta

edellyttä. Konserniohjeen mukaan tilivuoden päätyttyä tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnalle vuosikertomus sekä konsernitilinpäätöksen laatimisessa tarvittavat tiedot kunnan edellyttämässä määräajassa. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen tulee laatia kirjanpitoa yhtenäisesti siten, että kunnan konsernitaseen laatimista varten tarvittavat tiedot on vaikeuksitta saatavissa.

Kehittämistoimet (konsernia koskevat)

Tieto, tiedonvälitys ja – kulku vaativat edelleen toimenpiteitä, tarvitaan harjoittelua ja yhteistyötä erityisesti koko kuntaa koskevissa häiriötilanteissa

Jatketaan turvallisuustyötä.

Sisäisen valvonnan toimintatavoissa on edelleen kehitettävää. Kohtuullinen varmuus sisäisen valvonnan tuloksellisuudesta vuodelta 2021 on kuitenkin saatu.

3.7.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma

Konsernituloslaskelma	1.1 – 31.12.2021	1.1 – 31.12.2020
Toimintatuotot	16 552 829,74	15 414 940,09
Toimintakulut	-57 918 146,88	-54 267 731,28
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	28 533,81	94 970,42
Toimintakate	-41 336 783,33	-38 757 820,77
Verotulot	21 577 980,71	19 898 900,65
Valtionosuudet	23 327 024,06	23 795 126,86
Rahoitustuotot ja kulut	-223 112,03	
Korkotuotot	22 205,43	13 052,21
Muut rahoitustuotot	39 562,74	24 581,66
Korkokulut	-260 112,44	-283 724,38
Muut rahoituskulut	-24 767,76	-22 323,37
Vuosikate	3 345 109,41	4 667 792,86
Poistot ja arvonalentumiset		
Poistot	-3 199 772,39	-3 077 675,03
Arvonalentumiset	-29,45	-23,15
Satunnaiset erät	0,00	-218 992,25
Tilikauden yli- ja alipariarviot		
Suunnitelman mukaiset poistot		
Tilikauden tulos	145 307,57	1 371 102,43
Tilinpäätössiirrot	31 806,97	29 655,05
Tilikauden verot	-6 962,36	-1 172,41
Laskennalliset verot	-784,72	-8 904,58
Vähemmistöosuudet	-434,00	-28 884,55
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	168 933,46	1 361 795,94

Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2021	2020
Toimintatuotot/Toimintakulut %	28,58	28,41
Vuosikate/Poistot %	104,54	151,67
Vuosikate euroa/ asukas	507,45	706,71
Asukasmäärä	6592	6 605

Konsernin koko ja konserniin kuuluvien yhteisöjen luonne vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät konsernikoh-
taisia eroja. Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan
lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli
vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, konsernin tulorahoitus on riittävä.

Konsernin vuosikate prosenttia poistoista: kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulorahoituksen ole-
van riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat konserniyhtei-
söjen keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Konsernin vuosikate euroa/asukas: Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittä-
vyyden arvioinnissa. Konsernikohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen
vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Keskimääräistä, kaikkia kuntakonserneja koskevaa tavoitearvoa ei voida
asettaa. Muun muassa konserniyhteisöjen toimintojen sisältö vaikuttaa vuosikatetavoitteen määrittämiseen konser-
nissa.

Konsernin rahoituslaskelma

Konsernin rahoituslaskelma	1.1-31.12.2021	1.1 - 31.12.2020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 345 109,41	4 667 792,87
Satunnaiset erät		-218 992,25
Tulorahoituksen korjauserät	-407 471,99	6 774,39
Tilikauden verot	-6 962,36	-1 172,41
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 350 892,42	-4 144 831,07
Rahoitusosuudet investointimenoihin	25 413,40	65 885,60
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	402 328,63	187 293,74
Toiminnan ja investointien rahavirta	-992 475,33	562 750,87
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antosaamisten lisäykset		-31 588,22
Antosaamisten vähennykset	22 770,42	1 224,00
Lainakannan muutokset	671 335,47	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 053 600,00	2 135 200,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 353 704,53	-3 197 273,06
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 028 560,00	2 427 200,00
Oman pääoman muutokset	200 000,00	133 946,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-14,92	-18,10
Vaihto-omaisuuden muutos	-10 340,10	-99 502,85
Saamisten muutos	215 694,48	-188 329,92
Korottomien velkojen muutokset	743 503,26	295 932,34
Rahoituksen rahavirta	1 842 948,61	1 476 790,19
Rahavarojen muutos	850 473,28	2 039 541,04
Rahavarat 31.12.	4 555 133,25	3 704 659,95
Rahavarat 1.1.	3 704 659,95	1 665 118,91
Rahavarojen muutos	850 473,30	2 039 541,04

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2021	2020
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta €	-8 831 079,85	-15 204 616,00
Investointien tulorahoitus	77,34	114,44
Laskennallinen lainanhoitokate	1,00	1,01
Lainanhoitokate	0,73	1,42
Kassan riittävyys pv	7	6

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Investointien tulorahoitus - tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

Konsernitaseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat konsernin omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Konsernitase

VASTAAVAA	2021	2020	VASTATTAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	59 896 580,30	58 905 668,56	OMA PÄÄOMA	18 820 465,89	18 558 685,17
Aineettomat hyödykkeet:	1 490 032,40	1 502 338,87	Peruspääoma	11 245 843,00	11 245 843,00
Aineettomat oikeudet	312 007,78	1 345 885,14	Säätiöiden ja yhdistysten	2 287,36	2 287,36
Muut pitkävaikutteiset menot	1 178 024,62	79 064,36	Muut omat rahastot	402 758,75	284 565,71
Ennakkomaksut	0,00	77 389,37	Edellisten tilikausien ali/ylijäämä	7 000 643,33	5 664 193,16
Aineelliset hyödykkeet:	55 461 592,80	54 594 367,16	Tilikauden ali/ylijäämä	168 933,45	1 361 795,94
Maa- ja vesialueet	5 841 576,26	5 828 949,56	VÄHEMMISTÖOSUUDET	649 646,64	649 163,50
Rakennukset	39 372 256,46	40 390 061,46	PAKOLLISET VARAUKSET	417 195,11	429 036,89
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 939 159,14	4 340 752,34	Muut pakolliset varaukset	417 195,11	429 036,89
Koneet ja kalusto	1 036 309,80	863 613,68	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	286 867,76	294 278,95
Muut aineelliset hyödykkeet	48 932,19	46 259,88	Valtion toimeksiannot	82 909,26	61 760,93
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	5 223 358,95	3 124 730,24	Lahjoitusrahastojen pääomat	6 662,69	6 221,73
Sijoitukset:	2 944 955,10	2 808 962,53	Muut toimeksiantojen pääomat	197 295,81	226 296,29
Osakkuusyhteisöosuudet	1 446 791,74	1 448 584,22	VIERAS PÄÄOMA	48 197 457,08	46 788 592,80
Muut osakkeet ja osuudet	1 053 263,00	903 707,53	Pitkäaikainen	34 827 368,07	32 136 093,98
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	0,00	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	32 533 843,16	30 231 619,63
Muut lainasaamiset	343,10	23 113,52	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Muut saamiset	444 557,26	433 557,26	Liittymismaksut ja muut velat	2 240 303,58	1 896 588,54
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	285 332,22	292 728,48	Siirtovelat	44 550,80	0,00
Valtion toimeksiannot	82 909,26	61 760,93	Laskennalliset verovelat	8 670,53	7 885,81
Lahjoitusrahastojen erityiskate	5 553,93	5 098,04	Lyhytaikainen	13 370 089,01	14 652 498,82
Muut toimeksiantojen varat	196 869,03	225 869,51	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 553 802,01	3 378 883,36
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 189 720,03	7 521 360,27	Pitkäaikaisten lainojen seuraavan	204 193,13	3 378 883,36
Vaihto-omaisuus:	387 624,45	377 284,35	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	9999,84
Aineet ja tarvikkeet	230 430,18	209 780,52	Saadut ennakot	363,82	104,57
Keskeneräiset tuotteet	1 099,25	974,37	Ostovelat	3 331 861,73	3 299 055,53
Valmiit tuotteet	108 500,66	122 893,34	Joukkovelkakirjalainat	1 000 000,00	3 000 000,00
Muu vaihto-omaisuus	47 594,36	43 636,12	Muut velat	712 231,27	671 833,91
Ennakkomaksut	0,00	0,00	Siirtovelat	4 567 637,05	4 292 621,61
SAAMISET	3 246 962,33	3 439 415,97	Laskennalliset verovelat	0,00	0,00
Pitkäaikaiset saamiset:	333 423,40	335 454,33	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	68 371 632,48	66 719 757,31
Lainasaamiset	331 906,00	331 906,00	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Muut saamiset	627,41	627,41	Omavaraisuusaste %	27,52	27,82
Siirtosaamiset	889,95	2 920,92	Suhteellinen velkaantuneisuus	78,42	79,16
Lyhytaikaiset saamiset:	2 913 538,97	3 103 961,64	Kertynyt ylijäämä €	7 169 576,79	7 025 989,10
Myyntisaamiset	1 533 295,04	1 629 838,30	Kertynyt ylijäämä € /asukas	1 087,62	1 063,74
Lainasaamiset	484 117,73	725 664,72	Konsernin lainat €/asukas	5 657,14	5 544,36
Muut saamiset	647 985,36	522 861,06	Konsernin lainakanta	37 291 838,30	36 620 502,82
Siirtosaamiset	248 140,84	225 597,56	Lainat ja vastuut 31.12	38 325 209,46	37 601 136,71
Rahoitusarvopaperit	218 715,26	102 466,82	Lainat ja vastuut € /asukas	5 813,90	5 692,83
Osakkeet ja osuudet	142,33	142,33	Konsernin lainasaamiset	484 117,73	725 664,72
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	218 572,93	102 324,49	Kunnan asukasmäärä	6 592	6 605
Rahat ja pankkisaamiset	4 336 417,99	3 602 193,13			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	68 371 632,55	66 719 757,31			

3.8 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamis toimenpiteet

3.8.1 Asiaa koskeva sääntely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Silloin kun kunnan ta-
seessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumi-
sesta.

3.8.2 Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallitus esittää valtuustolle vuoden 2021 tilikauden tuloksen 205 499,82 euroa käsittelystä seuraavaa:

Tilikauden ylijäämäksi muodostuu 205 499,82 euroa, joka siirretään tilikauden yli/alijäämättilille.

3.8.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Vuoden 2021 tilinpäätös osoittaa 205 499,82 euroa ylijäämää. Aikaisempien vuosien ylijäämää on 2 922 402,60 euroa.

4 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

4.1 Seuranta koskeva sääntely

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Toteutumisvertailussa seurattavia asioita
ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen.

Toteutumisvertailusta on lisäksi käytävä ilmi, onko menot, tulojen lisäksi, muutoin rahoitettu talousarviossa määrättyllä
tavalla. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Toteutumisvertailussa
noudatetaan vastaavaa rakennetta.

4.2 Tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteen merkitystä ja noudattamista korostetaan kuntalain eri säännöksissä: valtuusto ylimpänä toimi-
elimenä päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista, määrärahan ja tuloarvion on liityttävä
tavoitteeseen ja kunnanhallituksen on annettava toimintakertomuksessa selvitys tavoitteen toteutumisesta.

Vertailut tavoitteiden toteutumisesta on esitetty jäljempänä osastoittain sivulta 40 lähtien. Lautakunnat ovat käsitel-
leet omat kertomuksensa ja kunnanhallitus hallinto- ja kehittämisosaston kertomuksen.

Talousarvioon otetut tavoitteet ovat erityyppisiä. Kaikkia talousarvion tavoitteita koskee noudattamisvelvoite ja ra-
portointivelvoite. Tavoitteiden sitovuusaste on kuitenkin erilainen. Se riippuu tavoitteen saavuttamisajasta, meno- tai
tulosidonnaisuudesta tai siitä, kuinka paljon muut tekijät kuin kunnan omat toimenpiteet vaikuttavat tavoitteen to-
teutumiseen.

Pitemmän aikavälin tavoitteista, koko väestöä koskevista tavoitteista ja kuntastrategian kehittämisalueita koskevista
tavoitteista ja niiden toteutumisesta on selostettu edellä kohdassa 3.2.4.

4.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Määräraha on valtuuston talousarviossa toimielimelle myöntämä, euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu
valtuutus varojen käyttämiseen määrätyn tehtävän suorittamiseksi tai hankkeen toteuttamiseksi. Kunnan rahankäyttö
perustuu valtuuston myöntämään määrärahaan.

Tuloslaskelmaosaan ja rahoitusosaan merkittävät rahan lähteet ovat talousarviossa tuloarvioita.

Toteutumisvertailussa esitetään sekä budjetoidut että toteutuneet menot ja tulot bruttomääräisinä riippumatta siitä,
onko sitovuus talousarviossa määritelty brutto- vai nettoperiaatteen mukaan.

Toteutumisvertailussa on esitetty myös alkuperäiseen talousarvioon hyväksytyt muutokset. Käyttötalouden sito-
vuustaso on tulosaluetaso.

4.3.1 Käyttötalouden toteutuminen

Kunnan toimintaa ohjataan käyttötalouden avulla. Talousarvion käyttötalouden osassa on valtuusto asettanut tehtävä-
kohtaiset tavoitteet sekä osoittanut määrärahat tehtävien hoitamiseen.

Poikkeamat tilinpäätösvuoden alkuperäiseen talousarvioon

Kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 14.12.2021 kunnanhallituksen esityksen mukaisesti talousarviomuutoksena lisätä sosiaali- ja terveysosaston käyttötalouden määrärahoja yhteensä 2 440 900 eurolla. Lisäksi kunnanhallituksen käsittelyssä on lisätalousarvio koskien sosiaali- ja terveysosastoa, missä käyttötalouden määrärahoja lisätään 224 224 euroa. Sivistys- ja hyvinvointilautakunta on myös tehnyt talousarviomuutosesityksen hallituksen ja edelleen valtuuston käsiteltäväksi, mutta tällä ei ole määrärahoja lisäävää vaikutusta.

Käyttötalouden toteutuminen määrärahat (menot) sisältäen sisäiset- ja ulkoiset luvut

KÄYTTÖTALOUSOSA	Talousarvio	Talousarvio muutos	Talousarvio + Ta-muutos	Toteuma	Poikkeama	Tot %
Hallinto – ja kehittämisosasto	Määrärahat					
Yleishallinto ja elinkeinojen kehittäminen	1 976 508		1 976 508	1 731 968	244 540	87,6
Tuki- ja sähköiset palvelut	1 463 275		1 463 275	1 416 671	46 604	96,8
Sosiaali- ja terveysosasto						
Sosiaali- ja terveysosasto hallinto	165 696	11 100	176 796	176 796	0	100,0
Sosiaalipalvelut	2 112 295	835 638	2 947 933	2 927 095	-20 838	99,3
Vammaispalvelut	3 485 082	265 253	3 750 335	3 881 693	131 358	103,5
lääkkäiden palvelut	3 548 993	640 585	4 189 578	4 281 287	91 709	102,2
Terveyspalvelut	12 313 370	312 548	12 625 918	13 087 797	461 879	103,7
Sivistys - ja hyvinvointiosasto						
Sivistysosaston hallinto	211 992	5 500	217 492	214 701	-2 791	98,7
Opetuspalvelut	10 755 223	180 000	10 935 223	10 868 469	-66 754	99,4
Varhaiskasvatuspalvelut	4 908 244	-185 500	4 722 744	4 573 014	-149 730	96,8
Kulttuuri- ja vapaa-aika	889 324		889 324	865 718	23 606	97,3
Tekninen osasto						
Ympäristöosaston hallinto	158 289		158 289	171 779	-13 490	108,5
Rakennusvalvonta	94 427		94 427	90 337	4 090	95,7
Liikenneväylät ja yleiset alueet	827 605		827 605	761 973	65 632	92,1
Kiinteistöt	2 219 920		2 219 920	2 254 933	-35 013	101,6
Ruoka -ja siivouspalvelut	1 795 056		1 795 056	1 682 423	112 633	93,7
Yhteensä	46 925 299	2 065 124	48 990 423	48 986 655	-3 768	99,9

Käyttötalouden toteutuminen tuloarviot sisältäen sisäiset- ja ulkoiset luvut

KÄYTTÖTALOUSOSA	Talousarvio tulot	Talousarvio muutos	Talousarvio + Ta-muutos	Toteuma	Poikkeama	Tot %
Hallinto – ja kehittämisosasto						
Yleishallinto ja elinkeinojen kehittäminen	167 650		167 650	154 013	13 637	91,9
Tuki- ja sähköiset palvelut	301 010		301 010	332 186	-31 176	110,4
Sosiaali- ja terveysosasto						
Sosiaali- ja terveysosasto hallinto						
Sosiaalipalvelut	147 002		147 002	126 165	20 837	85,8
Vammaispalvelut	1 068 444	-600 000	468 444	599 801	-131 357	128,0
lääkkäiden palvelut	392 500		392 500	484 209	-91 709	123,4
Terveyspalvelut	493 490		493 490	955 369	-461 879	193,6
Sivistys - ja hyvinvointiosasto						
Sivistysosaston hallinto	22 000		22 000	19 316	2 684	87,8
Opetuspalvelut	513 725		513 725	469 109	44 616	91,3
Varhaiskasvatuspalvelut	322 044		322 044	392 510	-70 466	121,9
Kulttuuri- ja vapaa-aika	191 014		191 014	176 666	14 348	92,5
Tekninen osasto						
Ympäristöosasto hallinto						
Rakennusvalvonta	60 000		60 000	55 891	4 109	93,2
Liikenneväylät ja yleiset alueet	540 000		540 000	703 587	-163 587	130,3
Kiinteistöt	2 205 784		2 205 784	2 335 896	-130 112	105,9
Ruoka -ja siivouspalvelut	1 850 298		1 850 298	1 799 478	50 820	97,3
Yhteensä	8 274 961	-600 000	7 674 961	8 604 198	-929 237	112,1

Käyttötalous netto, määrärahat sisältäen sisäiset – ja ulkoiset luvut.

KÄYTTÖTALOUSOSA	Talousarvio menot	Tulot	Netto	Talousarvio muutos	Ta+Ta muutos	Toteuma	Poikkeuma	Tot%
Hallinto- ja kehittämis- osasto								
Yleishallinto ja elinkeinojen kehittäminen	1 976 508	167 650	1 808 858	0	1 808 858	1 577 955	230 903	87,2
Tuki -ja sähköiset palvelut	1 463 275	301 010	1 162 265	0	1 162 265	1 084 485	77 780	93,3
Sosiaali- ja terveysosasto								
Sosiaali- ja terveysosasto hallinto	165 696		165 696	11 100	176 796	176 796	0	100,0
Sosiaalipalvelut	2 112 295	147 002	1 965 293	835 638	2 800 931	2 800 931	0	100,0
Vammaispalvelut	3 485 082	1 068 444	2 416 638	865 253	3 281 891	3 281 891	0	100,0
lääkkäiden palvelut	3 548 993	392 500	3 156 493	640 585	3 797 078	3 797 078	0	100,0
Terveyspalvelut	12 313 370	493 490	11 819 880	312 548	12 132 428	12 132 428	0	100,0
Sivistys- ja hyvinvointi- osasto								
Sivistysosaston hallinto	211 992	22 000	189 992	5 500	195 492	195 385	107	99,9
Opetuspalvelut	10 755 223	513 725	10 241 498	180 000	10 421 498	10 399 360	22 138	99,8
Varhaiskasvatuspalvelut	4 908 244	322 044	4 586 200	-185 500	4 400 700	4 180 504	220 196	95,0
Kulttuuri- ja vapaa- aikapalvelut	889 324	191 014	698 310	0	698 310	689 052	9 258	98,7
Tekninen osasto								
Ympäristöosaston hallinto	158 289		158 289	0	158 289	171 779	-13 490	108,5
Rakennusvalvonta	94 427	60 000	34 427	0	34 427	34 446	-19	100,1
Liikenneväylät – ja yleiset alueet	827 605	540 000	287 605	0	287 605	58 386	229 219	20,3
Kiinteistöt	2 219 920	2 205 784	14 136	0	14 136	-80 964	95 100	-572,7
Ruoka- ja siivouspalvelut	1 795 056	1 850 298	-55 242	0	-55 242	-117 055	61 813	211,9
Yhteensä	46 925 299	8 274 961	38 650 338	2 665 124	41 315 462	40 382 457	933 005	97,7

4.3.2 Tuloslaskelman toteutuminen

Tuloslaskelman toteutuminen sisältäen ulkoiset luvut

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutos	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot	4 766 446	-600 000	4 166 446	4 951 473	-785 027
Myyntitulot	721 405		721 405	705 882	15 523
Maksutulot	2 358 729	-600 000	1 758 729	1 943 780	-185 051
Tuet ja avustukset	516 371		516 371	1 010 208	-493 837
Muut toimintatuotot	1 169 941		1 169 941	1 291 603	-121 662
Toimintamenot	-43 416 784	-1 985 124	-45 401 908	-45 333 930	-67 978
Henkilöstömenot	-19 526 082	-305 695	-19 831 777	-19 968 883	137 106
Palvelujen ostot	-18 824 037	-1 648 310	-20 472 347	-20 610 280	137 993
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-2 578 822		-2 578 822	-2 448 923	-129 890
Avustukset	-1 847 918	-31 119	-1 879 037	-1 642 157	-236 880
Muut toimintamenot	-639 925		-639 925	-663 688	23 763
Toimintakate	-38 650 338	-2 585 124	-41 235 462	-40 382 457	-853 005
Verotulot	20 250 000		20 250 000	21 577 981	-1 327 981
Valtionosuudet	21 150 000		21 150 000	21 352 948	-202 948
Korkotulot	5 000		5 000	20 529	-15 529
Muut rahoitustulot	15 000		15 000	28 095	-13 095
Korkomenot	-290 000		-290 000	-247 845	-42 155
Muut rahoitusmenot	-20 000		-20 000	-22 276	2 276
Vuosikate					
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 255 012		-2 255 012	-2 121 474	-133 538
Arvonlukumiset	0		0	0	0
Satunnaiset erät	0		0	0	0
Tilikauden tulos	204 650	-2 585 124	-2 380 474	205 500	-2 585 974
Poistoeron lisäys tai vähennys	0		0	0	0
Tilikauden yli/alijäämä	204 650	-2 585 124	-2 380 474	205 500	-2 585 974

Verotulot	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	18 950 000		18 950 000	19 943 141,96	-993 141,96
Osuus yhteisöveron tuotosta	400 000		400 000	702 706,32	-302 706,32
Kiinteistövero	900 000		900 000	932 132,43	-32 132,43
Verotulot yhteensä	20 250 000		20 250 000	21 577 980,71	-1 327 980,71

Kiinteistöveroprosentit	2021	2020	2019	2018	2017
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,12	1,12	1,12	1,12	0,98
Vakituisten asuntojen veroprosentti	0,54	0,54	0,54	0,54	0,54
Muiden asuinrakennusten veroprosentti	1,12	1,12	1,12	1,12	0,98

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely	2021	2020
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	19 548 807,00	20 138 138,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)	7 249 092,00	6 966 137,00
Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-929 087,00	-1 037 344,00
Verotulomenetysten korvaus	2 733 228,00	2 700 054,00
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	21 352 948,00	21 800 848,00

4.3.3 Investointien toteutuminen

Investoinnit ovat valtuustoon nähden sitovia toimitelimitään. Investointimenojen toteutuma-aste oli 43,9 % ja tulojen 682,3 %.Kunnanvaltuusto ei ole tehnyt muutoksia alkuperäiseen investointiosaan.

KUNNANHALLITUS	Talousarvio määrä- raha valtuusto	Ta- muutos	Talousarvio + ta- lousarvio muutos	Toteutuma	Poikkeama	Tot %
Maan- ja kiinteistöjen hankinta	350 000		350 000	233 800	116 200	66,8 %
Tulot	30 000		30 000	326 130	-296 130	1087,1 %
Osakkeiden hankinta	0		0	0	0	0,0 %
Kunnan yhteiset ICT-hankinnat	30 000		30 000	129 493	-99 493	431,6 %
Uimapaikojen kehittäminen; suunnittelu ja toteutus	50 000		50 000	28 403	0	56,8 %
Käyttöomaisuuden myynti	30 000		0	0	0	0,0 %
KUNNANHALLITUS MENOT YHTEENSÄ	430 000		430 000	391 696	16 707	91,1 %
Tulot	30 000		30 000	326 130	296 130	1087,1 %
Netto	400 000		400 000	65 566	312 837	16,4 %
SOSIAALI - JA TERVEYSOSASTO						
Anja-annosjakelu - iäkkäiden palvelut	60 000		60 000	0	60 000	0,0 %
Kanta toiminnot - iäkkäiden palvelut	60 000		60 000	0	60 000	0,0 %
Kanta toiminnot - terveyspalvelut	45 000		45 000	0	45 000	0,0 %
Kotola magneettitilukot 10000 € ja hoitajakutsujärj. 10000 €	10 000		10 000	1 300	8 700	13,0 %
Sosiaalipalvelutilojen rakentaminen tk	0		0	2 985	-2 985	0,0 %
Hammashoitoyksikkö	70 000		70 000	0	70 000	0,0 %
SOSIAALI JA TERVEYSOSASTO YHTEENSÄ	245 000		245 000	4 285	240 715	1,7 %
SIVISTYS - JA HYVINVOINTIOSASTO						
Koulujen toiminnalliset muutokset ja tarvikehankinnat	30 000		30 000	45 750	-15 750	152,5 %
Päiväkotien toiminnalliset muutokset ja tarvikehankinnat	40 000		40 000	39 107	893	97,8 %
Tilavarausohjelmiston hankinta ja käyttöönotto	15 000		15 000	13 662	1 338	91,1 %
Vanhan nahkatehdas ja asuinrakennus muutostyö kulttuurikäyttöön n. 2 500 000 €	0		0	16 915	-16 915	0,0 %
SIVISTYS - JA HYVINVOINTIOSASTO YHTEENSÄ	85 000		85 000	115 434	-30 434	135,8 %
Tulot	0		0	15 000	0	0,0 %
Netto	70 000		85 000	100 434	-30 434	118,2 %
TEKNINEN OSASTO						
Hulevesijärjestelmän liittymismaksut tulot	20 000		20 000	0	20 000	0,0 %
Kirkkomännikön koulu, korjaustyöt kuntotutkimusten 2019 - 2020 mukaisesti	100 000		100 000	121 561	-21 561	121,6 %
Kuntotutkimukset; Temmeksen meijeri, Kuulampi, Kotola	30 000		30 000	10 044	19 956	33,5 %
Katuverkoston korjaus	25 000		25 000	13 785	11 215	55,1 %
Malpe väliille Kotimetsäntie –	0		0	117	-117	0,0 %
Yleisurheilukentän perusparannustyöt	0		0	3 294	-3 294	0,0 %
Pyöräily- ja kävelyreittien viitoitus	50 000		50 000	20 820	29 180	41,6 %
Murron uuden kaava-alueen kunnallistekniikka	800 000		800 000	81 914	718 086	10,2 %
Haurukylän teollisuusalueen kunnallistekniikka	300 000		300 000	0	300 000	0,0 %
Palkin alueen kunnallistekniikka	100 000		100 000	18 074	81 926	18,1 %
Teiden, kevyen liikenteen väylien päällystykset	50 000		50 000	55 345	-5 345	110,7 %
Kunnallistekniikan liittymismaksut, vesihuolto	30 000		30 000	30 000	0	100,0 %
Katu-, piha-, liikunta- ja yleistenalueiden valaistuksen rakentaminen ja uusiminen	50 000		50 000	47 460	2 540	94,9 %
Malpekohteet Leppioja-Laiduntie	20 000		20 000	31 361	-11 361	156,8 %
Juhlasilta	15 000		15 000	10 170	4 830	67,8 %
Puistot ja leikkikentät	40 000		40 000	21 984	18 016	55,0 %
Kunnantalon piha ja pysäköintialue	50 000		50 000	8 939	41 061	17,9 %
Koirapuisto; suunnittelu ja rakentaminen	10 000		10 000	0	10 000	0,0 %
Kuntoportaat/frisbee	10 000		10 000	10 105	-105	101,1 %
Rakennusten korjaus- ja kunnostustyöt, PTS- ja korjaussuunnitelmien mukaisesti	90 000		90 000	61 394	28 606	68,2 %
Toimitilat / liiketilat kunnostukseen	20 000		20 000	11 119	8 881	55,6 %
Kunnan vuokra-asuntojen korjaustyöt	25 000		25 000	22 748	2 252	91,0 %
Kiinteistöautomaation modernisointi	20 000		20 000	16 000	4 000	80,0 %
Nahkurin käyttötarkoituksen suunnittelu	30 000		30 000	27 453	2 547	91,5 %
Sisäilmaongelmien korjaus	20 000		20 000	21 694	-1 694	108,5 %
Vanhan terveystalon purkaminen	60 000		60 000	0	60 000	0,0 %
Traktori	50 000		50 000	45 820	4 180	91,6 %
Vesisäiliö jäädytykseen	10 000		10 000	14 140	-4 140	141,4 %
Yhdistelmäkoneen hankinta, siivous	10 000		10 000	0	10 000	0,0 %
Rakennusvalvonnan paperiarkistojen digitointi	60 000		60 000	35 299	24 701	58,8 %
Muu varaus	40 000		40 000	9 649	30 351	24,1 %
TEKNINEN OSASTO YHTEENSÄ	2 115 000		2 115 000	750 288	1 356 908	35,5 %
Tulot	20 000		20 000	0	-20 000	0,0 %
Netto	2 095 000		2 095 000	750 288	1 336 908	35,8 %
MENOT YHTEENSÄ	2 875 000		2 875 000	1 261 702	1 583 896	43,9 %
TULOT YHTEENSÄ	50 000		50 000	341 130	291 130	682,3 %
NETTOMENOT	2 825 000		2 825 000	920 572	1 904 428	32,6 %

4.3.4 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan toteutuminen	Talousarvio	Ta-muutos	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	2 459 662,00	2 585 124,00	-125 462,00	2 326 973,58	-2 452 435,58
Tilikauden verot					
Tulorahoituksen korjauserät					
Investointien rahavirta					
Investointimenot	2 875 000,00		2 875 000,00	1 261 702,01	1 613 297,99
Rahoitusosuudet investointeihin				15 000,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	50 000,00		50 000,00	326 129,63	-276 129,63
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	15 000,00		15 000,00		
Antolainasaamisten vähennykset				22 770,42	-22 770,42
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 489 171,00		3 489 171,00	4 000 000,00	510 829,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	3 109 184,00		3 109 184,00	3 109 183,18	0,82
Lyhytaikaisten lainojen muutos				2 000 000,00	-2 000 000,00
Oman pääoman muutokset					

4.3.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Sisältäen sisäiset – ja ulkoiset luvut.

Yhteenveto	Määrärahat					Tuloarviot				
	Alkuperäinen talousarvio	Ta- muutos	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkuperäinen talousarvio	Ta- muutos	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA										
Hallinto- ja kehittämissosasto	-3 439 783		-3 439 783	-3 148 639	-291 144	468 660		468 660	486 199	-17 539
Sosiaali- ja terveysosasto	-21 625 436	-2 065 124	-23 690 560	-24 354 669	664 109	2 101 436	-600 000	1 501 436	2 165 545	-664 109
Sivistys- ja hyvinvointiosasto	-16 764 783		-16 764 783	-16 521 902	-242 881	1 048 783		1 048 783	1 057 601	-8 818
Tekninen osasto	-5 095 297		-5 095 297	-4 961 445	-133 852	4 656 082		4 656 082	4 894 853	-238 771
TULOSLASKELMAOSA										
Verotulot						20 250 000		20 250 000	21 577 981	-1 327 981
Valtionosuudet						21 150 000		21 150 000	21 352 948	-202 948
Korkotulot						5 000		5 000	20 529	-15 529
Muut rahoitustulot						15 000		15 000	28 095	-13 095
Korkomenot	290 000		290 000	247 845	42 155					
Muut rahoitusmenot	20 000		20 000	22 276	-2 276					
INVESTOINTIOSA										
Hallinto- ja kehittämissosasto	430 000		430 000	391 696	38 304	30 000		30 000	326 130	-296 130
Sosiaali- ja terveysosasto	245 000		245 000	4 284	240 716			0		0,00
Sivistys- ja hyvinvointiosasto	110 000		110 000	139 003	-29 003			0	15 000	-15 000
Tekninen osasto	2 090 000		2 090 000	726 719	1 363 281	20 000		20 000		20 000
RAHOITUSOSA										
Antolainauksen muutokset										
Antolainasaamisten lisäykset	15 000		15 000	0,00	15 000					
Antolainasaamisten vähennykset									22 770	-22 770
Lainakannan muutokset										
Pitkäaikaisten lainojen lisäys						3 489 522		3 489 522	4 000 000	-510 478
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	3 109 184		3 109 184	3 109 183	1					
Lyhytaikaisten lainojen muutos				2 000 000						
Oman pääoman muutokset										
Poistoeronmuutos										
YHTEENSÄ	53 234 483	2 065 124	55 299 607	55 627 661	-328 054	53 234 483	-600 000	52 634 483	55 947 650	-3 313 167

4.4 Hallinto- ja kehittämisosasto

Toiminta-ajatus

Hallinto- ja kehittämisosasto vastaa kunnan yleishallinnosta, taloushallinnosta, tukipalveluista sekä kehittämistoimintoista. Palveluilla luodaan edellytyksiä toteuttaa kunnan strategiaa ja johtaa kuntaa hallitusti nopeasti muuttuvassa ja kehittyvässä toimintaympäristössä.

Tulosalueen kuvaus

Hallinto- ja kehittämisosasto koostuu kahdesta tulosalueesta, yleishallinto- ja elinkeinojen kehittäminen sekä tuki- ja sähköiset palvelut.

Päämäärä 2021

Päämääränä on varmistaa, että kunnan hallinto toimii tehokkaasti ja tukee koko kuntaa kuntastrategian toteuttamisessa. Toimimme siten, että päätöksenteko ja hallinto on avointa ja osallistavaa. Tehtävänä on toteuttaa kunnan strategiaa ja johtaa kuntaa hallitusti nopeasti muuttuvassa ja kehittyvässä toimintaympäristössä. Kunnan taloudenpidossa kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista, kuntalaisista ja yhteisistä varoista oikeudenmukaisesti ja vastuullisesti. Varmistamme oikeiden työkalujen saatavuuden, jotta kuntaa voidaan johtaa ja kehittää taloudellisesti vastuullisella ja kestäväällä tavalla.

Hallinto- ja kehittämisosasto yhteensä 2021

Hallinto- ja kehittämisosasto	Menot €	Tulot €	Nettomenot €
Yleishallinto ja elinkeinojen kehittäminen	-1 731 968	154 013	-1 577 955
Tuki- ja sähköiset palvelut	-1 416 671	332 186	-1 084 485
Yhteensä	-3 148 639	486 199	-2 662 440

Hallinto- ja kehittämisosasto	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	468 660	-	468 660	486 199	17 539	104 %
Toimintamenot	-3 439 783	-	-3 439 783	-3 148 639	291 144	92 %
Toimintakate	-2 971 123	-	-2 971 123	-2 662 440	308 683	90 %

YLEISHALLINTO JA ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN

Toiminta-ajatus

Tulosalueen toimijoiden tehtävä on toteuttaa kunnan strategiaa ja johtaa kuntaa hallitusti nopeasti muuttuvassa ja kehittyvässä toimintaympäristössä.

Tulosalueen kuvaus

Tulosalueen yleishallinto- ja elinkeinojen kehittäminen tulosyksiköt ovat vaalit, tilintarkastus, kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, kunnallisverotus, yhteistoimintaosuudet, seutukunta, ”elinkeinopalvelut, kehittäminen, markkinointi”, joukkoliikenne, palotoimi, eläinlääkintähuolto, viranomaistoiminta, maaseututoimi sekä yhdyskuntasuunnittelu.

KUNNAN STRATEGINEN JOHTAMINEN

Uusinta Tyrnävän kunnan kuntastrategiaa on käsitelty vuoden 2019 aikana ja hyväksytty 9.12.2019. Strategian mukaan Tyrnävä on itsenäinen, yhteistyötä tekevä kunta, jonka strategiset valinnat ovat

- Luodaan mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle sekä tarpeellisille sosiaali- ja terveyspalveluille
- Työpaikat ja asiointipalvelut ovat lähellä ja saavutettavissa sekä kunnassa että lähiseudulla
- Kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista
- Vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa
- Yhteisestä ympäristöstä pidetään huolta erityispiirteitä arvostaen
- Edistetään paikallislähtöistä yrittäjyyttä ja lähiruokaa

Huomion kiinnittäminen turvallisuuteen sisältyy talousarvioon ja suunnitelmiin kattavasti. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoituksena on edistää strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista, toiminnan lainmukaisuutta, hyvän hallintotavan toteutumista sekä niihin liittyvien riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa Strategian päälinjauksia täydennetään hyvinvointikertomuksen pohjalta nostetuilla hallintokuntien talousarvioita ohjaavilla periaatteilla osallisuus, omavastuu ja osastorajat ylittävä toiminta palvelujen tuottamisessa.

Toteutuminen

Kuntatalous on kääntynyt ylijäämäiseksi ja siten yhteisistä varoista on huolehdittu valtuuston asettamissa raameissa.

Yhdistysten toiminta-avustukset on julistettu haettaviksi ja käsitelty keväällä ja siten tuettu paikallista yhteisöllisyyttä.

Osastojen välinen yhteistyö on lisääntynyt. Esimiesinfoja järjestetään säännöllisesti. Palvelupiste Sentraali toimii edelleen osastojen yhteisenä palvelupisteenä ja tarjoaa toimistopalvelut osastoille. Sentraalin toiminta yhtenäistää asiakirjahallintoa ja kokouskäytäntöjä ja parantaa varahenkilöjärjestelmää.

Alueellinen yhteistyö palvelujen tuottamisessa

Palo- ja pelastustoimi

Oulu- Koillismaan pelastuslaitos hoitaa palo- ja pelastustoimen. Kustannukset kohdistetaan kuntiin asukaslukujen suhteessa.

Toteutuminen

Palo- ja pelastustoimen kustannukset toteutuivat vuonna 2021 talousarvion mukaisina.

Menot olivat yhteensä 423 396 euroa (edellisenä vuonna 439 433 euroa).

Ympäristöterveydenhuollon, eläinlääkintähuollon ja ympäristönsuojelun palvelut tuotetaan seudullisesti. Viranomaistoiminnan laskutusperusteena on asukasluku 70 % ja kuntiin käytetty työaika seurantaan perustuen 30 %. Eläinlääkintähuollon kustannukset on suhteutettu eläinten määriin.

Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitos vastaa alueellisesta ympäristöterveydenhuollon toiminnan järjestämisestä. Ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon järjestämisvastuun on säilynyt edelleenkin kunnissa, vaikka asiasta on käyty keskustelua eduskunnassa.

Kuntalain muutoksen vuoksi ympäristötoimen alaisuuteen toiminnan aloittamisesta saakka kuuluneen elintarvike- ja ympäristölaboratorion toimintamuoto on muutettu kunnalliseksi osakeyhtiöksi 1.3.2015 alkaen. Nykyisen yhteistointasopimuksen mukainen laboratorion kuntaosuus on yhtiöittämisen jälkeen sisältynyt ympäristöterveydenhuoltoyksikön talousarvioon laboratoriolta hankittavana varautumispalveluna. Varautumispalvelut kilpailutetaan ja varautumispalvelu sisältyy uudessa sopimusluonnoksessa ympäristöterveydenhuollon kuntaosuuksiin.

Jätehuoltoviranomainen

Lakeuden kunnat (Liminka, Muhos, Utajärvi ja Tyrnävä) ovat toteuttaneet oman hankkeen, jonka tarkoituksena on toteuttaa jätehuollon toiminta ja viranomaistoiminnot yhteistyössä. Kunnat ovat tehneet sopimuksen Muhoksen, Limingan, Utajärven ja Tyrnävän yhteisestä jätelautakunnasta. Lautakunnan isäntäkuntana toimii Limingan kunta. Lautakunnassa on yhteensä kahdeksan varsinaista jäsentä, kaksi jokaisesta kunnasta. Halutessaan kunta voi nimetä yhden virkamiehen (asiantuntijajäsenen), jolla on oikeus olla mukana kokouksissa.

Toteutuminen

Tyrnävän kunta on nimennyt kaksi jäsentä lautakuntaan, joka on kokoontunut vuoden 2021 aikana neljä kertaa.

Joukkoliikenne

Vuoden 2013 alusta Oulun kaupungin joukkoliikennejaosto on toiminut Oulun seudun kuntien (Ii, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulun kaupunki ja Tyrnävä) joukkoliikenneviranomaisena. Joukkoliikenne ja lipputukijärjestelmä ovat muuttuneet uuden joukkoliikennelain mukaiseksi liikenteeksi 1.7.2014 alkaen. Joukkoliikenneviranomainen on määrittänyt uudet palvelutasot, kilpailuttaa linja-autoliikenteen ja vastaa lippujärjestelmästä. Liikenteen kustannukset perustuvat palvelutasopäätökseen, kilpailutuksen onnistumiseen ja valtion tuen määrään.

Toteutuminen

Yhteistoimintasopimusta on vuoden 2016 lopulla tarkasteltu, samoin kustannustenjakoperusteita. Eteläisten kuntien kohteiden tarkastettu kustannustenjakoa astui voimaan vuoden 2017 alussa. Tarkastelu on koskenut liikennöintikustannusten jakoa, lippu- ja maksujärjestelmä-, informaatio-, henkilöstö- yms. kuluja. Kulut jaetaan tarkastelun mukaan asukaslukujen suhteessa. Pyrkimys laskentamallissa on selkeys ja ennakoitavuus ja se, että kustannusjako on enemmän aiheuttamisperiaatteiden mukainen. Kustannusjako on seuraava: Oulu 25 %, Kempele 40 %, Liminka 17 %, Tyrnävä 15 %, Lumijoki 3 %.

Joukkoliikenteen palvelutason lähtökohdan muodostavat alueen asukkaiden liikkumistarpeet ja tulevien liikkumistarpeiden ennakoiminen. Palvelutasomäärittelyn tarkoituksena on ilmaista, millaisia joukkoliikenteen palveluja alueella halutaan tarjota ja millaiseksi toimivaltainen viranomaisen pyrkii kehittämään alueen joukkoliikennepalveluja.

Oulun seudun joukkoliikenteen palvelutasosuunnitelma vuosille 2018–2023 on hyväksytty vuonna 2018. Laki liikenteen palveluista (320/217) tuli kokonaisuudessaan voimaan 1.7.2018 ja korvasi joukkoliikennelain. Palvelutason määrittely ei enää ole lakisääteistä, mutta se ei poista määrittelytyön tarvetta linjastosuunnittelun lähtökohdana.

Joukkoliikenteen kustannukset olivat vuonna 2021 177 310 euroa ja vuonna 2020 190 557 euroa.

Jäsenyydet

Tyrnävän kunta on jäsenenä seuraavissa: Suomen Kuntaliitto, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Nelostie ry., Liminganlahden Ystävät ry., Vesien suojeluyhdistys ry ja Nouseva Rannikkoseutu ry.

Vaalit

Kunta on jaettu kolmeen äänestysalueeseen: Kirkonkylä, Murto ja Temmes. Äänestysaluejakoon ei ole tarvetta tehdä muutoksia. Ennakoäänestys järjestetään yhdessä paikassa, Tyrnävän kunnanvirastossa.

Äänestysalue /Äänioikeutettujen määrä

	9.4.2017	28.1.2018	14.4.2019	26.5.2019	13.6.2021
Kirkonkylä	2 844	2 943	2 940	2 937	2 823
Murto	942	948	958	963	957
Temmes	477	459	461	461	456
Yhteensä	4 263	4 350	4 359	4 361	4 236

Toteutuminen

Tarkastelukaudella järjestettiin kunnallisvaalit. Vuonna 2021 on aloitettu valmistelut vuoden 2022 hyvinvointialuevaaleihin. Vaalien järjestämisessä on huomioitu aikaisempien vuosien äänestysaktiivisuus ja äänestyspaikkojen järjestäminen on pohjautunut aikaisempaan äänestyskäyttäytymiseen.

Tilintarkastus

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastamista koskevat asiat ja arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Kohdennettua tilintarkastusta tai muuta asiantuntemusta varsinaisen tarkastuksen (12 tarkastuspäivää) lisäksi ostetaan eri alueille tarpeen mukaan.

Toteutuminen

Vuonna 2021 tarkastuslautakunta kokoontui yhdeksän kertaa. Lautakunta valmisti arviointikertomuksen vuodelle 2020, käsitteli vuoden 2020 tilinpäätöksen ja kuuli vuoden aikana johtavat viranhaltijat.

Tarkastuslautakunta käsitteli ja julkaisi sidonnaisuusilmoitukset.

Elinkeinojen kehittäminen

Toiminta-ajatus

Kehittämispäällikkö vastaa tehtäväkuvansa mukaisesti elinkeinojen kehittämisen toimenpiteiden käytännön toteutuksesta yhteistyössä Kehitysyhtiön (10/2021 alkaen) sekä alueellisten sidosryhmien kanssa. Viestintäkoordinaattori

(04/2021 alkaen) vastaa kunnan ja Kehitysyrityksen viestinnän kehittämistä sekä kuntamarkkinoinnin toimenpiteistä yhteistyössä kehittämispäällikön ja muun kuntaorganisaation kanssa.

Tulosalueen kuvaus

Monipuolisen ja kehittyvän elinkeinoelämän tavoitteena on monipuoliset palvelut, yritysten määrän nostaminen ja työpaikkaomavaraisuuden lisääminen, työllisyyden parantaminen, ostovoiman suuntaaminen omaan kuntaan, elinvoiman lisääminen ja yrittäjäyhteistyö. Kuntapalvelut niin opetus- ja kulttuuritoimissa kuin sosiaali- ja terveydenhuollon aloilla tukevat elinkeinopoliittisten päämäärien toteutumista.

Päämäärä 2021

- Elinkeinojen kehittämisen rakennemuutos. Kunta perustaa kehittämissyhtiön vastaamaan kunnan elinvoiman edistämiseen sekä elinkeinotoiminnan tukemiseen.
- Elinkeinoelämän tarpeet otetaan huomioon maankäytön suunnittelussa sekä toimitilojen ja tonttien saavutettavuudessa. Valmistelussa oleva Haurunkylän asemakaavan laajennus vahvistaa kiertotalousajattelun toteutumista ja profiloi teollisuustoimintojen sijaintia. Kirkonseudun asemakaava-alueella on tarpeen tarkastella toimitilojen ja yritystonttien saatavuutta.
- Kunta toimii aktiivisesti yhteistyössä yrittäjien sekä yrittäjäjärjestön kanssa (mm. yrittäjätapaamiset ja -tilaisuudet, yhteistyömuotojen kehittäminen) ja hyödyntää elinkeinoelämän kysymyksissä yrittäjäyhdistysten osaamista ja verkostoja.
- Toimitaan aktiivisesti lähiruuan puolesta, lähiruuan tarjoaminen, lähiruuan pitäminen esillä eri foorumeissa, mm. yrittäjätapaamisissa yms.
- Markkinoidaan kuntaa aktiivisesti niin, että Tyrnävä on haluttu yritysten sijoittumiskohde.
- Jatketaan kuntamarkkinointia keskitetysti tulosalueella elinkeinopalvelut, kehittäminen, markkinointi: kuntanäkyvyys, tonttimarkkinointi ja tapahtumien järjestämiset.
- Tehostetaan toimia työllisyyden edistämiseksi yhteistyössä paikallisten yrittäjien ja yhdistysten kanssa.
- Osallistutaan erilaisiin hankkeisiin ja Nouseva Rannikkoseutu ry:n rahoitukseen vuosina 2021–2027.

Oulun seudun uusyrityskeskus ry tuottaa sopimus pohjaisesti elinkeinopalvelut erityisesti uusille yrittäjille (0–2 vuotta toimineille) ja tarvittaessa myös jo pitempään toimineille yrityksille.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit/Tavoitetaso	Toteutuminen
Monipuolinen ja kehittyvä elinkeinoelämä	Monipuoliset palvelut	Avataan palvelujärjestelmää ennako-luultomasti. Kumppanuus- ja yhteiskehittämismallit.	Palvelujen ostot / tuottaminen	Palvelut tuotetaan pääsääntöisesti itse. Työtä tehostetaan os-topalveluilla.
	Yritysten määrän nostaminen ja työpaikkaomavaraisuuden lisääminen.	Yritystonttien kaavoitus ja liiketilöiden vuokraus.	Kaavoitetut yritystontit (lkm). Vuokrattavat liiketilat (lkm).	Yritystontteja on varauksessa muutamia.
	Työllisyyden parantaminen.	Uudet, vahvuuksia tukevat avaukset: kiertotalous, biotalous.	Yritysten määrä, aloittaneet yritykset.	Toimipaikkojen määrä 299 on kasvanut edellisistä vuosista.
	Ostovoiman suuntaaminen omaan kuntaan.	Kuntakuvan kirkastaminen ja elinvoiman lisääminen.	Työpaikkojen määrä. Yritysten liikevaihto.	
	Elinvoiman lisääminen	Markkinointi, näkyvyyden ja tietoisuuden lisääminen.	Mediaseuranta.	Kunta on ollut esillä niin lähialueen kuin valtakunnallisissa medioissa.
	Sujuva ja vaikuttava yrittäjäyhteistyö.	Aktiivinen yhteistyö, yhteiset tapahtumat	Tapahtumien määrä ja laatu.	Tapahtumien järjestäminen sovitetiin valitseevaan tilanteeseen.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

Kehittämispäällikkö on jatkanut yrittäjien kanssa tehtävää yhteistyötä pyrkien sekä edistämään heidän toimintaedellytyksiä kunnassa että uusien yrittäjien kuntaan sitoutumista ja houkuttelemista. Kehitysyhtiön perustaminen on vuoden kuluessa tuonut työhön kaivatun lisäresurssin. Kehitysyhtiö vastaa jatkossa yritysten kontaktoinnista, suorasta yritysyhteistyöstä ja -neuvonnasta hyödyntäen edelleen uusyrittäjäkeskusten palveluita osana yritysneuvontaa.

Vuonna 2021 Tyrnävällä oli 299 toimipaikkaa (2020: 286, 2019: 282). Vuoden 2020 aikana Tyrnävälle perustettiin 24 uutta yritystä, kun vastaava luku vuonna 2019 oli 29. Lopettaneita yrityksiä vuonna 2020 oli 20 (2019: 14).

Vuoden 2021 alussa kunnassa teetettiin Taloustutkimuksen yrityskokemustutkimus taustoittamaan tilannetta Kehitysyhtiön toiminnan käynnistyessä. Sähköinen yritystulkki -palvelu otettiin alkuvuodesta kunnassa toimivien yritysten ja yrittäjäksi aikovien maksuttomaan käyttöön sekä yritysneuvonnan tueksi. Keväällä valmistui elinkeinostrategia, jonka pohjalta kuntaan perustettu Kehitysyhtiö aloitti operatiivisen toiminnan 10/2021 toimitusjohtajan aloittamisen myötä. Yritystoiminnan edellytyksiä kunnassa on pyritty edistämään aktiivisella yhteistyöllä yrittäjäjärjestön ja muiden yrityskehitystoimijoiden kanssa. Tyrnäväläisten yrittäjien näkyvyyttä on pyritty edesauttamaan monin tavoin. Vuonna 2021 järjestettiin joulun alla yhteistyössä yrittäjäjyhdistyksen ja paikallisten yritysten kanssa Osta Tyrnävältä -joulukalenteri, joilla haluttiin muistuttaa paikallisen ostovoiman merkityksestä yritysten ja palveluiden säilymiseen Tyrnävällä.

Kehittämispäällikön koolle kutsuman viestintäryhmän toimintaa on jatkettu aktiivisesti jokaisesta hallinto-osastosta koostuvana ja viestintäsuunnitelmaa toteuttavana kuukausittain kokoontuneena ryhmänä. Koko kunnan henkilöstölle avoimen viestintäryhmän Teams kanavan kautta jaetaan käytössä olevat asiakirja- ja julkaisupohjat sekä graafinen ohjeistus osastojen työn tueksi. Viestintäkoordinaattori aloitti viestinnän tehtävissä 4/2021 tuoden merkittävän lisäresurssin kunnan viestinnän kehittämiseen. Huhtikuussa avattiin myös Meidän Tyrnävä -markkinoinnillinen verkkosivu kunnan virallisen verkkosivun rinnalle.

Vuonna 2021 edelleen osa tavanomaisista kunnassa vuosittain järjestettävistä tapahtumista jouduttiin perumaan pandemiatilanteen vuoksi tai järjestämään poikkeusjärjestelyin. Markkinointia ja tiedottamista on tehty monipuolisella mainonnalla, lehdistötiedotteilla, blogikirjoituksilla, sosiaalisessa mediassa ja verkkosivuilla. Sosiaalisessa mediassa on hyödynnetty kohdemarkkinointia valikoiduissa teemoissa, kuten tapahtumamarkkinointi ja rekrytoinnit. Kunnalle luotiin LinkedIn-profiili ja jatkossa kunnan rekrytointiviestintään on tarkoitus entisestään panostaa. Kunnan medianäkyvyys niin valtakunnan- kuin paikallismedioissa on ollut vuoden 2021 kuluessa positiivista.

Vuonna 2021 asumisen tontteja pidettiin esillä Oulun seudulla ilmestyneissä julkaisuissa, ilmoituskampanjoissa ja markkinoimalla asumisen tontteja Ouluhallin rakentajamessuilla 09/2021.

Maaseutuelinkeinojen kehittäminen ja maaseutuviranomaistyö

Tyrnävän kunta on hallinnoinut vuoden 2013 alusta maaseutuhallinnon Tyrnävän yhteistoiminta-alueetta, jonka muodostavat Hailuodon, Kempeleen, Limingan, Lumijojoen, Muhoksen ja Tyrnävän kunnat.

V. 2021 yhteistoiminta-alueella toimi 536 tilaa, joilla on viljelyalaa n. 40.500 ha.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit/ Tavoitetaso	Toteutuminen
Asiantuntevan maaseutuhallinnon palvelujen tuottaminen	Tunnustettu maaseutuhallinnon alueellinen toimija. Sujuvat maaseutuviranomaistalouden palvelut yhteistoiminta-alueella	Yhteistoiminta-alueen palvelujen yhdenmukaistaminen ja kehittäminen	Viranomaispalvelujen laatumittarit: päätösten virheettömyys	Ei valituksia vuonna 2021
Asiantuntevan maaseutuhallinnon palvelujen tuottaminen		koulutus	Palaute	Pidetyistä koulutustilaisuuksista ei negatiivista palautetta.

Vuodesta 2017 Siikalatvan ja Tyrnävän kuntien kesken on ollut voimassa sopimus maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueiden yhteistyöstä ja varallaolosta. Viime vuosien aikana on tätä Siikalatvan ja Tyrnävän yhteistoiminta-alueiden sopimuksen mukaista toimintaa viety konkreettisen tasolle. Osapuolten kesken on siirretty sitoumuksista ja tukien takaisinperinnöstä tehtävien päätösten tekeminen toisen alueen viranhaltijoiden tehtäväksi. Näillä toimilla on varmistettu Maksajavirastotoiminnan edellyttämien vaatimusten täytyminen molemmilla yhteistoiminta-alueilla.

Vuoden alkupuoliskon aikana tehtiin valmisteluja alkutuotannon osalta poikkeusolojen varautumista koskien koko Tyrnävän Yhteistoiminta-alueen kuntia. Varautumisessa huomioitiin maatalousyrittäjät, maatalouden urakointi, kalastajat sekä maatalouslomitus, joiden osalta tehtiin päivitykset Vap-varauksiin. Maaseutupäällikkö lähetti koko

toimialueen kuntia koskevan varausluettelon Puolustusvoimien Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun aluetoimistolle, joka esityksen pohjalta hyväksyi Vap-varaukset. Ne ovat voimassa 31.5.2026 asti. Tämän jälkeen kaikille varatuille on kirjeitse tiedotettu asiasta.

Koronaviruksen aiheuttamat rajoitteet vaikuttivat maaseututoimen osalta siten, että suunnitellut viljelijöiden koulutustilaisuudet jouduttiin perumaan. Myös toimistolla tapahtuvaa asiointia on pyritty välttämään. Muutamia neuvotte- luja on pidetty etänä Teams-yhteydellä mm. Siikalatvan Yta:n ja ELY-keskuksen kanssa. Ruokaviraston järjestämät kou- lutukset ovat tapahtuneet Teams-koulutuksena.

Maaseututoimi on ollut mukana valmistelemassa Tietolinkki-hankkeen kautta viljelijöille tarjottavaa etäkoulutusta ja muuta opastustarjontaa. Hanke on alueellinen käsittäen Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan alueet.

Hankkeen tiimoilta viljelijöille on tehty eri ajankohtaisista aiheista tallenteita, joita on tarjolla Tietolinkin -sivustoilla. Huhtikuussa järjestetty mm. Tukihaku 2021 -webinaareja ja muuta tiedotusta on kevään ja kesän aikana.

Kaikille viljelijöille on postitettu ”Tukivuosi 2021–2022” -seinäkalenteri (1.7.2021-30.6.2022), jossa on muistutuksia määräajoista ja ajankohtaisista toimista vuoden kiertoon liittyen. Kalenteri on myös sähköisessä muodossa.

Kesällä maaseututoimessa oli Amk-harjoittelija ajalla 7.6-6.8.2021.

Viime vuosien aikana susihavainnot ja niiden myötä myös vahingot ovat lisääntyneet myös Tyrnävän yhteistoiminta- alueella. Lampaita ja nautoja on joutunut susien hyökkäysten kohteeksi. Lisäksi myös metsästyskoiria on mennyt su- sien suuhun.

Tämä toinen koronan vaivaama vuosi saatiin hoidettua Maaseututoimessa ilman erityisempiä lisäkuluja, vaikka toi- mintaa jouduttiin mukauttamaan monin osin.

Yhdyskuntasuunnittelu

Toiminta-ajatus

Kehittämispäällikkö on suoraan kunnanjohtajan alainen. Kehittämispäällikön ja teknisen osaston yhteistyö on kiinteää.

Tulosalueen kuvaus

Yhdyskuntasuunnittelu ylläpitää kunnan maankäytön ja kaavoituksen ajantasaisuutta. Maankäytön ja elinympäristön suunnittelu on laadukasta, tonttitarjonta on riittävää ja rakennettu ympäristö viihtyisää.

Päämäärä 2021

Kunta huolehtii alueellaan maankäytön suunnittelun tarkoituksenmukaisuudesta. Muiden Oulunseudun yleiskaava- alueen kuntien kanssa tehdään Oulun seudulla yhteistyötä Seuturakennetiimin kautta ja Oulun seudun kävelyn ja pyö- räilyn ryhmässä. Osallistutaan aktiivisesti myös maakuntakaavoituksen neuvottelukunnan toimintaan sekä alueelli- sesti järjestettäviin maankäytön ja liikenteen tilaisuuksiin.

- Maankäyttösuunnitelman valmistuminen
- Palkin asemakaavan ajantasaisuuden arvioiminen
- Yleiskaavoituksen käynnistäminen sisältäen asemakaavan laajenemisalueiden ajantasaisuuden arvioimisen, työpaikka-alueiden sijoittumisen ajanmukaisen arvioinnin, kyläalueiden vahvistamisen sekä rakentamisen pe- riaatteet haja-asutusalueelle

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit/ Tavoitetaso	Toteutuminen
Avoin ja kuuleva vuorovaikutus	Kuntalaiset mukaan suunnittelutyöhön	Vuorovaikutteinen suunnittelu	Osallisyhteistyön aktiivisuus, järjestetyt tilaisuudet.	Maankäyttösuunnitelman valmistelua lykätty pandemian ajan kokoontumisrajoitusten vuoksi.
	Kuntalaisten näemyksen välittäminen maankäytön suunnitteluun	Osallistuminen seudulliseen, alueelliseen ja valtakunnalliseen maankäytön suunnitteluun	Osallistumisen aktiivisuus, lausuntojen laatiminen.	Kunta on antanut lausuntoja ja osallistunut seudun kehityskuva 2040+ valmisteluun.
	Aktiivinen ja monipuolinen tiedottaminen ja tonttimarkkinointi	Tiedottamisen ja markkinoinnin kehittäminen	Tavoitettavuus.	Tonttimarkkinointi on ollut aktiivista, rakentajamessut 09/21.
	Vetovoimatekijöiden kasvattaminen	Kuntanäkyvyyden lisääminen	Medianäkyvyys, seuranta	Kunta ollut esillä paikallisessa ja valtakunnallisessa mediassa.
Omaleimainen, mielenkiintoinen ja houkutteleva ympäristö	Houkuttelevat asuinalueet ja monipuolisten asumismuotojen ja tonttien riittävä tarjonta	Tonttivarantojen seuraaminen ja proaktiivinen kysyntään vastaaminen	Kaavoitetut asumisen tontit (lkm).	Avoimina olleille tonteille on toteutunut rakentamista.
	Omaleimainen kulttuuriympäristö ja -maisema	Kulttuuriympäristön, asumisen, yrittämisen ja maatalouden tasapainoinen yhteensovittaminen	Ympäristöä koskeviin hankkeisiin osallistuminen ja niiden ohjaaminen kulttuuriympäristö- ja maisema -arvot huomioiden	Kunta osallistui hankkeeseen, jossa testattiin BIOSO4:n kanssa peltovalumien talteenottoa ja ravinteiden palauttamista.
	Vetovoimainen taajama- ja kuntakuva	Asemakaavojen laatiminen ja ajantasaistaminen	Monipuolinen tonttitarjonta erilaisiin tarpeisiin	Kaavoituskatsaus kävi läpi ajankohtaisen tonttitarjonnan.
	Laadukas, toimiva ja turvallinen ympäristö	Osayleiskaavojen tarpeellisuuden arvioiminen	Poikkeamislupien määrä ja sijoittuminen	Suunnittelutarve ja poikkeamislupalausuntoja annettiin.
Monipuolinen ja kehittyvä elinkeinoelämä	Monipuolinen, elinkeinoelämää tukeva maankäytön suunnittelu ja tonttituotanto	Maankäytön suunnittelussa huomioidaan elinkeinoelämän kehittymisen mahdollisuudet	Riittävästi tontteja elinkeinoelämän tarpeisiin. Tehokas yhdyskuntarakenne.	Haurukylän asemakaavan laajennus sailainvoiman.
Vastuullinen ja pitkäjänteinen taloudenpito	Talousarvion ja toimintasuunnitelman mukainen toiminta	Talouden ja toteutumisen jatkuva seuranta	Osavuosisraportit	

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

Kaavoituskatsauksessa 2021 käytiin läpi ajankohtainen kaavoitustilanne. Haurukylän asemakaavan laajennus kuultettiin voimaan 10/2021 hallinto-oikeuden annettua ratkaisun kaavan hyväksymistä koskeneeseen valitukseen.

Asemakaavojen ajantasaisuutta on tarkasteltu ja Palkin asemakaavamuutos käynnistettiin. Vuoden aikana on valmisteltu suunnittelutarve ja poikkeamislupalausuntoja ja käyty rakentamisen ohjauksesta aktiivista vuoropuhelua

yhteistyössä rakennustarkastajan kanssa. Poikkeuksellinen vuosi pandemiaan liittyvien kokoontumisrajoitusten suhteen on viivästyttänyt edelleen osallistavalla prosessilla koostettavan maankäyttösuunnitelman tarkastelujen valmistamista.

Kehittämispäällikkö on toiminut maakuntakaavoituksen neuvotteluryhmän, seuturakennetiimin ja seudullisen kävelyn ja pyöräilyn KÄPY-ryhmän jäsenenä osallistuen tapaamisiin säännöllisesti. Seutuyhteistyössä valmistui uuden kauden MAL-sopimuksen toimenpiteeksi kirjattu Kehityskuva 2030+ selvitys, jota valmistellaan tiiviissä yhteistyössä seudun kuntien kanssa.

Kehittämispäällikkö on osallistunut aktiivisesti kuntaa koskevien lausuntojen valmisteluun.

Yleishallinto ja elinkeinojen kehittäminen	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	167 650		167 650	154 013	13 637	92 %
Toimintamenot	-1 976 508		-1 976 508	-1 731 968	-244 540	88 %
Toimintakate	-1 808 858		-1 808 858	-1 577 955	-230 903	87 %

TUKI- JA SÄHKÖISET PALVELUT

Palvelun yleistavoite

Tuki- ja sähköiset palvelut järjestää asiakaslähtöisesti kehittyneet hallinto-, laskenta- ja informaatioteknologiapalvelut omalle organisaatiolle ja asiakas- ja neuvontapalvelut ulkoisille asiakkaille. Tuki- ja sähköiset palvelut tuotetaan kehittyneillä menetelmillä kilpailukykyiseen hintaan. Sähköiset palvelut ovat helppokäyttöisiä ja asiakasystävällisiä.

It-tulosyksikön tavoitteena on avustaa osastoja sähköisten järjestelmien osalta julkisuuslain soveltamisessa ja henkilörekisterien käsittelyssä.

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Tulosalueen tuki- ja sähköiset palvelut tulosyksiköt ovat toimisto, talous ja it –palvelut sekä henkilöstöhallinto.

Toimistopalvelut tuottavat asiakasohjautuvasti palvelut omalle organisaatiolle sekä ulkoisille asiakkaille. Palvelupiste Sentraali on asiakkaiden tarpeiden mukaan kehittyvä, palveluiden saatavuutta edistävä palvelukanava kuntalaisten ja hallinnon välillä. Kunnan arkistointivastuu ja -palvelu on osa toimistopalveluita.

Kunnassa rekisteritoimintojen laillisuudesta rekisterinpitäjänä vastaa aina kulloinkin kysymyksessä olevien tehtävien hoidosta säännösten ja määräysten mukaan vastuussa oleva viranomainen.

Talouspalvelut tuottavat laskentatoimen ja palkkahallinnon palvelut. Tavoitteena on tuottaa palvelut siten, että tilinpäätöksen ja raportoinnin vaatima informaatio on käytettävissä nopeasti.

It-palvelut varmistavat kunnan käyttämien tietojärjestelmien häiriöttömän toiminnan. Tietohallinto vastaa siitä, että tietojärjestelmien kehittäminen, ylläpito ja käyttö toteutetaan taloudellisesti järkevällä tavalla. Tiedon hallittavuutta ja saatavuutta parannetaan tietojärjestelmiä kehittämällä. It-palvelut vastaa myös puhelinliittymistä ja -laitteista, samoin kopiokoneista.

Kustannusten kohdentaminen: Palvelusihteerien palkat sekä toimistopalveluiden ja -tarvikkeiden myynti kohdistetaan sisäisenä sitovana eränä ao. osastolle. Keskitetysti hoidetut muut kustannukset kohdistetaan käytön mukaan osastoille kustannuslaskennallisina erinä.

Päämäärä 2021

Tuki- ja sähköiset palvelut järjestää asiakaslähtöisesti kehittyneet hallinto-, laskenta- ja informaatioteknologiapalvelut omalle organisaatiolle ja asiakas- ja neuvontapalvelut ulkoisille asiakkaille. Tuki- ja sähköiset palvelut tuotetaan kehittyneillä menetelmillä kilpailukykyiseen hintaan. Sähköiset palvelut ovat helppokäyttöisiä ja asiakasystävällisiä.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuminen
Työpaikat ja asiointipalvelut ovat lähellä ja saavutettavissa sekä kunnassa, että lähiseudulla.	Ammattitaitoinen henkilöstö, jonka osaaminen on hyvä	Koulutukset mahdollisuuksien mukaan	Vuotuinen koulutukseen osallistuneiden osuus	Vähintään 80 % osaston henkilöstöstä on osallistunut koulutukseen
Kuntataloudessa huolehditaan kuntalaisista ja yhteisistä varoista	Tasapainoinen käytötalous	Tarkka taloudenpito	Talous tasapainossa, ylijäämäinen tilinpäätös	Tilinpäätös 205.500 euroa ylijäämäinen
	Oikein kohdistetut palvelut	Raportoinnin ja kattavan talousosaamisen kehittäminen	Raportointi tapahtuu aikataulujen mukaan	Osavuosisraportit valmistuivat aikataulussa
Päätöksenteon vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa	Vuorovaikutteiset toimintatavat osastojen kesken	ICT-tukityökalun käyttöönotto	Palvelu- ja tukipyynnöt sähköisesti	IT-osaston käyttöomaisuusmuutokset ilmoitetaan ja käsitellään sähköisesti
	Vaihtoehtoisten toimintatapojen avoiminta	Sähköisten järjestelmien kehittäminen	Käyttöön otetut uudet järjestelmät	Palkanlaskennassa on siirrytty uuteen Populus järjestelmään
	Säännölliset henkilöstöpalaverit	Järjestetään säännöllisesti osaston sisällä toimialakohtaisia palavereita	Vuoden aikana järjestettävät palaverit	Vuoden aikana osastolla järjestettiin yhteisiä palavereita
		Järjestetään säännöllisesti esimiespalavereita	Vuoden aikana järjestettävät esimiesinfot	Vuoden aikana on järjestetty säännöllisesti esimiesinfoja

Henkilöstöhallinto

Toiminta-ajatus

Tyrnävän kunta on hyvä työnantaja sekä ketterä, joustava ja jatkuvasti uudistuva työpaikka. Henkilöstön ja työnantajan vuorovaikutus on avointa ja demokraattista. Henkilöstö on ammattitaitoista, työhönsä innostunutta ja voi hyvin. Henkilöstön määrä eri yksiköissä on hyvin suunniteltu ja oikein mitoitettu. Henkilöstön fyysinen ja psyykinen työkyky on hyvä.

Hyvinvoiva henkilöstö tuottaa motivoituneesti tehokkaita palveluja.

Henkilöstöhallinnon tulosityksikön kuvaus

Tulosityksikkö sisältää yhteistoimintaryhmän (työnantajan ja henkilöstön välinen yhteistoiminta ja työsuojelu) toiminnan ja työterveyshuollon. Palvelut hankitaan Pihlajalinna Oy:ltä.

Työterveyshuoltoon hyväksytyyn toimintasuunnitelman mukaan kuuluvat seuraavat palvelut

lakisääteinen (lk 1) ehkäisevä ja työkykyä ylläpitävä toiminta

- työkykyä ylläpitävä toiminta varhaisen tuen toimintamallia noudattaen
- terveystarkastukset
- työyhteisötyö ja
- tapaturmien torjunta
- ensiapuvalmiuksien ylläpito

sairaanhoito (lk 2) laajuus sopimusmallin Kunta A mukainen

- työterveyshoitajan, fysioterapeutin ja työterveyslääkärin vastaanottopalvelut painottuen sairauksien varhaiseen toteamiseen ja hoitoon sekä työkyvyn arviointiin
- sairastumiseen liittyvät tutkimukset suunnitelman mukaisessa laajuudessa.

Päämäärä 2021

Tyrnävän kunta on hyvä työnantaja sekä ketterä, joustava ja jatkuvasti uudistuva työpaikka. Henkilöstön ja työnantajan vuorovaikutus on avointa ja demokraattista. Henkilöstö on ammattitaitoista, työhönsä innostunutta ja voi hyvin. Henkilöstön määrä eri yksiköissä on hyvin suunniteltu ja oikein mitoitettu. Henkilöstön fyysinen ja psyykinen työkyky on hyvä.

Henkilöstön hyvinvointi on tärkeä asia niin työntekijän itsensä, työyhteisön, työnantajan kuin asiakkaiden eli kunta-laisten kannalta. Työhyvinvoinnin tavoitteena on edistää henkilöstön hyvinvointia ja sitä kautta työtyytyväisyyttä ja kykyä uudistua muuttuvassa ympäristössä. Sujuva työ, toimiva työympäristö, työn kuormittavuuden hallinta ja työkykyisyyden ylläpitäminen ovat tekijöitä, joita tuetaan kunnassa. Hyvinvoiva henkilöstö pystyy vastamaan paremmin uusiin haasteisiin ja muutoksiin.

Itsensä johtaminen sekä työn ja muun elämän tasapaino luovat haastetta niin työntekijälle kuin työnantajalle, ja näiden työkalujen kehittäminen on ajankohtaista. Jokainen on osaltaan vastuussa siitä, että kehittää itseään työssä sekä antaa ja saa palautetta työstään esimieheltä tai työkaverilta.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuminen
Päätöksenteon vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa	Ennakoiva reagointi työkykyasioissa	Kevan ja työterveys-huollon kanssa tehtävä yhteistyö	Palaverit työterveys-huollon kanssa	Puolivuositteiset palaverit työterveys-huollon kanssa on pidetty
		Kehittämiskeskustelut	Kehittämiskeskustelut käyty kaikkien kanssa.	Koko kunnan tasolla ei toteutunut. Osaston tasolla on toteutunut kaikkien yli 1 vuoden työsuhteisten kanssa.
	Joustavat toimintakäytännöt	Erialaisten vaihtoehtojen kartoittaminen.	Vaihtoehtomallin kokeilu	
	Osastojen välinen yhteistyö	Esimiespalaverit	Pidettyjen palaverien määrä	Esihenkilöpalaverit on pidetty säännöllisesti
Kuntataloudessa huolehditaan kuntalaisista ja yhteisistä varoista	Laadukas toiminta ja yhteistyökykyinen henkilöstö.	Lähijohtaminen työyksiköissä.	Yksiköiden yhteisten palaverien lisäksi virastopalaverit.	Yksikköpalaverit toteutuneet. Virastopalavereista on luovuttu
	Sairauspoissaolojen hallinta	Sairauspoissaolojen väheneminen	Sairauspäivien väheneminen viidellä prosentilla.	Sairauspäivien määrä on lisääntynyt
	Työtapaturmien ehkäisy	Työtapaturmien ehkäisy	Työtapaturmien väheneminen viidellä prosentilla.	Osastotasolla ei työtapaturmia
	Turvallisuuskävelyt toimipisteissä	Jokaisessa toimipisteessä toteutetaan vuosittainen turvallisuuskävely		Toteutunut osastotasolla

Tietohallinto

Toiminta-ajatus

Tietohallinto varmistaa kunnan käyttämien tietojärjestelmien häiriöttömän toiminnan. Tietohallinto vastaa siitä, että tietojärjestelmien kehittäminen, ylläpito ja käyttö toteutetaan taloudellisesti järkevällä tavalla.

Tulosalueen kuvaus

Tietohallinnon tehtävänä on tieto- ja viestintätekniikan avulla edistää kunnan toimintojen tehokkuutta ja laatua sekä tukea kunnan johtoa ja osastoja. Tietohallinto vastaa tietojärjestelmien sekä tieto- ja viestintätekniikan kokonaisarkkitehtuurista, palvelujen tuottamisesta sekä laite- ja ohjelmistohankinnoista.

Päämäärä 2021

It-tulosyksikön tavoitteena on avustaa osastoja sähköisten järjestelmien osalta julkisuuslain soveltamisessa ja henkilörekisterien käsittelyssä.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuminen
Kuntataloudessa huolehditaan kuntalaisista ja yhteisistä varoista	Oikein kohdistetut palvelut (priorisointi)	Johdonmukainen toiminta kuntastrategian taloustavoitteiden saavuttamiseksi	Talous tasapainossa, ylijäämäinen tilinpäätös	Kustannuspaikan budjetti toteutui
	Tasapainoinen käytötalous	Raportoinnin ja kattavan talousosaamisen kehittäminen	Raportointi toimii aikataulujen mukaan	Raportointi toteutui aikataulujen mukaisesti
		Sähköisten järjestelmien kehittäminen	Versiopäivitykset tehty	Aikataulujen mukaiset versiopäivitykset tehty
		Tarkka taloudenpito		Kustannuspaikan budjetti toteutui
Päätöksenteon vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa	Saumaton hallintokuntien yhteistyö	Panostetaan kommunikaatioon ja palveluun	Asiakastyytyväisyys kysely	Positiivinen palaute kyselyistä
	Vuorovaikutteiset toimintatavat osastojen kesken	Säännölliset ICT-seurantapalaverit osastojen kesken	Palaverimuistiot	Toteutuivat säännöllisesti
	Riittävät henkilöresurssit	Nykyinen henkilöstömäärä säilytetään		Henkilöstön vaihtuvuus suuri, mutta rekrytoinnit saatiin toteutettua

Toimenpiteet 2021

- IT-tukiportaalin käyttöönotto
- Kunnantalon palvelinympäristön ja varmistusjärjestelmän uusiminen
- Kuntavaalien IT-tuki
- Palkkahallinnon järjestelmän päivitys
- Asianhallintajärjestelmän päivitys
- Langattoman virastoverkon käyttöönotto
- Kuituverkon muutokset
- Sosiaalitoimen järjestelmämuutokset
- Microsoft lisenssipäivitykset
- Rakennusvalvonnan ja sosiaalitoimen arkistointiratkaisut

Toteutuminen

- Vuonna 2021 jatkettiin edellisvuonna aloitettua kunnantalon palvelinympäristön uudistusta. Samassa yhteydessä uusittiin varmistusjärjestelmät sekä yhtenäistettiin virastoverkon ja terveyskeskuksen virtualisointiympäristöt.
- Henkilökunnan käytössä oleville tietokoneille ja matkapuhelimille otettiin käyttöön keskitetty hallinta parantamaan tietoturva ja sujuvoittamaan laitteiden käyttöönottoa.
- Microsoft-lisenssit päivitettiin parantamaan tietoturva ja tukemaan muuttuneita tarpeita.
- Keskeisissä toimipisteissä otettiin käyttöön langaton virastoverkko.
- Palkkahallinnon tietojärjestelmä päivitettiin ja sosiaalitoimessa tehtiin järjestelmämuutoksia.
- Rakennusvalvontaa ja sosiaalitoimea tuettiin arkistoinratkaisuisissa.
- IT-palveluihin palkattiin määräaikainen järjestelmäsuunnittelija kehitystehtäviin.
- Digitaalisen turvallisuuden tilaa testattiin ja siihen liittyviä prosesseja harjoitettiin TAISTO 21 -harjoituksessa.
- Kuntavaaleille järjestettiin IT-tuki. Toimintansa aloittanutta kunnan kehitysyritystä tuettiin it-palvelujen järjestämisessä. Laajaa etätöiden tekemistä tuettiin laite- ja ohjelmistoratkaisuilla.

Tuki - ja sähköiset palvelut	Talousarvio €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma. %
Toimintatulot	301 010	332 186	31 176	110
Toimintamenot	-1 463 275	-1 416 671	-46 604	97
Toimintakate	-1 162 265	-1 084 485	-77 780	93

Hallinto- ja kehittämisosaston hankkeet

- VÄRE – Elinvoimaa Pohjois-pohjanmaalle vähähiilillä ja resurssiviisailla ratkaisulla. Hanke päättyi 9/2021
- Canemure-osahanke Resurssiviisaat, vähähiiliset ratkaisut kuluttajille. Hanke jatkuu

4.5 Sosiaali- ja terveysosasto

Yleiskuvaus

Sosiaali- ja terveyspalvelut vastaavat kunnalle kuuluvien sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännön mukaisten palveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta. Sosiaali- ja terveyspalvelut turvaavat kuntalaisille tarvittavat peruspalvelut ja mahdollistavat hyvinvointia elämänkaaren kaikissa vaiheissa. Sosiaali- ja terveyspalvelujen toimintaa säätelevät useat lait ja asetukset, joista keskeisimpiä ovat terveydenhuoltolaki, sosiaalihuoltolaki ja vanhuspalvelulaki. Työllisyydellä ja koulutustasolla on keskeinen merkitys väestön hyvinvoinnin taustalla ja työllisyyspalveluilla on tässä keskeinen rooli.

Tavoite 2021

Palveluissa keskeistä on huomioida kaikissa ikäryhmissä asiakkaan omat voimavarat ja tukea niitä parhaalla mahdollisella tavalla. Palvelujen tuottamisessa keskeistä on yhdessä tekeminen yksiköiden kesken, mutta myös muiden hallintokuntien välillä. Lisäksi yhteistyötä tehdään seudun muiden kuntien, yritysten ja yhdistysten kanssa. Palvelut järjestetään toimintasuunnitelman ja talousarvion puitteissa.

Päämäärä 2021

Päämääränä on sosiaali- ja terveyspalvelujen oikea-aikaisuus ja saatavuus matalalla kynnyksellä kuntalaisille.

	Menot €	Tulot €	Netto €
Hallinto	-176 796		-176 796
Sosiaalipalvelut	-2 927 095	126 165	-2 800 931
lääkäiden palvelut	-4 281 287	484 209	-3 797 098
Vammaispalvelut	-3 881 693	599 801	-3 281 891
Terveyspalvelut	-13 087 797	955 369	-12 132 428
Sosiaali- ja terveysosasto	-24 354 668	2 165 544	-22 189 144

Sosiaali- ja terveysosaston hallinto	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio-muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot						
Toimintamenot	-165 696	-11 100	-176 796	-176 796		100,0
Toimintakate	-165 696	-11 100	-176 796	-176 796		100,0

Sosiaali- ja terveysosaston toimintaan ja erityisesti terveyspalveluihin on läpi vuoden vaikuttanut merkittävästi koronapandemiaan liittyvät toimet. Näihin ovat kuuluneet koronanäytteiden ottaminen, koronatartuntojen jäljitys sekä alkuvuodesta 2021 alkaneet koronarokotukset. Koronarokotuksissa on edetty THL:n rokotusjärjestyksen mukaisesti. Tyrnävällä rokotekattavuus on ollut kansallista sekä maakunnallista keskiarvoa matalampi. Koronapandemian hoidon edellyttämät toimet ovat vieneet paljon erityisesti hoitajaresursseja. Tiedottamista koronatilanteesta on toteutettu säännöllisesti. Lääkäiden palveluissa koronarajoitteet vaikuttivat päivätoiminnan ja tilapäishoidon järjestämiseen. Koronapandemiasta huolimatta palvelut on pyritty järjestämään parhaalla mahdollisella tavalla. Tästä huolimatta hoitovelkaa on kertynyt ja esimerkiksi kouluterveydenhuollon tarkastuksia ei ole kyetty toteuttamaan aikataulussa.

Koronakorvauksia haettiin Sosiaali- ja terveysministeriöltä. Korvausperusteena testauksen, jäljityksen, rokotusten sekä koronapotilaiden sairaalahoidon osalta olivat keskimääräiset suoritekohtaiset kustannukset. Tyrnävä sai koronakorvauksia 31.8.21 mennessä aiheutuneisiin kustannuksiin 545 336 euroa ja hakemus 1.9-31.12.21 syntyneisiin kustannuksiin on tehty.

Työllisyyden kuntakokeilu aloitettiin v. 2021. Kokeiluun siirtyivät kokeilualueilla ne työttömät, jotka eivät ole oikeutetuja ansiopäivärahaan. Lisäksi kohderyhmään kuuluvat kaikki alle 30-vuotiaat työnhakijat ja kaikki maahanmuuttajat, jotka ovat joko työttömänä tai työvoimapaalveissa hankealueiden TE-toimistoissa. Kokeilussa kokeilukunta vastaa näiden asiakasryhmien julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden (TE-palveluiden) tarjoamisesta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulakiin tehtiin osittaisuudistus 1.7.2021 alkaen. Lakiuudistus vaikutti sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden maksuihin ja maksujen määräytymisperusteisiin sekä laskutuskäytäntöihin.

Henkilöstön saatavuus on jatkunut vaikeana ja edelleen hankaloitunut. Erityisesti tämä on näkynyt iäkkäiden palveluissa. Henkilöstön saatavuus sijaisuuksiin on ollut vaikeaa, mutta myös henkilöstön saatavuus vakinaisiin tehtäviin on vaikeutunut merkittävästi iäkkäiden palveluiden osalta. Vaihtuvuus vakinaisen henkilöstön osalta on kasvanut. Sosiaali- ja terveysosastolla on käytetty määräaikaista rekrytointilisää v. 2021 aikana. Henkilöstön hyvinvointiin liittyviä kehittämistoimia on otettu käyttöön koko kunnan tasolla.

Pohjois-Pohjanmaan maakunta on käynnistänyt valmistautumisen soteuudistukseen kahden hankekokonaisuuden kautta. Tulevaisuuden sotekeskus -hanke keskittyi olemassa olevien sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämiseen, Rakennehanke puolestaan ennakoimaan 1.1.2023 käynnistyvää hyvinvointialuetta. Tyrnävän sosiaali- ja terveyspalvelut on osallistunut hankkeisiin omalta osaltaan.

Hyvinvointityö

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan tehtävä. Se on tietoista voimavarojen kohdentamista kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen. Käytännössä kyse on tehtävistä, joiden tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn lisääminen, sairauksien ja syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen. Näitä tehtäviä toteutetaan kunnan kaikilla toimialoilla. Edistämällä hyvinvointia ja osallisuutta parannetaan kuntalaisten elämänlaatua, lisätään työllisyyttä, työkykyä ja tuottavuutta ja hillitään sosiaalisten ongelmien ja eriarvoisuuden kasvua (THL). Tyrnävän kunnan strategian mukaisesti Tyrnävän kunnan toimintatavoissa korostuu asiakas- ja asukaslähtöisyys ja laaja hyvinvointinäkökulma.

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja vastaa yhdessä sosiaali- ja terveysjohtajan sekä kunnan hyvinvoinnin edistämisen työryhmän kanssa Tyrnävän laajan hyvinvointikertomuksen ja vuosittaisten hyvinvointikatsausten laatimisesta. Hyvinvointityötä on kuvattu sivistys- ja hyvinvointiosaston toimintakertomuksessa.

SOSIAALI- JA VAMMAISPALVELUT

Palvelun yleistavoite

Tavoitteena sosiaali- ja vammaispalvelujen oikea-aikaisuus ja saatavuus matalalla kynnyksellä kuntalaisille. Palveluissa keskeistä on huomioida asiakkaan omat voimavarat ja tukea niitä parhaalla mahdollisella tavalla.

Tulosalueen kuvaus

Sosiaalihuollon peruspalveluilla tuetaan kuntalaisten hyvinvointia moniammatillista yhteistyötä hyödyntäen. Perusarvoina ovat asiakaslähtöisyys, inhimillisyys, luotettavuus ja oikeudenmukaisuus. Palvelutarpeen arvioinnilla arvioidaan yksilöllisesti, millä palveluilla asiakkaan tarpeisiin pystytään parhaiten vastaamaan. Työ on ohjausta, neuvontaa ja sosiaalisten ongelmien selvittämistä sekä muita tukitoimia. Sosiaalipalvelut ylläpitävät ja edistävät yksilöiden sekä perheiden turvallisuutta ja suoriutumista kaikissa elämän vaiheissa. Sosiaalipalvelujen keskeiset sisältöalueet ovat lapsiperheiden peruspalvelut, lastensuojelu, perheoikeudelliset palvelut, päihdetyö, työllisyyspalvelut sekä täydentävä ja ehkäisevä toimeentuloturva. Vammaispalvelut sisältävät vammaispalvelulain perusteella kuntalaisille järjestettävät palvelut sekä kehitysvammopalvelut. Lisäksi järjestetään pääsääntöisesti sosiaalihuoltolain perusteella asumis- ym. palveluita mielenterveyskuntoutujille. Palvelutarve arvioidaan yksilöllisesti ja tapauskohtaisesti. Työllisyyspalveluiden tavoitteena on vähentää työttömyyttä ja luoda uusia työpaikkoja. Pitkäaikaistyöttömien henkilöiden palvelut järjestetään yhteistyössä sosiaalipalveluiden, työllisyyspalveluiden, TE-toimiston, Kelan sekä muiden toimijoiden kanssa. Työllisyyspalveluiden kokonaisuuteen kuuluvat: työllisyyden kehittäminen, nuorten työllisyyspalvelut, pitkään työtä hakeneiden palvelut sekä TYP-palvelut/Pohjois-Pohjanmaan monialainen yhteispalvelu. Työ- ja elinkeinosuunnittelija tekee tiivistä yhteistyötä järjestöjen ja yritysten kanssa.

Päämäärä 2021

Tavoitteena sosiaali- ja vammaispalvelujen oikea-aikaisuus ja saatavuus matalalla kynnyksellä kuntalaisille. Palveluissa keskeistä on huomioida asiakkaan omat voimavarat ja tukea niitä parhaalla mahdollisella tavalla.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit/Tavoitetasot	Toteutuminen
Hyvinvointia (koulu-tuksella)	Ammattitaitoinen, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö Laadukas ja asiakaslähtöinen kirjaaminen	Työntekijöiden koulutus Työnohjaus Asiakaslähtöiset asiakas-/kuntoutus-/aktiivisuussuunnitelmat	Kolme koulutuspäivää/tt/ vuosi Toteutuu säännöllisesti Jokaisella asiakkaalla on suunnitelma Jokaiselle uudelle asiakkaalle on tehty palvelutarpeen arviointi	Ei toteutunut Toteutui Lastensuojelu-asiakkaat 100 % Palvelutarpeen arviointi on tehty kaikille, ellei se ole ollut ilmeisen tarpeetonta
Avoin ja kuuleva vuorovaikutus	Osallisuuden ja vaikuttamisen lisääminen Kunta koetaan hyvänä ja vastuullisena työnantajana	Vuorovaikutus ym. tuen tarpeen varhainen tunnistaminen Tulos- ja kehityskeskustelut Säännölliset työpaikka- ja tiimikokoukset	Säännöllinen ja monipuolinen vertaisryhmätoiminta Kehityskeskustelujen toteutuminen 100 % Säännöllinen toteutuminen	Toteutui osittain Kehityskeskustelut toteutuivat 100 % Toteutui
Vastuullinen ja pitkäjänteinen taloudenpito	Toimivat palveluprosessit Palvelut oikea-aikaisia, kustannustehokkaita ja riittäviä käytävissä olevin resurssein	Palveluprosessien kriittinen tarkastelu ja toiminnan kehittäminen Asiaksmäärien, hoitopäivien ja kustannusten seuranta	Keskeiset palveluprosessit toimivat, työkäytäntöjä on kehitetty Palvelujen kysyntään pystytään vastaamaan ilman merkittävää toimintamenojen kasvua	Toteutui Lastensuojelussa ei toteutunut, asiakasmäärä kasvanut/sijoitukset

Sosiaalityöntekijöiden vastualueet ovat lastensuojelu, vammaispalvelut, lastenvalvonta ja aikuissosiaalityö. Palvelutarpeen arviointeja tehtiin lähes kaikille asiakkaille, joista on tullut lastensuojeluilmoitus tai huoli-ilmoitus sosiaalihuoltoon. Perhetyö ja kotipalvelu järjestettiin omana toimintana. Kotipalvelun palkkatuella palkattu resurssi oli tarpeellinen. Tukihenkilötyötä toteutettiin omana toimintana resurssien mukaan. Tukihenkilöiden ja tukiperheiden tarve lisääntyy edelleen. Yhteistyö koulujen, varhaiskasvatuksen ja terveystieteiden kanssa tiivistyi. Sosiaalityö oli suunnitelmallista ja asiakkaille laadittiin asiakassuunnitelmat ja kehitysvammaisille asiakkaille erityishuolto-ohjelmat erityishuollon johtoryhmässä. Lokakuussa 2021 otettiin käyttöön sosiaalipalvelujen erillinen palveluohjauksen puhelinlinja, josta kuntalaiset voivat kysyä ohjausta ja neuvontaa sosiaalihuoltoon liittyvistä asioista.

Virka-aikainen sosiaalipäivystys hoidettiin työpareittain vuoroviikoin. Vuoden 2021 aikana puheluja sosiaalipäivystykseen tuli 236. Vuoden 2021 lopussa kriteerien mukaisesti omaishoidontuki oli myönnetty vammaispalvelujen osalta 30 asiakkaalle. Vuonna 2021 Tyrnävän kunnassa käsiteltiin 258 toimeentulotukihakemusta. Hakemus on koskenut joko täydentävää ja /tai ehkäisevää toimeentulotukea. Perustoimeentulotuesta vastaa KELA.

Lastensuojeluilmoituksia vastaanotettiin vuoden 2021 aikana 307, edellisen vuoden vastaava luku oli 289 ja sosiaalihuoltolain mukaisia yhteydenottoja 40, kun vuotta aiemmin luku oli 32. Lastensuojelun avohuoltoa toteutettiin monipuolisesti lapsen ja perheen tarpeet huomioiden. Vuoden 2021 aikana lasten sijoitukset lisääntyivät. Vuoden lopussa sijoitettuja lapsia 22, joista huostaanotettuja 9 lasta. Jälkihuollossa oli 7 nuorta. Lisäksi on ollut muutamia lyhytaikaisia sijoituksia. Lastensuojelussa vuoden 2021 aikana asiakkuuksia oli 55.

Sosiaalipalveluiden näkökulmasta lasten ja nuorten päihteiden ja nuuskan käyttö on lisääntynyt, toisaalta tupakointi on vähentynyt. Sosiaalipalveluissa huolta on herättänyt lasten psyykinen vointi. Väkivaltaisen käyttäytymisen,

levottomuuden ja ahdistuneisuuden lisääntymistä on havaittu enenevässä määrin. Sosiaalipalveluissa järjestettiin keskusteluryhmä nuorille mielenterveyden tukemiseksi. Korona-aikana perheiden haasteet kasvoivat, mikä näittyä vanhempien arkeen väsymisenä, keinottomuutena kasvatuksellisissa asioissa ja voimavarojen vähytenä. Etäkoulujaksojen aikana osa lapsista on pudonnut luokkayhteisön sosiaalisista rooleista tai jääneet jälkeä oppimisessa. Lastensuojeluilmoituksissa korostuivat lasten koulupoissaolot. Varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa tehtiin tiivistä yhteistyötä perheiden tukemiseksi koronatilanteessa. Syksyllä 2021 kokoontui vauvaryhmä seurakuntatalolla yhdessäolon ja vertaistuen merkeissä, perheitä ryhmässä oli kuusi ja tapaamisia järjestettiin kuusi kertaa. Ryhmän toiminta sai vanhemmilta hyvän vastaanoton.

Vuonna 2021 lastenvalvoja vahvisti 90 elatussopimusta ja 18 sopimusta lapsen huollosta, tapaamisoikeudesta ja asumisesta. Isyyden selvityksiä tehtiin 27 pääosin neuvolassa tehdyllä isyyden tunnustamisella. Lastenvalvojan vahvistamia sopimuksia on vuonna 2021 ollut enemmän kuin edellisenä vuonna 2020. Lastenvalvojan työssä korostuivat haasteet vanhempien vuorovaikutuksessa, vaikea taloudellinen tilanne sekä mielenterveys- ja päihdeongelmat. Virka-apupyynnöt kuntien välillä ovat edelleen lisääntyneet.

Kehitysvammaisten päivä- ja työtoiminta Säpinä aloitti toimintansa elokuussa 2021 Kotitalon tiloissa. Päivä- ja työtoimintaa varten perustettiin sosiaaliohjaajan virka ja lähihoitajan toimi. Asiakkaita ollut 17.

Työllisyystoiminta

Kesätyöpaikkojen haku toteutettiin sähköisellä hakulomakkeella. Tiedottaminen kesätyöllistämisestä toteutettiin yhteistyössä opinto-ohjaajien, etsivän nuorisotyöntekijän ja 4H:n kanssa. Kuntaan kesätyösetelillä (280 €/henkilö) työllistettyjä oli 83 henkilöä, joista 49 oli 9. luokkalaista ja 29 toisen asteen opiskelijoita. Lisäksi viisi 7.-8.-luokkalaista palkattiin avustajiksi kesäkerhoihin ja uimakouluihin. Kesätyösetelillä kunnan ulkopuolelle työllistyi 29 henkilöä: yrityksiin työllistyi 11, kotitalouksiin 8 ja yhdistyksiin 10 henkilöä. Kesäyrittäjästukea (erä.1) hakeneiden nuorten määrä oli 19 henkilöä. Kesäyrittäjästuen 2. erää haki 18 henkilöä.

Kunta on työllistänyt palkkatuella 26 henkilöä, joista: sivistys- ja hyvinvointiosastolle työllistyi 7 henkilöä, sosiaali- ja terveysosastolle 7 henkilöä, ympäristö- ja tekniselle osastolle 10 henkilöä ja hallinto- ja kehittämisosastolle 2 henkilöä. 3 palkkatukityöntekijää työllistyi avoimille työmarkkinoille palkkatukityön jälkeen ja palkkatukitoista suoraan opiskelemaan lähti 1 henkilö. Työkokeilussa kunnan yksiköissä oli kaksi henkilöä. Yritykset/yhdistykset eivät hakeneet kuntalaisia vuonna 2021.

Kuntouttavassa työtoiminnassa oli 25 asiakasta, sosiaalisessa kuntouttavassa toiminnassa 7 ja TYP-palveluiden piirissä olevia asiakkaita 28.

Työllisyyden kuntakokeilun asiakastyö starttasi 1.3.2021. Kyseessä on valtakunnallinen kokeilu, jossa iso osa TE-palveluista siirtyy kunnille. Kohderyhmään kuuluvat ne työttömät ja työvoimapaaluissa olevat työnhakijat, jotka eivät ole oikeutettuja ansiopäivärahaan, kaikki alle 30-vuotiaat työnhakijat sekä maahanmuuttajat ja vieraskieliset henkilöt, jotka ovat joko työttömänä tai työllistymistä edistävässä palveluissa. Tyrnävällä asiakkaita oli keskimäärin vuonna 2021 185, joista pitkäaikaistyöttömiä oli 45, rakennetyöttömiä 69, vieraskielisiä 8 ja alle 30-vuotiaita 71 henkilöä. Työttömien aktivointiaste on vaihdellut 22-33% välillä kuukausittain. Kuntakokeilun myötä Te-palveluista Tyrnävän kuntaan siirtyi yksi henkilöresurssi (0,70 htv). Työ- ja elinkeinosuunnittelija työskentelee 0,50 htv:n panostuksella kuntakokeilussa.

Sosiaalipalvelut	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio-muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	147 002		147 002	126 165	20 837	85,8
Toimintamenot	-2 112 295	-835 638	-2 947 933	-2 927 095	-20 838	99,3
Toimintakate	-1 965 293	-835 638	-2 800 931	-2 800 930	1	100,0

Vammaispalvelut	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio-muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	1 068 444	-600 00	468 444	599 801	-131 357	128,0
Toimintamenot	-3 485 082	-265 253	-3 750 335	-3 881 693	131 357	103,5
Toimintakate	-2 416 638	-865 253	-3 281 892	-3 281 892	0	100,0

IÄKKÄIDEN PALVELUT

Palvelun yleistavoite

lääkkäiden palveluissa tavoitteena on tukea ikääntyvien ihmisten itsenäistä selviytymistä ja kotona asumista, antaa mahdollisuus aktiiviseen toimintaan sekä ylläpitää fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Tavoitteena myös sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä iäkkäiden palvelujen järjestelmä. Ehkäisevillä palveluilla ja kuntoutuksella pidetään yllä iäkkäiden ihmisten toimintakykyä. Palveluihin sisältyvät mm. neuvontapalvelut (kuten seniorineuvola), muistisairaiden palvelut, omaishoitajien terveystarkastukset, hyvinvointia edistävät yli 75 v kotikäynnit, päivätoiminta, rokotukset.

Tulosalueen kuvaus

lääkkäiden palveluihin kuuluvat kotihoidon (kotipalvelu/kotisairaanhoido) palvelut, ikäihmisten päivätoiminta, omaishoito/omaishoidon tuki, tehostettu palveluasuminen, seniorineuvola-toiminta, tukipalvelut (asiointiliikenne, kuljetuspalvelut, asiointiapu, ateriapalvelu, pyykkipalvelu sekä turvapuhelinpalvelut), sotainvalidien ja veteraanien palvelut ja erityisryhmien palvelut. Tukipalveluilla täydennetään kotipalvelun antamaa henkilökohtaista huolenpitoa. Tukipalvelut ovat ensimmäisiä palveluita, joita asiakas tarvitsee itsenäisen asumisen tueksi.

Vanhuspalvelulaissa on säännös palvelutarpeen selvittämisessä ja arvioinnissa käytettävästä kansallisesti yhtenäisestä seuranta- ja arviointijärjestelmästä. RAI-arviointivälineistö yhtenäistää palvelutarpeiden arviointia ja tukee palvelujen laadun kehittämistä. Kunnan on käytettävä RAI-arviointivälineistöä iäkkään henkilön toimintakyvyn arvioinnissa, jos iäkäs henkilö tarvitsee säännöllisesti annettavia sosiaalipalveluja. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen on huolehdittava siitä, että kunnilla on maksutta käytettävissä RAI-arviointivälineistö ja saatavilla koulutusta välineistön käyttöön. Iäkkäiden palveluiden päämääränä on turvata kuntalaisille mahdollisimman toimintakykyinen ikääntyminen: Asiakas- ja palveluohjaus keskiössä ikäystävällinen palvelujen rakenne Teknologian hyödyntäminen ikääntyneiden palveluissa

Päämäärä 2021

lääkkäiden palveluiden päämääränä on turvata kuntalaisille mahdollisimman toimintakykyinen ikääntyminen.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Tavoitetaso/Mittarit	Toteutuminen
Hyvinvointia (koulu- tuksella)	Laadukas asiakaspalvelu	Asiakkaiden osallisuuden ja valintojen tukeminen Asiakastytyväisyyskyselyn toteuttaminen Toimintakyvyn heikkenemistä ennakoivien riskitekijöiden tunnistaminen (kaatumiset, tapaturmat, liikkumisen ongelmat, ravitsemustila)	Yksilöllinen hoito-/ palvelu-/ kuntoutussuunnitelma jokaisella asiakkaalla Tyytyväiset asiakkaat; asiakastytyväisyyden arvosana 4 (asteikko 1–5) Kattava poikkeamara-portointi	Toteutui Ei toteutunut. Suunniteltu v. 2022 Toteutui, v. 2021 202 kpl HaiPro ilmoitusta
Avoin ja kuuleva vuorovaikutus	Henkilöstön välitön asiakastyö lisääntyy toimintatapoja uudistamalla	Työryhmätyöskentely/ yhdessä kehittäminen: hiljainen raportointi	Kustannustehokas toiminta Kehittämistyöryhmä toimii aktiivisesti	lääkkäiden palveluiden kehittämistyöryhmä ei ole kokoontunut v 2021 koronatilanteen vuoksi
Vastuullinen ja pitkäjänteinen taloudenpito	Toiminta on talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaista	Talouden ja toiminnan toteutumista seurataan kuukausittain	Talousarvion mukainen toiminta	Toteutui osittain, henkilöstökulut ja ostopalvelut ylittyivät v 2021.

Päivätoiminta oli tauolla v. 2021 koronavirustilanteen vuoksi, päivätoiminnan kehittämistyötä tehtiin tauon aikana päivätoiminnan ohjaajan toimesta. Päivätoiminnan ohjaaja on tehnyt yksittäisiä yksilöllisiä päivätoimintakäyntejä iäkkäiden kotiin syksyllä 2021. Päivätoiminnan ohjaaja on ollut keskeisessä asemassa toteuttamassa syksyllä 2021 arki-etäkuntoutumisen-hankkeen (POPsoite-hanke) virtuaalikäyntejä; liikunta sekä musiikkiesitykset. Vanhusneuvosto koontui viisi kertaa v. 2021. Vanhusneuvoston jäsenet saivat yhteydenottoja iäkkäiltä kuntalaisilta, yhteydenotot käsiteltiin kokouksissa ja vanhusneuvoston kannanottoja välitettiin eteenpäin organisaatiossa.

Vuoden 2021 lopussa kriteerien mukaisesti omaishoidontuki oli myönnetty iäkkäiden palveluiden osalta 12 asiakkaalle. Kotolan 21 asukaspaikasta oli käytössä 18 paikkaa, kun tarkastellaan vuoden keskiarvoa. Henkilöstön saatavuus oli haasteellista, kaikkia avoinna olevia vakituisia tehtäviä sekä sijaisuuksia ei saatu täytettyä v. 2021. Rekrytointilisä oli käytössä toukokuusta-syyskuuhun 2021, rekrytointilisä ei kuitenkaan auttanut kaikkien sijaisuuksien täyttämässä. Tilapäishoitopaikka oli vähäisessä käytössä koronatilanteesta johtuen. Kotolan sisäilmatutkimukset aloitettiin kesäkuussa 2021. Henkilökunnan virkistysiltapäivät (Kotola ja kotihoito) pidettiin kokonaisina päivinä toukokuussa 2021. Henkilöstön kehityskeskustelut on pidetty 100 % v. 2021.

lääkäiden palvelut	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio-muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	392 500		392 500	484 209	-91 709	123,4
Toimintamenot	-3 548 993	-640 585	-4 189 578	-4 281 287	91 709	102,2
Toimintakate	-3 156 493	-640 585	-3 797 078	-3 797 078	0	100,0

TERVEYSPALVELUT

Palvelun yleistavoite

Perusterveydenhuollon alueella toiminta koostuu terveyskeskuksen palveluista eli vastaanottotoiminnasta, neuvolatoiminnasta, mielenterveystoimesta, kuntoutuksesta ja suun terveydenhuollon toiminnasta. Lisäksi perusterveydenhuollon tasoisina palveluina hankitaan laboratorio- ja kuvantamispalveluita ja potilaiden tarvitsema terveyskeskussairaalatasoinen hoito. Terveyskeskuksella toimii oma välinehuollon yksikkö.

Erikoissairaanhoidon palvelut järjestetään pääsääntöisesti Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin toimesta. Sairaanhoitopiiri tuottaa palvelut itse ja hankkii mahdolliset potilaiden tarvitsemat erityispalvelut niitä tuottavilta tahoilta.

Potilaalla on oikeus valita hoitopaikkansa niin perusterveydenhuollon kuin erityissairaanhoidonkin osalta. Kotikunta on vastuussa hoidon kustannuksista. Terveyspalvelut vastaavat tyrnäväläisten muualla annetun hoidon aiheuttamista kustannuksista ja tarjoaa tarvittaessa kiireellistä hoitoa ja valinnan perusteella kiireetöntä hoitoa vieraskuntalaisille.

Tulosalueen kuvaus

Terveyspalvelujen tulosalueeseen kuuluvat perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoito.

Päämäärä 2021

Terveyspalvelujen tehtävä on huolehtia kuntalaisten hyvinvoinnista tuottamalla kuntalaisten tarvitsema terveydenhuolto ja sairaanhoito.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Tavoitetaso/Mittarit	Toteutuminen
Hyvinvointia (koulu- tuksella)	Riittävät ja tasapuoliset palvelut perusterveyden-huollossa ja erikoissairaanhoidossa Ennaltaehkäisevään toimintaan panostaminen kaikissa ikäryhmissä	Perusterveyden-huollon hoidon tarpeen arviointi, resurssien oikea kohdentaminen ja tehokas käyttö Terveysten kartoitus, riskitekijöihin puuttuminen ja terveisiin elintapoihin ohjaus Sairauksien seulonta väestössä Työttömien terveys-tarkastukset Seniorineuvolan toiminta	Hoitotakuun toteutumisen seuranta Tarkastukset toteutuvat asetusten mukaisesti. Seulonnat toteutuvat asetuksen mukaisina Tarkastukset toteutuvat ja johtavat tarvittaessa toimenpiteisiin. Toiminta on havaittavissa työttömyyden hoidon kuluissa Ikäihmiset saavat ohjausta ja neuvontaa oikea-aikaisesti, yhteistyö ikäihmisten palveluihin tiivistä.	Hoitotakuun toteutumisessa koronan vuoksi vaikeuksia. Koronavirus-pandemian vuoksi erikoissairaanhoidon hoitotakuun toteutumisessa on ollut erikoisalakohtaista vaihtelua normaaliaikataulusta lievään viivästy-miseen. Koronavirus-pandemian vuoksi tarkastuksissa on viive. Jotakin ikäryhmiä jäänyt kouluterveydenhuollossa tarkistamatta. Kohdunsuunsiövän seulonnat viivästyneet. Toteutui osittain Toteutui osittain
Avoin ja kuuleva vuoro- vaikutus	Paikallinen ja alueellinen yhteistyö. Ammattitaitoinen ja riittävä henkilökunta	Osallistuminen poikkialueelliseen palveluiden kehittämiseen. Toimipaikka-koulutusten järjestäminen	Osallistuminen yhteistyökokouksiin ja tapahtumien järjestämiseen. Koulutuksia on toteutettu 3–4 /v Kustannukset/asukas	Yhteistyö toteutui Tapahtumia ei järjestetty Toteutui osittain
Vastuullinen ja pitkäjänteinen taloudens- pito	Tarkoituksen-mukainen erikoissairaanhoidon käyttö	Hoidon oikea porrastus ja hoidon ja lähetien toteutuminen kiireettömän hoidon perusteiden mukaisesti		

Koronatilanne on vaikuttanut terveyspalveluiden toimintaan helmikuusta 2020 lähtien ja tilanne jatkui edelleen vuonna 2021. Alkuvuosi, kesä ja alkusyksy olivat rauhallisempia tartuntojen osalta, vaikka näyttöön ja jäljittäminen sitoivat hoitajaresursseja. Taudin yleistyessä erillinen tartuntatautivastaanotto purettiin syyskuussa 2021. Loka-joulukuussa koronailmaantuvuus nousi huippuunsa, ja koska kyseessä on yleisvaarallinen tartuntatauti, tartuntatautilääkäri määräsi sairastuneet eristykseen ja altistuneet karanteeniin. Näin tartuntatautimääräysten tekeminen vei

loppuvuodesta yhden lääkärin työpanoksen, jolloin kiireetöntä vastaanottoa jouduttiin perumaan. Koronatilanne ja tartuntatautivastaanoton toiminta aiheutti ei-kiireellisten vastaanottoaikojen jonoutumista. Lakisääteiset palvelut pystyttiin pääosin turvaamaan, mutta joidenkin ikäluokkien tarkastukset jäivät tekemättä. Koronatilanne lisäsi erityisesti laboratoriokustannuksia, joista aiheutuneet lisäkulut vuonna 2021 319 103,37 euroa. Myös suojaintarvikkeiden hankkimisesta aiheutui merkittäviä lisäkustannuksia.

Tyrnävä sai valtionavustusta covid-19-epidemiasta 31.8.21 mennessä aiheutuneisiin kustannuksiin 545 336 euroa ja hakemus 1.9-31.12.21 syntyneisiin kustannuksiin on tehty.

Suun terveydenhuollon toimintaa supistettiin koronapandemian alkuvaiheessa. Tuolloin peruttiin toimenpiteitä ja tarkastuksia, joilla ei ollut kiire. Tämä ja useat henkilöstövaihdokset ovat saaneet suun terveydenhuollon tilanteen jonnoutumaan. Jonoa purettiin huolehtien, että potilaat pääsevät hoitoon yhtenäisten kiireettömän hoidon perusteiden mukaisesti 6kk sisällä yhteydenotosta. Jonokirjan käyttö saatiin loppuvuoteen mennessä purettua ja vuodenvaihteessa ei suun tutkimusta eli tarkastusta ollut jonottamassa yhtään potilasta, vaan kaikille potilaille oli pystytty antamaan aika.

Vuonna 2021 alkoivat myös väestön koronarokotukset. Aluksi haasteena oli rokotteiden saaminen, mutta kesällä ja syksyllä väestöä yritettiin kannustaa rokotteiden ottamiseen avaamalla sähköinen ajanvaraus rokotuksiin, kontaktoimalla osaa väestöä puhelimitse ja järjestämällä rökotustapahtumia myös ilman ajanvarausta. Rokotekattavuus jäi kuitenkin Tyrnävällä muuta maata ja Pohjois-Pohjanmaata matalammaksi. Koronarokotusten alettua tammikuussa 2021 yhden terveydenhoitajan työpanos siirrettiin rokotusten koordinointiin ja lastenneuvolapalveluun lisättiin yhden terveydenhoitajan työpanos. Osa-aikaisen kouluterveydenhuollon terveydenhoitajan työaikaa nostettiin määräjäksi väestön koronarokotusten toteuttamiseksi.

Terveyskeskuksen henkilöstöstä eläkkeelle siirtyi 2 työntekijää. Johtavan lääkärin virka täytettiin elokuussa 2021.

Kustannusten osalta perusterveydenhuollon toiminnassa ylityksiä tapahtui erityisesti laboratoriokustannuksissa (koronanäytteet), lääkinnällisen kuntoutuksen palveluiden hankinnassa, hammashuollossa ja perusterveydenhuollon laitoshoidon (terveyskeskussairaala) palvelujen hankinnassa. Muilta osin perusterveydenhuollon toiminta toteutui pääosin budjetoidun mukaisesti. Erikoissairaanhoidon menot pienenevät vuoteen 2020 verrattuna 165 400 euroa ja olivat vuonna 2021 6 506 644 €. Luvuissa on mukana satunnaisvaihtelua, mutta myös sairaanhoitopiiri joutui supistamaan toimintaansa koronapandemian vuoksi ja myös sairaanhoitopiirissä on jonkin verran hoitotakuun ylityksiä.

Terveyspalvelut	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	493 490		493 490	955 369	-461 879	193,6
Toimintamenot	-12 313 370	-312 548	-12 625 918	-13 087 797	461 879	103,7
Toimintakate	-11 819 880	-312 548	-12 132 428	-12 132 428	0	100,0

4.6 Sivistys- ja hyvinvointiosasto

Yleiskuvaus

Sivistys- ja hyvinvointiosasto tuottaa palveluja, jotka edistävät kuntalaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia opetus-, varhaiskasvatus- ja kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kautta.

Tulosalueeseen kuuluvat hallinto, opetus-, varhaiskasvatus- ja kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut ja vapaa sivistystyö: kansalaisopisto, musiikkiopisto ja taiteen perusopetus.

Tavoite 2021

Tavoitteena on tarjota kuntalaisille hyvät lähtökohdat yksilön kasvuun, itsensä kehittämiseen sekä valmiudet menestyä erilaisissa toimintaympäristöissä. Sivistys- ja hyvinvointiosasto tarjoaa laadukkaita opetus-, varhaiskasvatus-, kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluja ja edistää kuntalaisten henkistä ja fyysistä hyvinvointia. Päätaavoitteet vuodelle 2022 ovat hyvinvoinnin edistäminen, koronaepidemian vaikutusten tasaaminen ja kestävä kehitys.

Päämäärä 2021

Sivistys- ja hyvinvointiosaston toimintaan on edelleen vaikuttanut koronapandemia ja siitä aiheutuneet rajoitukset ja suunniteltujen toimenpiteiden ja tapahtumien peruuntumiset. Koronapandemiasta huolimatta on jatkettu palvelujen kehittämistä vastaamaan sekä kiristyneen kuntatalouden, hyvinvointialueuudistuksen että lainsäädännön muutoksiin. Koko osaston yhteisinä tavoitteina ovat hyvinvoinnin edistäminen, kestävä kehitys ja koronavaikutusten tasaaminen.

Kuntalaisten osallisuutta ja yhteisöllisyyttä on toteutettu hyvinvointityössä Tuunaa Tyrnävää -osallistavan budjetoinnin mallilla. Kaikille avoimeen ideahakuun tuli 752 ideaa, joista kuntalaiset äänestivät 25 000 €:lla toteutettaviksi frisbeegolfradan ja aineettomana hyvinvointitekona Kirkonkylän luontopolun opastuksen.

Lasten ja nuorten asiat ovat olleet esillä sekä nuorten asioiden työryhmässä, oppilashuollossa ja hyvinvointiryhmässä. Yhteinen huoli on ollut lasten ja nuorten jaksaminen ja perheiden haasteet koronapandemian pitkittyessä. Kohdennetut tukitoimet ja erityisen tiivis yhteistyö sosiaali- ja terveystalouden kanssa on toiminut hyvin. Hankerahoituksilla on lisätty resurssia kouluihin, varhaiskasvatukseen ja nuorisotyöhön.

Osaston yhteiset teemat Liikkuva- ja Lukeva kunta sekä kansainvälisyys ovat toteutuneet koronarajoitusten sallimissa rajoissa. Koronarajoitukset ovat vaikuttaneet siihen, että lukuisat tapahtumat on jouduttu peruttu, siirretty eteenpäin tai järjestetty etätapahtumina.

Sivistys- ja hyvinvointiosaston johtoryhmä on kokoontunut säännöllisesti ja linjannut yhteisten tavoitteiden saavuttamista ja mahdollistanut joustavan yhteistyön osaston eri yksiköiden välillä. Työntekijöiden jaksaminen ja hyvinvointi on ollut osaston yhteinen tavoite, esihenkilöiden johtamista ja matalan kynnyksen reagoitua on vahvistettu osaston esihenkilöiden yhteisillä tapaamisilla ja tehostetulla viestinnällä. Arviointityötä on tehty sivistys- ja hyvinvointilautakunnan linjausten mukaisesti.

Hyvinvointityössä on valmistauduttu nykyisen valtuustokauden laajan hyvinvointikertomuksen laatimiseen ja kehitetty erilaisia matalan kynnyksen hyvinvointipalveluja tukemaan sekä kuntalaisten että työntekijöiden hyvinvointia.

Osaston riskitekijöinä on edelleen pätevän henkilöstön rekrytointi avoimena oleviin tehtäviin, koronapandemiasta aiheutuneet poissaolot ja sijaisten puute.

Sivistys- ja hyvinvointiosasto talousarvio yhteensä 2021

	Menot €	Tulot €	Netto €
Sivistys- ja hyvinvointiosasto	-16 764 783	1 048 783	-15 716 000
Hallinto	-211 992	22 000	-189 992
Opetuspalvelut	-10 755 223	513 725	-10 241 498
Varhaiskasvatuspalvelut	-4 908 244	322 044	-4 586 200
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	-889 324	191 014	-698 310

Sivistys- ja hyvinvointiosasto	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	1 048 783		1 048 783	1 057 601	-8 818	100,8
Toimintamenot	-16 764 783		- 16 764 783	-16 521 902	-242 881	98,6
Toimintakate	-15 716 000		-15 716 000	-15 464 301	-251 699	98,4

Sivistys- ja hyvinvointiosaston hallinto

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuminen
Luodaan mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Hyvinvointityö Kuntalaisten ja henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin edistäminen	Laadukas koulutus Hyvinvointityö ja tapahtumat Hyvinvointikatsaus Täydennyskoulutus-osallisuuden edistäminen Elinikäisen oppimisen vahvistaminen	Tapahtumien ja työpajojen määrä Osallistujamäärät Arviointi ja saatu palaute Vapaan sivistystyön tarjonta ja osallistuminen	40 kpl HYTE- tapahtumaa Koronapandemian takia peruttu tai muutettu osa etätapahtumaksi Kyselyt 1 kpl Taiteen perusopetus 14 paikkaa. Musiikkiopisto 52 hlöä Kansalaisopisto 337 hlöä Tarkat tiedot yksiköiden taulukoissa.
Päätöksenteon vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa	Muutosten ennakointi ja strategisten tavoitteiden saavuttaminen Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen Aktiivinen vuorovaikutus kotien ja koulujen/päiväkotien välillä	Kyselyt, tapahtumat, yhteiskunnallisen keskustelun mahdollistaminen Yhteistyötä eri yksiköiden välillä Koulutus ja viestintätyökalujen aktiivinen käyttäminen Kuntalaisten kuulemisen ja osallisuuden vahvistaminen	Kehityskeskustelut Palauteiden määrä Tiedotteiden määrä Osaston yhteiset palaverit ja työpajat Vanhempainillat ja Kotikoulufoorumin tilaisuudet Kuntalaisten kuulemistilaisuudet	Pidetty kaikille 4 kpl 4 kpl Koti-koulufoorumi on toiminut aktiivisessa yhteistyössä ja nuoriso-toimen kanssa. Pidetty mm. kirjasto- ja hyte-asioissa.
Kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Toiminta talousarvion ja toimintasuunnitelman ja strategian mukaista	Talouden seuranta ja tarvittavat toimenpiteet Osavuositraportit	Sihy-jory Vaka-jory Rehtorikokoukset Tulospalaverit	kuukausittain kuukausittain 2 krt/ kk 1 krt/ kk

Hyvinvointityö

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan tehtävä. Se on tietoista voimavarojen kohdentamista kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen. Käytännössä kyse on tehtävistä, joiden tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn lisääminen, sairauksien ja syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen. Näitä tehtäviä toteutetaan kunnan kaikilla toimialoilla. Edistämällä hyvinvointia ja osallisuutta parannetaan kuntalaisten elämänlaatua, lisätään työllisyyttä, työkykyä ja tuottavuutta ja hillitään sosiaalisten ongelmien ja eriarvoisuuden kasvua (THL). Tyrnävän kunnan strategian mukaisesti Tyrnävän kunnan toimintatavoissa korostuu asiakas- ja asukaslähtöisyys ja laaja hyvinvointinäkökulma.

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja vastaa yhdessä sosiaali- ja terveystoimintajohtajan sekä kunnan hyvinvoinnin edistämisen työryhmän kanssa Tyrnävän laajan hyvinvointikertomuksen ja vuosittaisen hyvinvointikatsausten laatimisesta. Terveystoimintalaki (1326/2010, § 12) velvoittaa kunnat valmistelemaan hyvinvointikertomuksen, joka on tiivis kuvaus johtopäätöksineen kunnan toteuttamasta hyvinvointipolitiikasta, väestön terveydestä ja hyvinvoinnista, väestöryhmittäisistä hyvinvointi- ja terveyseroista, terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavien tekijöiden muutoksista, palvelujärjestelmän toimivuudesta ja kyvystä vastata hyvinvointitarpeisiin, ehkäisevän työn kustannuksista ja mahdollisista

vaikutuksista sekä tavoitteista ja toimenpiteistä. Tavoitteita ja toimenpiteitä tarkennetaan ja painopisteitä valitaan vuosittain.

Laaja hyvinvointikertomus on kunnan hyvinvointijohtamisen, strategiatyön, talouden ja toiminnan suunnittelun, arvioinnin sekä raportoinnin työväline. Hyvinvointikertomus täydentää terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä koskevia näkökulmia strategian, toiminnan ja talouden suunnittelussa. Hyvinvointikertomuksen avulla määritetään kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopistealueet, kehittämiskohteet, haasteet, vahvuudet, tavoitteet, toimenpiteet, resurssit ja arviointimittarit. Hyvinvointikatsaus laaditaan vuosittain ja siinä arvioidaan edellisen vuoden hyvinvointityön tuloksia ja kuvataan tulevan vuoden keskeiset hyvinvointia edistävät toimenpiteet. Tyrnävän kunta on mukana Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimuksessa vuosille 2019–2025, sopimuksessa sopimusosapuolet ilmaisevat halunsa edistää ja kehittää pohjoispohjalaisten ihmisten hyvinvointia.

Tyrnävän kunnan hyvinvointikatsaus 2021 hyväksyttiin valtuustossa 11.10.2021. Vuonna 2021 kunnan HYTE-ryhmä kokoontui 4 kertaa. Yhdessä tekemistä, liikuntatarjonnan esittelyä, valoa talven keskelle ja kulttuurisia sisältöjä verkkoalustalla sisältäneet viisi hyvinvointitapahtumaa toimintakaudella lisäsivät osallisuuden kokemuksia sekä edistivät kulttuuria. Tapahtumilla saatiin uusia yleisöjä, tavoitettiin uusia kohderyhmiä. Hyvinvointitapahtumiksi voidaan laskea lähes kaikki kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden järjestämät tapahtumat, joko kunnan tai yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa järjestetyt, joita toimintakaudella toteutui noin 40 kpl. Avustuksien tuella seurat järjestivät vuonna 2021 yhteensä 1 446 harjoitusta, joihin osallistui 15 132 henkeä.

Hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteitä vuonna 2021 olivat mm.

- Liikkuva kunta toiminta kuten *Kunnossa kaiken ikää* -ryhmät ja *Harrastamisen Suomen malli*.
- Osallistava budjetointi - Tuunaa Tyrnävää, kohteeksi valikoitui frisbeegolfrata
- Vertaistervarit -hanke, elintapaohjaus: Tyrnävällä toteutui suunnitellusti yksi ryhmä sekä yksi Vertaistervarit-ohjaaja koulutettiin.
- Ikäihmisten arkikuntoutumisen pilotti: ohjattua toimintaa etänä kuten liikuntaa ja yhteislaulua.
- Valtuuston, järjestöjen ja kuntalaisten osallistaminen valitsemaan hyvinvoinnin painopistealueet uudelle valtuustokaudelle.
- Tyrnävän hyvinvointikysely 2021.
- Työllisyyden kuntakokeilun ensimmäinen vuosi. Kokeilussa kehitetään uudentyyppisiä palveluja ja tehostetaan palvelumalleja.
- Ympäristön viihtyvyyden edistäminen kuten Kotimetsän leikkipuiston saneeraus, puistojen ja yleisten alueiden hoitaminen hoitoluokitusten mukaisesti, yleisurheilukenttäalueen saneeraus suunnittelu, Vanhatien saneeraus välillä Kunnankuja-Meijerikatu, Temmekselle toteutettu frisbeegolfrata yhdessä kunnan ja kyläyhdistyksen kanssa, Markkuun uimapaikan kehittäminen ja parantaminen yhdessä kyläyhdistyksen kanssa, Tyrnävän taajaman kuntoportaat paikallisen kylätoimikunnan toteuttamana ym.

Lukeva kunta -ohjelma

Lukeva kunta -ohjelma on valittu yhdeksi Tyrnävän kunnan hyvinvointityön käytännön toimenpiteeksi. Lukeva kunta -ohjelmalla vastattiin opetusministeri Sanni Grahn-Laasosen asettaman Lukutaitofoorumin suuntaviivojen pohjalta käynnistyvään Lukuliikkeeseen, jossa haastetaan kaikki mukaan edistämään lukemista ja lukutaitoa.

Lukeva kunta -ohjelman tavoitteena Tyrnävällä on edistää ja innostaa kaikenikäisten lukuharrastusta ja lukutaitoa, pääpaino on lapsissa ja nuorissa, mutta myös muut ikäryhmät huomioidaan. Lukeva kunta -ohjelman tiimoilta on koonnuttu pari kertaa vuodessa poikkihallinnollisella kokoonpanolla. Kokouksissa käydään läpi jo olemassa olevia toimia lukemisen edistämiseen sekä suunnitellaan tulevaa toimintaa ja mahdollisia hankkeita Lukeva kunta -ohjelmaan liittyen.

Vuonna 2021 toimittiin jälleen koronarajoitteiden kanssa, mutta tehtäviä lukemisedistämiseksi ei silti unohdettu. Kirjavinkkaukset ja kirjastonkäytön opetukset jatkuivat elokuusta 2021 alkaen. Temmekselle hankittiin kirjakaappi, joka otettiin käyttöön marraskuussa 2021, sijoituspaikkana on Temmeksen liikuntasalin aulatilalla. Vastaavanlainen kirjakaappi on tulossa myös Murtoon. Lasten- ja nuorten kirjastovirkailijan kokopäiväinen toimi vakinaistettiin (KHALL 14.6.2021), ja kirjastovirkailija aloitti toimessa 1.1.2022.

Perhepäivähoitajien tiistait olivat myös katkolla koronarajoitusten vuoksi, mutta tilalle järjestettiin kunnan YouTube-kanavalla Sointupajan muskarivideot: Ystävä-muskari ja Kevät-muskari. Yksi Sointupajan live-esiintyminen oli 9.11., kun taas joulumuskari esitettiin tallenteena joulukuun ajan. Nallepäivää vietettiin kirjastossa lauantaina 30.10.,

ohjelmassa oli mm. Nallesatutuokio, Tunnista nalle -kilpailu sekä Nallelääkärin vastaanotto, johon olikin jonotusta koko päivän ajan, osallistujia oli n. 80. Janne Nevala ja Heikki Lahnaoja esiintyivät 1.11. kirjaston lehtisissä, "Raahe - Menton: Kahden merenrantakaupungin tarinat" -esitys pohjautui heidän omiin teoksiinsa. Myllykirjastossa järjestettiin 12.11. erittäin suosittu Halloween-disko, joka oli suunnattu alakoululaisille. Osallistujia kertyi n. 140. Mukana järjestelyissä olivat nuoristotoimi sekä Anna ja Carolina Solidaarisuusjoukoista.

"Kirjoittavien ihmisten kerho" aloitti kokoontumiset muutaman kerran kuukaudessa kirjaston tiloissa. Vastavuoroista ja innostavaa keskustelua kirjoittamisesta kirjoittajille. Pia Ronkainen-Pelkonen toimi keskustelun avaajana.

Kouluilla tehtiin myös ahkerasti Lukeva kunta -toimenpiteitä. Kuulammen koululla toteutettiin syyskuun alusta Yläkouluisten lukutaitojen vahvistaminen -hanketta. Koulukirjasto siirtyi syksyn aikana A-osan aulaan ja kirjaston järjestelyä muutettiin siten, että tietokirjat ja romaanit ovat samassa kirjastoluokassa.

Syyskuun lukuviikon aikana sekä luettiin kirjallisuutta että tehtiin kirjavinkkauksia ja kirjastomainoksia. Kirjavinkkausta toteutetaan talven aikana yhteistyössä kirjaston kanssa. Kuluva lukuvuoden aikana suunnitellaan lukudiplomi yläkoululle yhteistyössä aineopettajien kanssa. Diplomin avulla oppilas voi osoittaa osaamistaan suoraan ko. oppiaineessa (esim. korvata jonkin toisen tehtävän) lukemalla oppiaineeseen aiheeltaan liittyviä teoksia.

Syysloma vietettiin lukulomana ja oppilaille järjestettiin lukukilpailu, jossa eniten lomalla lukenut oppilas, luokka ja perhe palkittiin lahjakorteilla. Palkintoja sponsoroivat Tyrnävän Yrittäjät ry., Tyrnävän Lionsit ja Tyrnävän Osuuspankki. Lukutunteja jatkettiin ja lukukurssi jatkoi valinnaisaineena. Näillä kursseilla toteutettiin myös erityyppisiä lukuhankkeeseen liittyviä sisältöjä. Lukukurssilaiset esim. pitivät satutunteja yhteistyössä kirjaston kanssa. Kirjastovastaava kartoitti ja hankki yhteistyössä aineopettajien kanssa sopivaa kirjallisuutta jo olemassa olevien teosten lisäksi.

Temmeksen koulussa vietetään säännöllistä ABC-lukutuntia ja 4 lk. oppilaat käyvät lukemassa eskareille. Murron koululla on lukupiiri oppilaille ja kolme ahkerinta lainaajaa palkitaan keväällä. Kirkonkylän koululla on lukukummiluokat sekä lukutuokiot, joissa pehmo otetaan mukaan kouluun ja rauhoitutaan kuuntelemaan, kun opettaja lukee.

Varhaiskasvatuksessa panostettiin monin tavoin siihen, että lapset ikä- ja kehitystasonsa mukaisesti kiinnostuvat satujen kuuntelemisesta, kirjaimista ja lukemaan oppimisesta. Sanoilla leikittely, riimittely ja muut kielellisen tietoisuuden lisäämisen keinot olivat käytössä varhaiskasvatuksen arjessa jatkuvasti. Kirjat ovat olleet aina lasten saatavilla ja satujen lukeminen sekä kuunteleminen mahdollistettiin päivittäin. Lasten ja nuorten kirjastovirkailija piti varhaiskasvatuksen henkilöstölle toukokuussa 2021 "Lukemisen tärkeys ja lukutaidon tukeminen varhaiskasvatuksessa" -luennon.

Neuvolan ja kirjaston yhteistyö on jatkunut vauvakirjojen osalta; kirjasto lahjoittaa kirjalahjan vastasyntyneelle. Kirjastossa on neuvolan kanssa yhteistyössä kehitelty "Satupassi" 4- ja 5-vuotiaille jaettavaksi. Neuvola on myös jakanut Lue lapselle -kirjakasseja.

Seurakunta ja kirjasto tekevät myös yhteistyötä vanhusten lukutuntien osalta. Seurakunnan työntekijä käy kerran kuussa Kotolassa lukemassa vanhuksille kirjaston valitseman aineiston pohjalta. Lukutunneilla luetaan, muistellaan ja kuunnellaan musiikkia.

Yläkoulussa on jatkettu valinnaisaineena Lukukurssia. Lukutunteja on järjestetty äidinkielen tunneilla. Koulukirjasto on siirretty A-siiven aulaan. Tällä siirrolla on saavutettu useita hyötyjä: on saatu lisätilaa kirjastolle, on luotu viihtyisiä ja monipuolinen oppimisympäristö sekä houkutteleva tila lukemiseen. Hyllytilaa on saatu lisää ja Temmeksen kirjastosta siirretyillä teoksilla on saatu täydennettyä merkittävästi Kuulammen kirjaston aineistoa. Koulukirjaston valikoimaa on edelleen kartutettu ponnekkaasti. Varsinkin selkokirjoja on hankittu lisää ja oppilaiden kirjatoiveita on kuunneltu muissa kirjahankinnoissa. Seitsemän luokan kätivät syksyllä 2021 Myllykirjastossa, jossa hanketyöntekijä perehdytti oppilaita kirjaston käyttöön. Yläkoululla osallistutaan myös vuosittain sekä Uutisviikkoon että Mediataitoviikkoon, jotka keskittyvät molemmat monilukutaidon parantamiseen.

Liikkuva kunta -ohjelma

Tyrnävän kunnan hyvinvointityössä liikkumisen edistäminen ja liikunnalliseen elämäntapaan kannustaminen ovat keskeisiä tavoitteita. Liikkuva kunta -ohjelma tukee kunnan eri osastoja edistämään liikuntaa arjessa, liikuntasihteerin koordinoi Liikkuva kunta -ohjelmaa.

Opetuspalveluissa liikuntaa on pyritty lisäämään välituntiliikunnalla ja koulupäivän jälkeen tapahtuvalla liikuntakerhotoiminnalla. Koululaisilla on ollut mahdollisuus pelata erilaisia pelejä välituntialueilla ja ruokavälitunneilla on voinut osallistua välituntiliikuntaan koulujen saleissa.

Kirkkomännikön ja Rantaroustin koululla on käytössä pitkät liikuntavälitunnit aamu- ja iltapäivällä. Välituntiliikuntaan on hankittu välineitä, joita voi lainata oppilaiden hoitamasta välituntikioskista. Oppilaskunta on tukenut liikuntavälineitten hankintaa. 4. luokan oppilaita on koulutettu pienempien oppilaitten välituntiohjaajiksi. Vuoden aikana järjestettiin ulkoliikuntatapahtumia luokka-asteittain oppilaille. Liikunnalliseen toimintaan on panostettu myös iltapäivätoiminnassa.

Murron koululla on liikkumista edistetty välituntiohjaajien sekä koulun välinevuokraamon kautta. Useita liikunnallisia tapahtumia on järjestetty esim. jalkapalloturnaus ja luistelutapahtuma. Liikunta on olennainen osa koulun toimintaa ja koulun lähiympäristö mahdollistaa monipuolisen liikunnan. Syksyllä Murron koulun viereen avattiin uusi frisbeegolf-rata ja se on ollut ahkerassa käytössä.

Temmeksen koululle on hankittu monenlaisia välineitä välitunneille ja oppilaille annettu mahdollisuus tuoda kotoa omia liikuntavälineitä. Koululla on järjestetty koulun omia kisoja ja liikuntatapahtumia. Temmekselle avattiin loppusyksystä 2021 talkootyönä valmistunut frisbeegolf-rata, jota koulu on hyödyntänyt liikuntatuntien puitteissa.

Yläkoululla oppilaskunnan hallitus ja tukioppilaat ovat järjestäneet erilaisia kisoja/turnauksia. Perinteinen liikuntapäivä pidettiin keväällä ja syksyllä 2021. Opettajat ovat pyrkineet lisäämään oppitunneille myös erillisiä pieniä liikunnallisia hetkiä. Tunneilla on pidetty esim. taukojumppia, rasteryöntelyä eri puolilla koulua ja pieniä viestejä tehtävien ratkomisessa. Henkilöstölle on ollut tarjolla tyky-liikuntana sähkö ja ohjattua jumppaa. Koronarajoitusten vuoksi näitä pystyttiin järjestämään vain muutamia kertoja. Murron koululla on järjestetty koulujen työaikojen puitteissa monipuolista liikunnallista toimintaa.

Koulujen liikuntakerhot ja Harrastamisen Suomi -mallin kerhot täydentävät erinomaisesti koulujen liikunnanopetusta. Samoin valinnaisaineena oleva liikunta kuudennella luokalla on todella suosittua. Oppilaskunta on myös aktiivisesti koronatilanne huomioon ottaen järjestänyt aktiivisia liikunnallisia toimintoja. Tästä hyvänä esimerkkinä luistelukisa, jossa kaikki halukkaat ovat voineet testata omia luistelutaitojaan sekuntikelloa vastaan. Välituntivälineitä on oppilaskunnan toimesta myös hankittu lisää. Iltapäivätoiminnassa on käytössä mm. kaksi salivuoroa, joita on aktiivisesti myös käytetty.

Varhaiskasvatuksessa liikkuminen on osa lasten päivittäistä ohjelmaa. Lapsille mahdollistettiin liikkuminen sekä sisällä että ulkona. Kaikissa päiväkodeissa ei ole käytössä liikuntasalia, joten sisäliikuntaa suunniteltiin myös pieneen tilaan sopivaksi. Lasten kanssa ulkoiltiin päivittäin (2–3 h/päivä) ja hyödynnettiin oman piha-alueen lisäksi lähiympäristöä sekä lähiympäristön erilaisia liikuntapaikkoja. Lapsille tarjottiin mahdollisuuksia monipuoliseen liikuntaan eri ympäristöissä; pihilla, leikkipuistoissa ja metsässä.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa liikuntatoimen kautta on mahdollistettu kunnassa toimivien järjestöjen liikuntapaikkojen käyttäminen, tehty yhteistyötä sosiaali- ja terveysosaston kanssa elintapaneuvonnassa ja edistetty nuorten liikkumista ja aktiivista vapaa-aajan harrastustoimintaa.

Kuntalaisten liikunnallisen elämäntavan toteutumista on edistetty liikuntapaikkojen ylläpidolla, kunnan yleisten alueiden hiekoituksella ja kunnan julkisella hiekoituskampanjalla, jossa kuntalaisten oli mahdollista hakea hiekkaa omille pihoilleen jokaisessa kunnan taajamassa.

Hallinto	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	22 000			19 316	2 684	87,8
Toimintamenot	-211 992	- 5 500	-217 492	-214 701	-2 790	98,7
Toimintakate	-189 992	-5 000	- 195 492	-195 385	-107	99,9

OPETUSPALVELUT

Palvelun yleistavoite

Tyrnävän kunnan strategian mukaisesti tavoitteena on luoda valmiudet elinikäiselle oppimiselle, tarjota laadukasta perusopetusta ja oppimisen tukea. Tyrnäväläiset arvot ja historia sisältyvät varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmiin sekä vapaan sivistystyön opintoihin. Opetuksessa hyödynnetään paikallisia ihmisiä ja yhteisöjä siten, että kulttuuriperintö pysyy osana yhteisöä ja kehittyä edelleen.

Tulosalueen kuvaus

Opetuspalvelut muodostuvat kouluista, esiopetuksesta, erityisopetuksesta ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta. Tyrnävällä toimii neljä perusopetuksen koulua: Murron, Temmeksen, Kirkkomännikön sekä Kuulammen koulut. Koulujen oppilasmäärä on yhteensä 1454 (20.9.2021).

Päämäärä 2021

Yhteiset opetuspalveluiden painopisteet ovat hyvinvoinnin edistäminen, kestävä kehitys ja kansainvälisyys kouluissa. Oppilaiden ja opettajien ja koulujen muun henkilökunnan hyvinvointia edistetään osallisuuden lisäämisellä, varhaisella puuttumisella ja ennaltaehkäisevällä työllä sekä positiivisuudella. Kansainvälisyys näkyy kouluissa Erasmus-hankkeissa, kotikansainvälisyytenä ja opetuksessa kansainvälisten asioiden huomioimisena.

Palvelujen tarjonta on monipuolista, laadukasta ja kuntalaisten osallisuutta ja hyvinvointia edistävää. Yhteistyö seudun, lähikuntien ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa on keskeisessä roolissa opetuspalvelujen toteuttamisessa ja kehittämistyössä.

Henkilöstön osaamista ja työhyvinvointia tuetaan täydennyskoulutuksella, avoimella vuorovaikutuksella ja yhteisesti laadituilla toimintaohjeilla ja mahdollisuudella vaikuttaa oman työn suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Tieto- ja viestintätekniikan (TVT) ja digitalisaation edistäminen opetuspalvelujen yksiköissä on yhteisen TVT-ryhmän tehtävänä kunnan TVT-strategian mukaisesti. TVT-strategia nojaa kolmeen tukijalkaan: 1) oppilaiden pedagogisten valmiuksien kehittämiseen, 2) opetushenkilöstön riittävään taitotasoon sekä 3) TVT-infrastrukturiin, jolla strategiaa voidaan toteuttaa. Jokaisessa yksikössä on omat tavoitteet riittävän laitekannan saavuttamiseksi, mikä huomioidaan vuosittain budjettisuunnittelussa. Tieto- ja viestintätekniikan (TVT) ryhmä on edistänyt koulujen digitalisaatiota ja osaamisen jakamista henkilöstön keskuudessa.

Oppilashuollon kokonaisuutta koordinoidaan yhteistyössä sosiaali- ja terveysosaston kanssa poikkihallinnollisessa oppilashuollon ohjausryhmässä. Kouluilla ja esiopetuksessa toimivat yksikkökohtaiset oppilashuoltoryhmät. Koronapandemian aikana oppilashuollon merkitys on korostunut ja koulujen rooli oppilaiden hyvinvoinnin tukemisessa on korostunut.

Tyrnävän koulut ovat edelleen vuonna 2021 olleet mukana Yrityskylä- toiminnassa ja yrittäjyysluokat vuosiluokilla 7–9 ovat jatkuneet opetussuunnitelman mukaisesti.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuminen
Luodaan mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Laadukas perusopetus Paras mahdollinen oppimispaikka vähenevät resurssit huomioiden Toimiva ja ennakoiva oppilashuolto Varhainen puuttuminen	Oppilasryhmien ja työjärjestyksen suunnittelu Opetussuunnitelman toteuttaminen Suunnitelmallinen oppilashuoltotyö	Palaute: huoltajat, oppilaat, henkilökunta Oppilaiden osallisuus Ryhmäkoko Tuntikehys Resurssi/oppilas	Palaute koottu koulukohtaisesti. Luokkakoot: Alakoulut ka: KM / RR 22 opp. MU 20 opp. TE 15 opp. Yläkoulu: KL 21 opp.
	Henkilöstön osaamisen ja hyvinvoinnin lisääminen Henkilöstön välisen yhteistyön kehittäminen (yksiköt, kokoukunta) Riittävä opettajaresurssi Riittävä tuntikehys	Yhteinen osaamisen kehittäminen Tiimien toiminnan tukeminen ja kehittäminen Ohjaajaresurssin käytön suunnittelu Henkilöstöstrategia henkilöstö johtamisen välineenä (suunnitelmallisuus) Riittävät resurssit ja koryhmien mahdollistamiseen	Toiminnan arviointi Vuosisuunnitelman arviointi Ylituntien määrä Sijaiskulut	Toteutunut. Koulukohtaisesti tehty 272 h 240 000 €
	IT- ja AV-laitteiden toimintakyky hyvä Riittävän uusi konekanta	Suunnitelma IT-laitteiden uusimisesta	Toimivat koneet Yläkoulussa kone/oppilas	Toteutunut TVT-strategian mukaisesti.
Päätöksenteon vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa	Pedagogisen keskustelun kehittäminen Henkilökunnan välinen keskustelu Oppijoiden osallisuuden lisääminen Kodin ja koulun välisen keskustelun kehittäminen	Tiimien työskentelyn tukeminen Säännölliset johtoryhmät Viestinnän avoimuus (esim. muistiot) Henkilökunnan osallistaminen työtehtävien määrittelyssä	Kehityskeskustelut: henkilökohtaiset, tiimit Oppilaiden kehityskeskustelut Kyselyt: oppilaat, huoltajat, henkilökunta	Toteutunut. Oppilaiden kehityskeskustelut toteutuvat 2., 4. ja 6. luokilla Kaikille 7.-luokkalaisten huoltajille on tarjottu Lapset puheeksi-keskusteluja, 8.-luokkalaisten vanhempienvartteja ja 9.-luokkalaisten kehityskeskusteluja Toteutunut.
Kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Toiminta suhteutetaan käytettävissä oleviin resursseihin Yksiköiden yhteistyön lisääminen	Talouden toteuman seuranta kuukausittain rehtoripalaverissa Yhteishankinnat	Toteumat kuukausittain Osavuosisraportit	Toteutui Johdon työpöytä käytössä 2 kpl

Vuoden 2021 aikana eniten koulujen toimintaan vaikuttanut ulkopuolinen asia oli koronaepidemian jatkuminen. Koronapandemian pitkittyessä koulujen toiminnassa jatkettiin järjestelyjä, joilla taudin leviämistä pyrittiin ehkäisemään noudattamalla THL:n ja muiden viranomaisten ohjeita. Ruokailuaikoja porrastettiin ja tiloja väljennettiin erilaisilla järjestelyillä. Käsien pesuun on kiinnitetty erityistä huomiota. Koulun yhteiset tapahtumat on jätetty väliin ja luokat toimivat mahdollisuuksien mukaan erillään toisistaan. Maskien käyttöä on jatkettu THL:n suositusten mukaisesti. Pitkittynyt koronapandemia on vaikuttanut oppilaiden ja henkilöstön jaksamiseen ja hyvinvointiin. Pitkät poissaolot ovat lisänneet tukiovetuksen ja tuen tarpeita.

Tyrnävän kouluissa on edistetty oppilaiden osallisuutta tarjoamalla oppilaille mahdollisuus osallistua koulun toiminnan suunnitteluun ja arviointiin uuden opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Kuulammen koululla on oppilaiden

edustus ollut mukana koulun yhteisöllisen oppilashuollon kokoontumisessa, jossa teemana oli oppilaiden opiskelutaidot ja osallisuus. Oppilaiden toiveesta oppilaskunta ja tukioppilaat ovat järjestäneet koronarajoitusten sallimissa rajoissa välituntiaktiviteetteja, teemaviikkoja sekä tapahtumia. Koulujen lukuvuosisuunnitelmien arviointia on tehty koulujen tiimeissä ja johtoryhmissä.

Kirkkomännikön koululla (Kirkkomännikkö ja Rantarousti) koulun yhteisten arvojen sisäistämistä on jatkettu luokkien toiminnassa. Koulun yhteisiksi arvoiksi nousivat oppimisen ilo, kunnioitus, rehellisyys ja ystävällisyys. Koulun arvot tukevat kunnan yhteistä hyvinvoinnin tavoitetta. Lukuvuoden 2021–2022 teemoiksi nostettiin Hyvä olla koulussa ja Luokkainen kannattaa. Koululla määräaikaaisesti käytössä ollut rehtorin ja kahden apulaisjohtajan organisaatiomalli vakiinistettiin 1.8.2021 lähtien. Samalla on pyritty vahvistamaan ja kehittämään koulun tiimiorganisaatiota. Opettajien tiimien merkitys on näkynyt työssä jaksamista tukevana erityisesti koronaepidemian aiheuttamien erityisjärjestelyjen aikana.

Murron koululla lukuvuoden teemoiksi nostettiin: 1. Ryhmäytyminen ja kaveritaidot 2. Itsetuntemus ja tunteet 3. Hyvinvointi arjessa 4. Katse tulevaisuuteen. Kansainvälisyyden valinnaisaineryhmillä on ollut kirjeenvaihtokavereita ympäri Eurooppaa sekä eTwinning-projekteja, joissa oppilaat tekivät viikoittain yhteistyötä eri Euroopan maissa asuvien nuorten kanssa. Murron koululla on suunnitelmallisesti valmisteltu Erasmus-hanketta, ja yhteistyö on lähtenyt hyvin käyntiin. Keväällä 2022 on tarkoitus jättää hankehakemus kansainvälisen yhteistyön aloittamiseksi.

Temmeksen koululla on lukuvuoden aikana panostettu positiiviseen ilmapiiriin, turvallisuuteen, yhteistyöhön kylän eri toimijoiden kanssa (esim. omenapuiden istuttaminen) sekä koulutilojen (piharakennuksen remontointi/uudet tilajärjestelyt kesällä 2021) tehokkaaseen hyödyntämiseen yhdessä Tenavatalon ja muiden käyttäjien kanssa. Koronan sallimissa rajoissa oppilaskunta on järjestänyt koululla toimintaa esimerkiksi taidekilpailun muodossa. Toimivan ja kannustavan kyläkoulun yhteisöllisyys on ollut Temmeksen koulun kantavana ajatuksena.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa on tarjottu kaikille 1.–2.-luokkien oppilaille sekä niille 3.–9.-luokkien oppilaille, jotka kuumuvat erityisen tuen piiriin. Kesäkuussa 2021 järjestettiin koulun päättymisen jälkeen kesäkerhotoimintaa kaikille 1.–4.-luokkien oppilaille kolmessa taajamassa. Kesäkerhot olivat suosittuja.

Tyrnävän koulujen esi- ja perusopetuksen oppilasmäärän kehitys lukuvuosittain. Lukuvuodet syksystä 2022 lähtien on ennuste. (Vrt. v. 2006 oppilasmäärä 1100).

Lukuvuosi	2019–20	2020–21	2021–22	2022–23	2023–24	2024–25
Oppilasmäärä	1474	1473	1454	1427	1397	1333
muutos % edelliseen	2,6	-0,1	-1,3	-1,9	-2,1	-4,6

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Kasvun ja oppimisen tuen tarkoituksena on järjestää esi- ja perusopetuksen oppilaille riittävä yleinen, tehostettu ja erityinen tuki osana esi- ja perusopetusta. Tukea voidaan antaa erilaisina opetusjärjestelyinä kuten osa-aikaisena erityisopetuksena luokkatilanteessa tai joustavissa ryhmissä. Tarvittaessa järjestetään erityinen tuki oppilaskohtaisen suunnitelman mukaisesti. Oppilaat sijoittuvat mahdollisuuksien mukaan lähikouluunsa perusopetusryhmiin. Koulunkäynninohjaajien resurssia jaetaan luokkiin oppilaiden tuen tarpeen perusteella. Laajaa tukea tarvitseville oppilaille on kolme erityisluokkaa kirkonkylän kouluilla.

Kuulammen koululla erityisopetuksesta huolehtivat laaja-alaiset erityisopettajat, jotka profiloituvat mahdollisuuksien mukaan yleisen, tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden tukemiseen. Lisäksi Kuulammella jatkaa erityisopetuksen pienryhmä oppilaille, joilla ongelmat ovat koulunkäyntiin, sosioemotionaalisiin haasteisiin, käyttäytymiseen, mielenterveyteen tai päihteiden käyttöön liittyviä. Lisäksi koululla toimii joustavan perusopetuksen luokka sekä erityisluokka kokonaisvaltaisempaa tukea tarvitseville oppilaille.

Syksyn 2021 tilastoinnissa koulujen 1454 esi- ja perusopetuksen oppilaasta 156 sai tehostettua tukea (10,7 %). Erityisen tuen piirissä oli yhteensä 65 oppilasta (4,5 %), joista 30 oppilaalla oli pidennetty oppivelvollisuus.

Kasvun ja oppimisen tuen järjestämiseen kuuluu usein moniammatillista yhteistyötä oppilashuollon sekä kuntouttavien ja/tai hoitavien tahojen kanssa.

Hankkeet

- **Valtion erityisavustus esi- ja perusopetuksen poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseen (Covid19 / Opetus 21–22 - hanke)**
Vuonna 2021 palkattiin kouluille erityisopettaja ja koulunkäynninohjaajia.
- **Esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistävät toimenpiteet**
Kunta on saanut useina vuosina valtion erityisavustusta tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin, erityisopetuksen laadun kehittämiseen, siihen liittyvään avustajien palkkaamiseen ja opetusryhmien joustavaan muodostamiseen. Avustusta on käytetty vuoden 2021 aikana Kuulammen ja Temmeksen kouluilla koulunkäynninohjaajien palkkaamiseen.
- **Tutor-hankkeet**
Kunta on saanut valtion erityisavustusta tutoropettajien toimintaan ja koulutukseen vuosille 2018–2021.

Tutoropettajatoiminta on osa valtakunnallista kehittämistoimintaa, jolla tuetaan pedagogiikan uudistumista ja opetuksen digitalisaatiota, työyhteisöjen osaamisen ja yhteisopettajuuden kehittymistä sekä koulujen toimintakulttuurin kehittämistä. Tutoropettajahankkeella on mahdollistettu opettajien vertaistuen, osaamisen jakamisen ja ammatillisen kasvun tukemista.

Vuoden 2021 aikana on viidelle tutoropettajalle kullekin varattu lukuvuodesta riippuen yksi-kolme tuntia viikossa tutortoimintaan eli muiden opettajien tukemiseen toimintakulttuurin ja tietotekniikan pedagogisen käytön kehittämisessä. Lisäksi tutoropettajat ovat olleet mukana koulun kehitystyössä. Kunnan opetustoimen tieto- ja viestintäteknikan strategian käyttöönotossa varhaiskasvatuksessa ja kouluilla tutortoiminnalla on ollut keskeinen merkitys.

Tukea tutoreista: Tutoropettajien toiminnalla tuettiin opetusmenetelmien kehittämistä ja erityisesti tieto- ja viestintäteknikan opetus käytön kehittämistä kouluissa. Tyrnävän kouluissa toimi 4 tutoropettajaa, jotka käyttivät noin kaksi tuntia viikossa tähän toimintaan.

Lakeuden tutorit: Tyrnävän kunta on mukana alueellisessa Oulun kaupungin koordinoimassa verkostohankkeessa, jonka tavoitteena on tarjota tutoropettajille koulutusta ja välineitä toimintaan sekä tarjota tutortoimintaa tukeva yhteinen verkosto.
- **Varhaiskasvatuksen, esi- ja alkuopetuksen lukuhanke**
Erityisavustus varhaiskasvatuksen, esi- ja alkuopetuksen lukemisen kulttuuria ja lukutaitoa vahvistaviin toimenpiteisiin vuosille 2020–2022. Hankkeen varsinainen toiminta ajoittui vuodelle 2021 ja toteutettiin noin puolen henkilötyövuoden panostuksella lasten monipuolisen lukemisen tukemiseen yhteistyössä kirjaston kanssa.
- **Erasmus+ K1 ja K2 -liikkuvuusprojektit**
Kuulammen koulu sai toukokuussa 2019 myönteisen päätöksen Erasmus+ K1 -liikkuvuusprojektiin, jossa kumppanikouluna on espanjalainen koulu. Kaksivuotinen projekti käynnistyi syyskuussa 2019 ja jatkuu vuonna 2021. Erasmus+ KA2 -liikkuvuushankkeen rahoitushakuprosessi on aloitettu.
- **Erasmus+ KA1 -hanke Maailmalle yhdessä liikkuen 2020–2023**
Aluehallintoviraston koordinoima Erasmus+ -täydennyskoulutushanke. Hankkeen päätavoitteena on suunnitella yhteistyötä kohdemaiden päiväkotien ja koulujen kanssa. Hankkeessa on mukana 9 kuntaa Pohjois-Pohjanmaalta ja Kainuusta. Tyrnävältä mukana ovat päiväkoti Toukovakka ja Kirkkomännikön koulu. Hankkeen kohdemaat ovat Saksa, Espanja, Italia, Irlanti, Ruotsi ja Kreikka. Hankkeen pääteemoja ovat lapsen, nuoren ja koko yhteisön hyvinvointi, johtaminen, osallisuus ja moniammatillisuus sekä pedagogiset ratkaisut ja käytännöt. Hankkeen käytännön toteutus on viivästynyt koronaepidemian vuoksi.
- **Pojo-hanke**
Positiivisella johtamisella tuottavuutta ja hyvinvointia on OAMK:n koordinoima laaja yhteishanke. Hankkeen tavoitteena on edistää työhyvinvointia, työn imua sekä tuloksellisuutta, tehokkuutta, tuottavuutta ja laatua. Hankkeen tuella kuntaan on saatu työnohjausta mm. rehtoreille ja sivistys- ja hyvinvointiosaston johtoryhmälle.

- **Yläkoululaisten lukutaitojen kehittäminen -hanke**

Kuulammen koulu sai vuonna 2021 kaksivuotisen rahoituksen OKM:ltä yläkoululaisten lukutaitojen kehittämiseen. Avustuksella on palkattu resurssiopettaja äidinkieleen.

Koulun kerhotoiminnan tukeminen

Koulujen kerhotoimintaa tuetaan valtion erityisavustuksella. Kouluissa on toiminut useita kerhoja mm. musiikin, liikunnan ja tietotekniikan aihepiireistä. Koulujen vuosittainen kerhotarjonta on esitelty koulujen lukuvuositedotteissa. Kerhotoimintaa koordinoi kerhokoordinaattori.

August Sahlsten -lukio

August Sahlsten -lukion toiminta Tyrnävällä käynnistyi elokuussa 2018. August Sahlsten -lukiossa oli vuoden 2021 syksyllä 55 opiskelijaa; 11.8.2021 uusia lukiolaisia aloitti 15. Odotettua pienempi oppilasmäärä on nostanut Tyrnävän kunnan maksuosuutta vuonna 2021 verrattuna edellisiin vuosiin.

AS-lukion opetuksen järjestämisestä vastaa Oulun Lyseon lukio. Tyrnävän kunnan vastuulla ovat tilat, opiskelijahuollon käytännön järjestelyt ja erityisopettajan palvelut. Esimerkiksi musiikin tunteja on järjestetty Kuulammen koululla ja kokeita sekä jonkin verran oppitunteja tai muita ryhmätyöskentelyä vaativia tuokioita on pidetty auditoriossa ja Tyrnävän kirjaston Kivipirtissä. Opiskelijahuollossa lukio noudattaa Oulun Lyseon ja Oulun kaupungin linjauksia ja suunnitelmia, mutta niiden toteutus on ollut Tyrnävän opiskelijahuollon henkilöstön vastuulla. Lisäksi seurakunnan nuorisotyöntekijä on järjestänyt opiskelijoille aamukahvit kerran viikossa.

August Sahlsten -lukio on valtakunnallisesti ainoa lukio, joka tarjoaa IB-opintoja IB-lukion ulkopuolella. Lisäksi AS-lukiolaisilla on mahdollisuus suorittaa biotalouden ammattikorkeakouluopintoja osana kurssisuunnitelmaa. Oulun kaupungin Oulu oivaltaa -sivistysohjelmassa, jossa määritellään koulutuksen suuntaviivat vuosiksi 2019–2026, Tyrnävän monimuotolukion toimintamalli on nostettu digitaalisten oppimisympäristöjen ja pedagogiikan kehittämismalliksi.

Koronatilanteesta huolimatta koululla on ollut aktiivista toimintaa myös arkisen oppituntityöskentelyn ulkopuolella.

August Sahlsten -lukion ensimmäiset ylioppilaat lakitettiin 5.6.2021. Ensimmäisille ylioppilaille järjestettiin koululla kahvitilaisuus 4.6.2021 iltapäivällä. AS-lukion opiskelijat ovat käyneet vierailuilla ja osallistuneet Lyseon lukion toimintaan. Biologian kurssilla käytiin syyskuussa Markkuun luontopolulla tutustumassa alueen ekologiaan. Tyrnävällä syksyllä olleet kaksi kansainvälistä harjoittelijaa, Anna Puolasta ja Carolina Portugalista, osallistuivat myös koulun aktiviteetteihin, mm. aktiivisuusiltapäivään 6.10.2021 ja vierailemalla eri oppitunneilla. Uskonnon oppitunneilla on käynyt vieraina Raino Ojala Helluntaiseurakunnasta ja Pia Pyhtilä Afrikan uskonnollisesta kentästä. Lukiolaiset osallistuivat Työn Taitajat -tapahtumaan Teamsin välityksellä 13.10.2021. Abiturientit ja osa kakkosista osallistuivat lukioiden Korkeakoulutapahtumaan, joka järjestettiin Oulu-hallilla 3.11.2021. Lyseon syksyn ylioppilasjuhlassa 3.12.2021 valmistui yksi AS-lukiolainen.

Opiskelijat ovat osallistuneet koulun markkinointiin yhdeksäsluokkalaisille ja heidän vanhemmilleen. Syksyn 2020 yhteishakuilta siirrettiin koronatilanteen vuoksi alkuvuoteen 2021, jolloin se pidettiin Teamsin kautta 14.1.2021. Vanhempainiltoja on pidetty elokuussa ja marraskuussa.

Palotarkastus tehtiin koululla helmikuussa. Toukokuussa ja marraskuussa koululla järjestettiin yhteinen poistumisharjoitus.

Vapaan sivistystyön palvelut

Kansalaisopisto

Lakeuden kansalaisopisto toimii Limingan, Lumijoen ja Tyrnävän kuntien alueella. Sen toiminta perustuu lakiin vapaasta sivistystyöstä. Lakeuden kansalaisopisto tarjoaa matalan kynnyksen harrastus- ja virkistysmahdollisuuksia ja yleissivistävää koulutusta tasa-arvoisesti kaikenikäisille toimialueensa asukkaille. Kansalaisopiston tavoitteena on edistää kuntalaisten aktiivista osallistumista, yhteisöllisyyttä, elinikäistä oppimista ja sekä henkistä että fyysistä hyvinvointia. Kaikki kurssit ovat avoimia myös muiden kuntien asukkaille.

Tyrnävällä kansalaisopiston kursseille osallistui 337 henkilöä vuonna 2021. Toteutuneita kursseja oli 34 kpl. Tyrnävällä järjestettiin kursseja kieliin, musiikkiin, esittävään taiteeseen ja kirjallisuuteen, kuvataiteisiin ja muotoiluun, kädentaitoihin sekä tanssiin ja liikuntaan liittyen. Opetustunteja toteutui 1 194 oppituntia.

Musiikkiopisto

Limingan seudun musiikkiopisto toimii neljän kunnan alueella eli Limingassa, Lumijoella, Siikalatvalla ja Tyrnävällä. Musiikkioppilaitos tarjoaa korkeatasoista ja opetussuunnitelmaan perustuvaa taiteen perusopetusta musiikin laajan oppimäärän mukaisesti. Musiikkiopisto järjestää luokka- ja oppilaskonsertteja, joihin kaikki kuntalaiset ovat tervetulleita nauttimaan musiikillisista taide-elämyksistä.

Tyrnäväläisiä opiskeli vuonna 2021 Limingan seudun musiikkiopistossa yhteensä 52 henkilöä. Tyrnäväläisiä lapsia ja nuoria osallistui soitinvalmennukseen eli musiikin varhaiskasvatukseen, musiikin perusopintoihin, syventäviin opintoihin, balettiopintoihin ja aikuisosaston opintoihin. Opetusta annettiin seuraavissa soittimissa; laulu, piano, sello, alttoviulu, viulu, lyömäsoittimet, huilu, klassinen kitara ja sähkökitara. Oppilaat osallistuivat musiikinperusteiden opetukseen, kamarimusiikkiin ja orkesterisoittoon. Musiikin perusteiden ryhmiä oli 4 kpl. Vuonna 2021 musiikkiopisto järjesti Tyrnävällä 3 konserttia.

Taiteen perusopetus

Taiteen perusopetusta on järjestetty Tyrnävällä jo vuodesta 1998 lähtien. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma päivitettiin vuonna 2018 ja uudeksi painopistealueeksi arkkitehtuurin tilalle valittiin käsityö.

Käsityön taiteen perusopetus on monipuolistamassa lasten ja nuorten harrastustoimintaa Tyrnävän kunnan alueella. Se tukee ja laajentaa koulujen antamaa taito- ja taidekasvatusta. Opinnoissa tutustutaan käsityöhön, teknologiaan ja muotoiluun sekä tarkastellaan käsityötä yhteiskunnallisena, kulttuurisena ja monitieteisenä ilmiönä. Tyrnävällä käsityön taiteen perusopetuksessa otetaan erityisesti huomioon kunnan arkkitehtuuri ja kulttuuriympäristö.

Käsityön taiteen perusopetuksessa keskeistä on tekemisen ja kokemisen ilo, taitojen kehittyminen, luovuus ja uteliaisuus. Itsensä ilmaisun lisäksi oppilas saa myös valmiuksia hakeutua taiteenalan jatko-opintoihin. Käsityön taiteen perusopetuksessa ohjataan oppilasta keskittyneeseen, määrätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn yksilönä ja ryhmän jäsenenä.

Käsityön taiteen perusopetukseen on osallistunut keväällä 13 oppilasta ja syksyllä 14 oppilasta. Opetusta on tarjottu keväällä 30 tuntia ja syksyllä 18 tuntia. Syksyllä opetus päästiin aloittamaan vasta syyskuun lopussa.

Opetuspalvelut	Alkuperäinen-talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	513 725			469 109	44 616	91,3
Toimintamenot	-10 755 223	-180 000	-10 935 223	-10 868 469	-66 754	99,4
Toimintakate	-10 241 498	-180 000	-10 421 498	-10 399 360	-22 138	99,8

VARHAISKASVATUSPALVELUT

Palvelun yleistavoite

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia. Laadukasta varhaiskasvatusta järjestetään siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin Tyrnävällä esiintyvä tarve edellyttää. Tyrnäväläiset arvot ja historia sisältyvät varhaiskasvatussuunnitelmaan. Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään paikallisia ihmisiä ja yhteisöjä siten, että kulttuuriperintö pysyy osana yhteisöä ja kehittyä edelleen.

Tulosalueen kuvaus

Tyrnävällä tarjotaan varhaiskasvatusta päiväkodeissa, perhepäivähoidossa sekä avoimessa varhaiskasvatuksessa. Päiväkoteja on viisi; Murrossa päiväkotiki Käpytikka, Temmeksellä päiväkotiki Tenavatalo ja kirkonkylällä päiväkodit Toukavakka, Kuumestari ja Väentupa. Tyrnävällä työskenteli yhteensä 9 kunnallista perhepäivähoitajaa (Murrossa, Partaalla ja kirkonkylän alueella). Lisäksi perhepäivähoitoa tarjotaan Murron ryhmäperhepäivähoitokodissa.

Tyrnävällä on myös yksityistä varhaiskasvatustoimintaa. Yksityisiä päiväkoteja on kolme, Murrossa Touhula sekä kirkonkylällä päiväkodit Vekkuli ja Karuselli. Kunnassa toimi keväällä kolme ja syksyllä kaksi yksityistä perhepäivähoitajaa.

Päämäärä 2021

Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää ja tärkeä vaihe lapsen kasvun ja oppimisen polulla. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa

kokonaisuutta, jossa varhaiskasvatustalouden mukaisesti painottuu erityisesti pedagogiikka. Laissa määritellään ryhmäkoko ja asetetaan tavoitteet varhaiskasvatustyöympäristölle. Palvelun tarkoitus on tukea tyrnäväläisten lasten ja perheiden hyvinvointia.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Toteutuminen
Luodaan mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Toiminta tukee lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia.	Lapselle laaditaan varhaiskasvatus- tai esiopetussuunnitelma. Lapsen puhekeski -menetelmä Kolmiportainen tuki ja veo-yhteistyö Varhaisen tuen ryhmä ja esiopetuksen oppilashuolto	Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma Tuen tarpeen lomakkeet Asiakastytyväisyyskysely	Kaikille lapsille tehty varhaiskasvatussuunnitelma Lapsen puhekeski-keskustelut tarjottu kaikille 2- ja 5-vuotiaiden lasten huoltajille. Toteutetaan keväällä 2022
	Pedagoginen toiminnan suunnittelu, toteutus ja arviointi Toimiva oppimisympäristö Kehittyvä toimintakulttuuri	Varhaiskasvatus-/ esiopetussuunnitelmien sekä tuen tarpeiden mukainen toiminta Ryhmävasut	Yksikkö ja tiimikohtaiset toimintasuunnitelmat Arviointi; yksikkö-, tiimi- ja lapsen vasuarviointi	Toimintasuunnitelmat tehty Yksikkö ja tiimikohtainen arviointi 2krt /vuosi Vasuarviointi 1 krt /vuosi
	Tuetaan henkilöstön hyvinvointia ja työssä jaksamista sekä ammatillista kehittymistä	Henkilöstön täydennyskoulutukset Kehityskeskustelut (yksilö tai ryhmä)	Tiimityön toteutumisen arviointi Kehityskeskustelut Koulutuspäivien määrät	Arviointi- ja kehittämispäiviä 2-3 kpl / toimintayksikkö. Kehityskeskustelut pidetty Koko henkilöstön täydennyskoulutuspäiviä 2 kpl
Päätöksenteon vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa	Henkilöstön toimiva yhteistyö Avoin vuorovaikutus lasten, perheiden ja yhteistyötahojen kanssa	Tiimityön tukeminen Lasten ja huoltajien osallisuus Monialainen yhteistyö Seudullinen yhteistyö	Henkilöstöpalaverit Tiimipalaverit Kehityskeskustelut Vasukeskustelut Vanhempainillat ja muut yhteistyömuodot Asiakastytyväisyyskysely	Pidetty suunnitelmien mukaan. Vasukeskustelut toteutuivat, suurin osa pidetty etäyhteydellä. Vanhempainillat toteutettu ulkotiloissa ja osa korvattu tiedotteilla Korona-epidemian vuoksi. Asiakastytyväisyyskysely tehdään keväällä 2022.
	Varhaiskasvatusta on saatavissa kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin tarve sitä edellyttää.	Tarjotaan vuorohoittoa ja sovittuun hoitoaikaan perustuvaa varhaiskasvatusta perhepäivähoidossa ja päiväkodeissa sekä avointa varhaiskasvatustoimintaa Yksityisen varhaiskasvatuksen tukeminen ja valvonta	Hakijat Sijoitukset Valvontakäynnit yksityisissä toimintayksiköissä	Kaikille lapsille on järjestetty Varhaiskasvatustalouden edellyttämässä aikataulussa sekä siinä laajuudessa ja sellaisessa muodossa kuin tarve on edellyttänyt. Valvontakäynnit 2kpl /toimintayksikkö
Kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Talousarvion sitovuus	Toiminta talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaista. Vaka-joryissa talousasioiden käsittely	Talousarvion toteutuksen seuranta kuukausittain, osavuosi- ja vuosittaiset raportit	Toteutui suunnitellusti.

Varhaiskasvatuksessa vuoden 2021 painopistealueina ovat olleet ympäristökasvatus, erityisesti kestävä kehitys, kiusaamisen ennaltaehkäisy sekä henkilöstön hyvinvointi. Varhaiskasvatusta koskevan ympäristökasvatuksen suunnitelman pohjalta on tehty yksikkökohtaiset suunnitelmat. Myös kiusaamisen ehkäisemiseksi on laadittu sekä koko varhaiskasvatusta koskeva suunnitelma että tiimikohtaiset suunnitelmat. Näiden pohjalta teemoja on käsitelty eri tavoin lapsiryhmissä. Henkilöstön hyvinvointia on tuettu kuuntelemalla henkilöstön toiveita ja ajatuksia sekä järjestämällä erilaisia pieniä hyvinvointia lisääviä tempauksia varhaiskasvatuksen yksiköissä ja perhepäivähoidossa.

Henkilöstölle on järjestetty kaksi täydennyskoulutuspäivää. Kevään koulutuksen aiheena oli positiivinen pedagogiikka, jonka teemoja työstettiin koko vuoden ajan. Syksyn koulutuksessa keskityttiin tunne- ja vuorovaikutustaitojen edistämiseen varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatustalaki (2018) määrittelee henkilöstön kelpoisuudet sekä tehtävänimikkeet. Kevään 2021 aikana toteutettiin nimikemuutosprosessi. Uudet nimikkeet otettiin käyttöön 1.5.2021 alkaen.

Syksyllä 2021 päiväkotiki Kuumestari, joka on esiopetusyksikkö, siirtyi Kirkkomännikön koulun tiloihin. Näin kirkonkylän esiopetusryhmät toimivat samoissa tiloissa Kirkkomännikön koululla varhaiskasvatuksen ja koulun yhteistyönä.

Muodollisesti pätevän henkilöstön rekrytointihaasteet lisääntyivät vuoden 2021 aikana. Erityisesti pätevien varhaiskasvatuksen opettajien saaminen tehtäviin on ollut haastavaa. Tehtävät täytettiin määräaikaista epäpätevillä henkilöillä. Myös äkillisiin sijaistarpeisiin on ollut vaikea löytää työntekijöitä.

Hankkeet ja erityisavustukset

- Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseen (Covid19/21–22 VAKA -hanke)**
 Valtion erityisavustus varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen Koronaepidemian (COVID-19) vaikutusten tasoittamiseksi vuosille 2021–2022. Vuonna 2021 avustuksella on palkattu resurssihoitaja, jonka työpäivästä hyödynnettiin eri päiväkodeissa tarpeen mukaisesti.
- Varhaiskasvatuksen, esi- ja alkuopetuksen lukuhanke**
 Erityisavustus varhaiskasvatuksen, esi- ja alkuopetuksen lukemisen kulttuurista ja lukutaitoa vahvistaviin toimenpiteisiin vuosille 2020–2022. Hankkeen varsinaisen toiminta ajoittui vuodelle 2021 ja toteutettiin noin puolen henkilötyövuoden panostuksella lasten monipuolisen lukemisen tukemiseen yhteistyössä kirjaston kanssa.

Lasten määrä kunnallisessa varhaiskasvatuksessa vuonna 2021

Vuoden 2021 aikana kaikille varhaiskasvatuspaikkaa hakeneille on järjestetty paikka lain edellyttämän hakuajan puitteissa.	1/2021	5/2021	9/2021	12/2021
Perhepäivähoito	43	39	31	35
Päiväkotialle esiopetusikäiset	195	217	200	206
Esiopetusikäiset	97	95	71	70
Yhteensä	335	351	302	311
Avoin varhaiskasvatus	73	70	54	60
Yhteensä	408	421	356	371

Yksityiset varhaiskasvatuspalvelut toimivat kunnan palveluiden rinnalla. Palveluseteli oli käytössä kunnassa toimivissa yksityisissä päiväkotipalveluissa. Yksityisen hoidon tukea ja yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksettiin yksityiseen perhepäivähoitoon ja muissa kunnissa toimiviin yksityisiin päiväkotipalveluihin.

Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus on noin 28 %.

Yksityinen varhaiskasvatus	1/2021	5/2021	9/2021	12/2021
Palveluseteli asiakkaat	116	116	115	113
Yksityinen hoidontuki/ yksityinen hoito	18	20	6	7
Yhteensä	134	136	121	120
Kotihoidontuki	149	145	100	113
Joustava/osittainen tuki	33	42	33	33

Varhaiskasvatus- palvelut	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutos- ten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	322 044		322 044	392 510	-70 466	121,9
Toimintamenot	-4 908 244	185 000	-4 722 744	-4 573 014	-149 730	96,8
Toimintakate	-4 586 200	185 000	-4 400 700	-4 180 504	-220 196	95,0

KULTTUURI - JA VAPAA-AIKAPALVELUT

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut sisältävät kirjasto-, kulttuuri-, liikunta-, nuorisotilojen, nuorten työpaja- ja starttipaja- sekä etsivän nuorisotyön palvelut. Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtajalla on myös kehittämisvastuu yhdessä sivistys- ja hyvinvointijohtajan kanssa kansalaisopiston ja musiikkiopiston toiminnasta Tyrnävällä.

Palvelun yleistavoite

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut edistävät kuntalaisten hyvinvointia, sivistystä ja kotikunnassaan viihtymisen sekä osallisuuden kokemuksia.

Tulosalueen kuvaus

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuksia itsensä sivistämiseen ja elinikäiseen oppimiseen sekä virkistymiseen ja kulttuuriin sisältöihin. Kuntalaisten hyvinvointia ja terveitä elintapoja edistetään mielekkäitä ja tarkoituksenmukaisia toimintaympäristöjä, tapahtumia sekä osallistumisen mahdollisuuksia tarjoamalla.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut edistävät Tyrnävän kunnan elinvoimaa erityisesti luovia aloja ja matkailua kehittämällä.

Päämäärä

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden painopisteiksi vuodelle 2021 oli valittu nuorisotyön uudelleen organisointi ja kehittäminen, Liikkuva ja Lukeva kunta -ohjelmien laajentaminen, Meijerialueen kehittäminen sekä kulttuurikasvatussuunnitelman päivittäminen ja jalkauttaminen koskemaan kaikkia kuntalaisia.

Vuoden 2021 alussa aloitti 50 prosenttisella työajalla lasten ja nuorten kirjastovirkailija määräaikaisessa tehtävässä. Lasten- ja nuorten kirjastovirkailijan kokoaikainen toimi vakinaistettiin (KHALL 14.6.2021 §202), ja kirjastovirkailija aloitti toimessa 1.1.2022. Temmeksen kirjaston toiminta lakkasi 1.8.2021 edellä mainitulla kunnanhallituksen päätöksellä. Temmeksen mobiilikirjasto eli kirjakaappi otettiin käyttöön 15.11.2021. Kirjakaappien hankintaan on saatu yhteensä 15 000 euron AVI-avustus. Kirjastopalveluiden osalta on kiinnitetty erityistä huomioita palveluiden saavutettavuuteen ja kirjastopalveluita on entistä enemmän viety asiakkaiden luokse.

Yhteiskäyttötiloihin siirtymistä ja tilojen jakamista on toteutettu kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa niin sivukirjaston kuin nuorisotilojenkin osalta. Temmestalon käyttökiellon vuoksi kirjastotoiminta siirrettiin yhteiskäyttötilaan Temmestuvulle, jossa kirjasto toimi kesäkuuhun 2021 saakka. Nuorisotilatoimintaa on järjestetty yhteiskäyttötiloissa ja Kuumlammen koulun tiloissa. Muussa nuorisotyössä on hyödynnetty kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden hallinnoimia tiloja kuten liikuntasaleja sekä retkeily luonnossa ja pidetty "ulkonuokkareita". Nuorisotyön kehittämistä on olennaisesti vaikeuttanut henkilöstön vaihtuvuus ja toimintaympäristön muutokset.

Sähköiseen tilavarausjärjestelmään siirtyminen liikuntatilojen ja -paikkojen osalta jatkui vuonna 2021, jolloin järjestelmän hankintaan oli määrärahavarauskin. Tilavarausjärjestelmän kautta varattavat tilat ovat liikuntatiloja sekä Meijerikadun kokoustiloja.

Liikkuva ja Lukeva kunta -ohjelmien koordinoimiseksi on perustettu työryhmät, joissa on edustajia kunnan eri toimintayksiköistä. Ohjelmien toimenpiteistä raportoidaan Hyte-ryhmän kokouksissa. Kulttuurikasvatussuunnitelma päivittäminen on edennyt vain kirjastopolun osalta, joka päivitettiin Toimintamallit kuntoon! -hankkeen toimenpiteenä.

Nahkurin kunnostamiseen liittyvää suunnittelua on jatkettu aktiivisesti vuoden 2021 aikana. Muita rahoitusvaihtoehtoja on kartoitettu aktiivisesti ja kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja osallistunut muun muassa Oulu2026-hankkeen rahoitustyöpajoihin. Tyrnävän kunta on edelleen ollut vahvasti mukana Oulun kulttuuripääkaupunkihanke 2026:ssa niin Arctic Food Lab -kokonaisuudessa ruokaan liittyvissä tapahtumissa ja verkostoissa, Perunagalleria 2026 -kulttuuriohjelmasisällön kuin kansainvälisen kulttuuripääkaupunki-tuomariston vierailupäivässäkkin 27.5.2021.

Hankkeet

- **Toimintamallit kuntoon! -hanke**

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto myönsi hankkeelle valtionavustusta 22 000 €. Hankkeen toiminta-aika oli 1.5.2020 – 30.4.2021, mutta hankkeelle saatiin jatkoa 31.12.2021 asti koronapandemian aiheuttaman aloituksen viivästymisen vuoksi. Hankkeessa työskenteli työntekijä 50 prosenttisella työajalla 1.9.2020 – 31.10.2021. Hankkeen tavoitteena oli luoda Tyrnävän kunnan kulttuurikasvatussuunnitelmaan sisältyvä kirjastopolku. Toimintamallit kuntoon - hankkeessa valmisteltiin kaikki koululuokat kattava Kirjastopolku, joka on myös hyväksytty kunnan esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman liitteeksi (Sihy-lautakunta 3.6.2021 §71). Hankkeen aikana on tehty lastenneuvolan kanssa yhteistyössä Satupassi, joka on suunniteltu 4–5-vuotiaille ja heidän vanhemmilleen. Lukutunnit vanhuksille Kotolassa toteutettiin yhteistyössä seurakunnan kanssa. Hankkeen puitteissa järjestettiin heinäkuussa 2021 hyvää palautetta saaneet Runopolut Tyrnävän eri kylille.

- **Varhaiskasvatuksen sekä esi- ja alkuopetuksen lukemisen kulttuurin ja lukutaidon vahvistaminen Tyrnävän kunnassa**

Hankkeessa kehiteltiin mm. Lukuhöperö -diplomi eskareille sekä suunniteltiin esite tulevien ekaluokkalaisten vanhemmille. Lisäksi järjestettiin satutuokioita ja kirjavinkkaustuokioita myös etänä kaikille Tyrnävän 1.-luokkalaisille. Varhaiskasvatuksen sekä esi- ja alkuopetuksen henkilöstölle järjestettiin "Lukemisen tärkeys ja lukutaidon tukeminen varhaiskasvatuksessa" -luento. Touko-kesäkuussa 2021 Meijerialueen puistossa oli nähtävillä Satupolku. Hanke syvensi kirjaston, varhaiskasvatuksen sekä esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä ja antoi hyvät lähtökohdat toiminnan jatkumiselle. Hankkeessa työskenteli työntekijä 50 prosenttisella työajalla 8.2.-31.12.2021. Hanke päättyi 31.12.2021.

- **Kirjailijavierailuilla lukuinto lakeuden lapsille ja nuorille -hanke**

Tyrnävän, Kempeleen, Limingan ja Lumijoen kuntien yhteishanke kirjailijavierailujen järjestämiseksi lapsille ja nuorille. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto myönsi Tyrnävän kunnan hallinnoimalle hankkeelle valtionavustusta 4 000 €. Hankkeen toiminta-aika on 01.01.2020 – 31.12.2021. Hankkeen erityisenä kohderyhmänä ovat 3.–4.-luokkalaiset sekä 7.-luokkalaiset. Hankkeen aikana kunnissa vieraili etäyhteyksin kolme kirjailijaa: Magdalena Hai, Veera Salmi ja Roope Lipasti esiintyivät virtuaalisesti neljän hankekunnan (Tyrnävä, Liminka, Lumijoki, Kempele) koululaisille.

- **Nahkuri - kulttuurin ja luovien alojen keskus Tyrnävällä**

Nahkurin ja nahkatehtaan asuinrakennuksen peruskorjaukseen haettiin avustusta Opetus- ja kulttuuriministeriöltä toukokuussa 2020. OKM:n rahoitussuunnitelmaan (2021–2024) Nahkurin ja sen asuinrakennuksen peruskorjaukselle on varattu yhteensä 750 000 euron avustus. Kunnanhallituksen nimeämä Nahkurin käytön suunnittelun työryhmä on työskennellyt marraskuusta 2020 lähtien. Työryhmä tekee kunnanhallitukselle esityksensä Nahkurin tulevasta käyttötarkoituksesta keväällä 2022.

- **POPNUVA – nuoret osallisiksi ja vaikuttajiksi**

Hankkeen hallinnoija on Pohjois-Pohjanmaan liitto ja Tyrnävän kunta on toteuttava taho. Hankeaika oli alun perin 5.10.2020- 31.12.2021, mutta hankkeelle haettiin ja saatiin jatkoa 31.5.2022 saakka. Hanke on tukenut ensimmäinen maakunnallisen nuorisovaltuuston järjestäytymisessä ja toiminnassa. Hankeaikana on luotu muun muassa toimintasääntö ja sosiaalisen median ohjeistus POPnuvalle. Vuoden 2021 joulukuussa viimeisessä POPnuvan kokouksessa toteutettiin kysely nuorille vaikuttajille maakunnallisessa nuorisovaltuustossa toimimisesta sekä POPnuvan toiminnasta.

- **Nuorisotyötä yhteisöllisessä ympäristössä -hanke**

Erityisavustusta kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävän nuorisotyön vahvistamiseen ja kehittämiseen (Pohjois-Suomen AVI) haettiin kaksivuotiselle hankkeelle ajalla 1.12.2020-30.11.2022, mutta rahoitusta saatiin hakijoiden suuren määrän vuoksi vain reilun vuoden hankkeelle. Hanketyöntekijä töissä 1.1.2021-4.6.2022, hankeaika alkoi jo joulukuussa 2020. Hanketyöntekijä on vaihtunut syksyllä 2021. Kouluympäristössä tehty nuorisotyö on koettu merkitykselliseksi niin koulun kuin nuorisotoimen osalta.

Hankkeen lähtökohtana on ollut vuoden 2019 kouluterveyskysely, joka on herättänyt huolta Tyrnäväläis nuorten hyvinvoinnista. Huolta herättäneisiin teemoihin on lähdetty vastaamaan lisäämällä nuorisotyön resursseja ja kehittämällä kouluissa tehtävän nuorisotyön toimintamalleja. Hankkeen pääkohderyhmänä on ollut

Kuulammen koulun oppilaat. Hankkeen kautta on palkattu yksi hanketyöntekijä, joka työskentelee Kuulammen koululla sekä nuorten vapaa-ajan paikoissa.

- **Solidaarisuusjoukot**

Kansainvälisyystoiminnan edistämiseksi Tyrnävän kunnan kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut yhdessä Nousevan Rannikkoseudun kanssa haki ja sai EU-hankerahoituksen vapaaehtoisten Solidaarisuusjoukkojen osallistujien saamiseksi vapaaehtoistyöhön Tyrnävälle. Vapaaehtoiset eurooppalaiset nuoret saapuivat Tyrnävälle syyskuussa 2021 alussa, ja työskentelivät lähinnä kunnan kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa joulukuun 2021 saakka. Portugalilainen Carolina ja saksalaispuolalainen Anna työskentelivät pääosin tyrnäväläisten lasten ja nuorten parissa nuorisopalveluissa, Tuu mukaan! -kerhoissa sekä kouluvierailuilla. Eurooppalaiset vapaaehtoiset osallistuivat myös kunnan yhteisöllisiin tapahtumiin kuten jouluikkunakalenteriin, lasten diskoon Myllykirjastossa ja joulunavaukseen. Työikäisille Tyrnäväläisille vapaaehtoiset tulivat tutuksi myös salsatanssikursseilla sekä paikallisen urheiluseuran toiminnan kautta.

- **Tuu mukaan! - Harrastamisen Suomen malli -hanke Tyrnävällä**

Tyrnävän kunta sai rahoitusta Tuu mukaan! - Harrastamisen Suomen malli Tyrnävällä -hankkeelle Opetus- ja kulttuuriministeriöltä 45 000 €, joka on 80 % hankkeen kokonaiskustannuksista. Hankkeen kokonaisbudjetti on 56 250 €. Avustuksen käyttöaika on 1.8.2021–30.6.2022. Suomen Harrastamisen mallin tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä.

Lukuvuonna 2021–2022 harrastustoimintaa tarjottiin Tuu mukaan! -hankkeen kautta kaikilla Tyrnävän kouluilla yhteensä noin 30 kerhon muodossa, joista 22 toteutui. Kerhoja järjestetään 1.–9.-luokkalaisten lapsille ja nuorille. Lasten ja nuorten harrastustoiveita on pyritty toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan olosuhteet huomioiden. Toiveita kartoitettiin harrastamisen Suomen mallin koululaiskyselyllä joulukuussa 2020. Lisäksi Tyrnävällä toteutettiin keväällä 2021 koululaisille oma harrastekysely.

Kesäkerhotoiminta

Tyrnäväläisten lapsiperheiden hyvinvointia haluttiin tukea korona-aikana myös edullista kesäkerhotoimintaa järjestämällä. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden henkilökunta koordinoi kunnan kesäkerhotoimintaa kesällä 2021. Kesäkerhotoimintaa järjestettiin 7.-23.6.2021 kolmessa taajamassa ja ohjaajina toimivat koulunkäynnin ohjaajat. Osallistujia oli yhteensä 65, jotka olivat 1.–4. -luokkalaisten. Kesäkerhotoiminnan sisältöihin kiinnitettiin erityistä huomiota, ja koulunkäynninohjaajat suunnittelivat monipuoliset kerhoviikot yhdessä kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden henkilöstön kanssa. Kerhosuunnitelmat sisälsivät muun muassa kirjavinkkausta, koirakavereita sekä frisbeegolfin opastusta ja opetteluja. Kesäkerhotoiminta monipuolisine sisältöineen ja välipaloinen oli hyvää ennakoivaa ja ennaltaehkäisevää palvelua Tyrnäväläisille lapsiperheille, jolla tuettiin perheitä moniammatillisesti -aivan kuten kunnan hyvinvointisuunnitelmaan vuosille 2017–2021 on tavoitteeksi asetettu.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit/ Tavoitetaso	Toteutuminen
Luodaan mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Kirjastoa kehitetään joustavaksi ja moderniksi monipalvelukeskukseksi	Ajantasaiset tilat, koelmat ja välineet sekä osaava ja innostunut henkilökunta. Henkilöstömitoituksessa pyritään AVI:n suositukseen (1htv/1000 asukasta).	Kirjastokäynnit, lainausmäärät, ryhmäkäyntien määrä, palaute ja kyselyvastaukset.	Kirjastojen kävijämäärä 35798 Kokonaislainat 94204 kpl, lasten lainojen kasvu n. 4500 lainaa! Ryhmäkäynnit 102, joihin 1853 osallistujaa. Henkilöstömitoitus on 3,5, kun suositus on 6,6.
	Eri asiakasryhmien tarpeisiin pyritään vastaamaan palvelujen sisältöjä ja saavutettavuutta kehittämällä mm. Lukeva kunta -ohjelma	Syrjäytymisen ehkäiseminen ja osallisuuden edistäminen OUTI-kirjastojen välinen yhteistyö Yhteistyö yli kunnan hallintorajojen	Digimaailman tietotaidon lisääntyminen senioreilla Medialukutaidon edistäminen Satutunnit ja kirjavinkkaukset	3 digiopastusta, 56 osallistujaa. Tonttukierroksia 1.lk 8 kpl, osallistujia 154. Kirjastonkäytön opetus 22 kpl, osallistujia 407.

		3.sektori mukaan	Tapahtumat, niiden määrä ja osallistajat	Kirjavinkkauksia 59 kpl, osallistujia 1024. Satuhetkiä 28 kpl osallistujia 467. Virtuaalisia satuhetkiä 5 kpl, katselukertoja 377. Perhepäivähoitajien aamupäivät 3 kpl, osallistujia 59. Virtuaalinen kirjailijavierailu 2 kpl, osallistujia n. 620. Nallepäivä-tapahtuma 80 kävijää. 1 Lukeva kunta -kokous
	Monipuolinen ja helpposti saavutettava, mutta sopivasti haastava kulttuuritarjonta Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihyvinvoinnin verkostotyöhön osallistuminen 15 näyttelyä	Kulttuurikasvatussuunnitelman päivitys ja jalkautus Ammattitaiteilijoiden näyttelyt ja vierailut. Yhteistyö mm. taiteilijaseurojen kanssa. Mahdollisuudet itseilmaisuuksiin ja taideharjastukseen yhteistyön kautta	Kulttuurikasvatussuunnitelma peittävyys Näyttelyiden määrä, laatu ja kävijät Kansalaisopiston, musiikkiopiston ja taiteen perusopetuksen sekä 3.sektorin toimintaan osallistuvat	Tapahtumissa noin 6800 kävijää. 12 näyttelyä, joista 7 ammattitaiteilijan/-ryhmän 1kansalaisopiston kurssi 1 Musiikkiopiston konsertti Kuva-johtaja ei ole ehtinyt osallistumaan kulttuurihyvinvoinnin verkostotyöhön, mutta Pohjois-Pohjanmaan kuntien kulttuurivastaavat kokoontuivat Tyrnävällä 9.11.2021.
	Liikuntatilat aktiivisesti käytössä	Ylläpito ja tietoisuus houkuttaa harrastamaan Sähköiset palvelut (varaus, maksu ja avaus) käyttöön	Kunnan liikuntatilojen iltakäyttö Taloudellinen ajankäyttö. Tyhjät vuorot käyttöön	55923 käyntiä liikuntatiloissa (v. 2020; 49843 käyntiä) Sähköisen tilavarauspalvelun käyttöönotto 9/2021.
	Osallistuminen oman asuinalueen kehittämiseen	Uusien liikuntapaikkojen kehittäminen	Liikuntapaikkojen käyttö ja saatu käyttäjäläpisy	Liikuntatilojen käyttöaste 1.9.-31.12.2021: ma-su klo 15–21: Kirkkomännikkö 58 %, Kuulampi 70 %, Murto 58 %, Temmes 28 %, Rantarousti 76 % Kotihalmeeseen valmistuneet kuntoporaat. Murtoon ja Temmekselle frisbeegolfradat. Järjestöiltä 1 kpl. PopLin kanssa kolme palaveria ja Liikkuva kunta -palaveri 1kpl.
	Palveluiden saatavuus eri ikäryhmille	Liikunnan ohjausta kuntalaisille Liikuntaneuvonta	Liikuntaryhmät Osallistajat /kävijämäärät	Kunnan omia Liikkuva aikuinen - liikuntaryhmiä 7 kpl/vko, ikääntyneiden ryhmiä 4

		Vertaisohjaajien koodointi		kpl/vko. Harrastamisen Suomen malli -ryhmiä 6 kpl. Muut toimijat, aikuisten 23 ryhmää / vko. Muut toimijat, lasten ja nuorten ryhmiä 58. Liikuntaneuvontaa 2 krt. Vertaisohjaajilla 1, 1krt/vko kokoontuva ryhmä
	Nuorten vapaa-ajan tilat aktiivisesti käytössä Jalkautuva ja digitaalinen nuorisotyö	Toimipisteiden ylläpito ja tietoisuus niistä houkuttaa harrastamaan Uudet toimintamallit	Nuorisotilojen kävijätilasto Tavoitetut nuoret	Kirkonkylän nuokkari: 3–6 lk 101kävijää, toimintapäiviä 23. 7 lk- 17 v. 725 kävijää, toimintapäiviä 65. Murrossa 3–6 lk 97 kävijää, toimintapäiviä 21. 7 lk-17.v 58 kävijää, toimintapäiviä 21. Temmeksellä 3–6 lk 80kävijää, toimintapäiviä 18. 7lk-17-v. 3 kävijää, toimintapäiviä 5.
	Osallistuminen oman asuinalueen kehittämiseen	Nuorisovaltuusto ja oppilaskunta. Nuvan yleiskokous	Kokouksien määrä, osallistujat, tulokset ja toimenpiteet, kyselyt	Nuorisovaltuusto koontui 12 kertaa. Tehtyjä aloitteita: 2. NuVan edustus 5 eri työryhmässä. NuVan järjestäytymiskokous 20.10.2021
	Huolehtia fyysisestä ja psyykkisestä hyvinvoinnista	Terveelliset elämäntavat. Liikunta osana nuorten viikko-ohjelmaa Tarvittaessa ohjaus muihin palveluihin	Kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin koheneminen Alakoululaisten välipalat nuorisotiloilla	Yhteistapahtumat ja liikuntavuorot 2 kpl.
	Palveluiden saatavuus eri ikäryhmille Tavoitteena aktivoida nuoria musiikin harrastamiseen bänditilatoiminnan avulla.	Liikunnan ohjausta tarjottu kuntalaisille Musiikki/Bänditila Liikkuva kunta -ohjelma	Liikunnan määrää lisätty nuorille Musiikki osana nuorten vapaa-aikaa	Lasten ja nuorten matalan kynnyksen liikuntaryhmiä (kunta) 16 kpl / vko. Urheiluseuran järjestämiä harjoituksia 1531 kpl, joissa 15779 osallistujaa. 1 Liikkuva kunta -kokous
	Etsivä nuorisotyön tavoitteena tavoittaa palvelujen ulkopuolella olevat 15–28-vuotiaat nuoret Vuoden 2020 tavoite- tasoksi asetettiin 50 tavoitettua nuorta. Palvelunohjaus toisen asteen koulutukseen, työpajoille, työllistämistoimenpiteisiin	Yhteydenotot nuoriin, kotikäynnit, tapahtumissa läsnäolo Matalan kynnyksen toiminnan aloittaminen ja juurruttaminen osaksi toimintaa Yhteistyö kunnan ja sidosryhmien kanssa	Sovari-mittari Some-aktiivisuus Asiakasmäärät PAR-järjestelmä Yhteydenotot Etsivään nuorisotyöhön	46 yhteydenottoa nuoriin liittyen, joista 3 nuorta ei tavoitettu. Koivulan avoin toiminta- ja liikuntavuoro 70 käyntikertaa

	sekä avoimille työmarkkinoille Vapaa-ajan toiminnoissa tukeminen			
	Nuorten työpajan asiakkaiden sosiaalisen vahvistumisen arvio nousee vähintään valtakunnalliselle tasolle tilastollisesti.	Yksilö- ja ryhmävalmennukset (elämäntaidot & ART- valmennukset) Kuntouttava työote Palveluohjaus Yhteistyö seudun muiden työpajojen kanssa	Sosiaalisen vahvistamisen mittari = Sovari party-tilastoinnit Palautelomakkeet ryhmävalmennus-konaisuuksista	Työpajan Sovari-kyse-lyyn vastanneista ko-kenut -sosiaalista vahvistu- mista: 100 % -myönteisiä askelia ar- jen hallinnassa koke- nut 100 % -palaute 4,6 (as- teikolla 1–5) -opiskelu- ja työelä- mävalmiuksissa 100 % -elämänhallinnassa ja tavoitteellisuudessa 80 %
	Työpajan valmentau- tujien arjen hallinnan parantuminen, taso vähintään valtakun- nan tasoa pajajakson päättyessä	Ryhmävalmennukset (elämäntaidot & ART) Työvalmennus Neuropsykologinen valmennus	Sosiaalisen vahvista- misen mittari= sovari Työ- ja toimintakyvyn arviot TSV= työssäselviyty- misen arviointi (Nepsy) Kykyviisari kyselyn keskiarvo%	Arjen asioiden hoita- minen 100 % Itsetuntemus 90 % Kyky toimia toisten ih- misten kanssa 100 % Opiskelu- ja työelämä- valmiudet 100 % Elämänhallinta 100 % Tulevaisuuden suun- nitelmat 100 % Kykyviisari-kyselyn mukaan kaikilla kyse- lyn täyttäneillä nu- orilla toimintakyky on kohonnut pajalla olo aikana. Yhdelläkään pajalaisella toiminta kyky ei ole pysynyt sa- mana tai laskenut. Toimintakyvyn kehiti- tymisen keskiarvo pa- jalla oloaikana on ky- selyn mukaan 11 %.
	Pajan asiakkaiden koulutukseen tai työ- hön hakeutuminen	Koulutus- ja työhaku- valmennus Opinnollistaminen	Party sijoittumistilas- tot pajajakson päätty- essä Sovari tilastot	Toiminnassa on ollut 22 pajalaista. Nuotta-valmennuk- seen osallistui 13 nuorta. Yritysyhteistyötä 5 paikallisen yrittäjän kanssa.
Yhteisestä ympäris- töstä pidetään huolta erityispiirteitä arvos- taen	Väestön poikkeukselli- nen ikärakenne huo- mioidaan palveluissa ja niistä viestimisessä Yhteistyö OUTI-kirjas- tojen kanssa	Kuullaan ja kuunnel- laan sekä keskustel- laan eri sidosryhmien kanssa Jaetaan hyviä käytän- teitä	Palaute Osallistujamäärät ta- pahtumissa ja seu- raajat somessa Uusien käytäntöjen käyttöönotto	Kirjastolla 1631 some- seuraajaa. Kirjaston henkilö- kunta osallistui virtu- aalikoulutuksiin yh- teensä 11 kertaa.
	Koko kunnan tapahtu- mia kuten Taiteiden yö	Säännölliset suunnit- telukokoukset ja me- hengellä toteutetut tapahtumat	Onnistuneet tapahtu- mat, vaikuttamisen mahdollisuuden ja si- toutumisen tunne	Taiteiden yö, Peruna- markkinat ja Joulun- avaus, ikkunajouluka- lenteri ja Uuden

	Kuntalaiset ja läpileikkaavasti kuntaorganisaatio suunnittelemaan ja toteuttamaan			vuoden tulet järjestettiin yhteistyössä kunnan ja 3. sektorin kanssa.
	Liikuntatoimen ja nuorisotoimen yhteistyö muiden kunnan osastojen, järjestöjen ja kuntalaisten kanssa Nuorisotoimen tavoitteena 3 tapahtumaa yhteistyössä osaston kanssa.	Pidetään sidosryhmien ja kuntalaisten kanssa riittävästi yhteyttä Kouluyhteistyö; tapahtumat ja jalkautuminen	Yhteiset tapahtumat, palaverit, koulutukset ja yhteisöillat. Nuorten avoimuus ja luottamus Kyselyt ja niiden tuloksien huomiointi uuden suunnittelussa	Liikuntatoimen koonti liikuntatarjonnasta Tyrnävällä. Päivitys kuukausittain. Kuulammen koululla nuorisotyöntekijä 3 pvää/vko (hanke). Tapahtumia 3 kpl
	Ennaltaehkäisevän päihdetyön tavoitteena yhteistyö seudullisesti, muiden kunnan osastojen, järjestöjen ja kuntalaisten kanssa. EPH-toiminta näkyväksi kunnan tapahtumissa.	Parannetaan yhteistyötä oman kunnan ja kuntaorganisaation eri toimijoiden, lähi-kuntien ja poliisin kanssa	Tapahtumat Ennaltaehkäisevä päihdetyön työryhmän sekä seudullisen ryhmän kokoukset ja toimenpiteet	EPH:n työryhmä koontumiset, 1 kpl
	Etsivän nuorisotyön aktiivinen yhteistyö kunnan sisällä eri toimijoiden kanssa Toimiva työnjako kuntaorganisaation sisällä Aktiivinen yhteistyö kolmannen sektorin kanssa Yritysyhteistyön syventäminen Viestinnän kehittämisen Toiminta on tunnettu Tyrnävällä ja saadaan uusia asiakkuuksia kenttätöiden ja somen myötä.	Osastopalaverit, verkostopalaverit, tapahtumiin sekä niiden suunnitteluun osallistuminen Nuorten ohjaaminen avoimiin työpaikkoihin, työkokeilut ja palkkatukityöhön ohjaus Tarkoituksen mukainen, tavoitteellinen, kaikkia osapuolia kunnioittava sekä avoin vuoropuhelu nuorisotyön eri muodoista	Alle 29-vuotiaiden työttömyystilastot Koulutuspaikan saaneet Some-aktiivisuus Yhteydenottojen määrä	Etsivän nuorisotyön kautta ohjautui nuoria mm. avoimille työmarkkinoille, toisen asteen opetukseen, työpajalle, harrastustoimintoihin, mielen-terveys- ja päihdepalveluihin sekä te-palveluihin. Instagram ja Facebook seuraajia yht. 366. Jalkautuminen Tyrnävällä n.25 kertaa. Tapahtumissa mukana viisi kertaa.
Yhteisestä ympäristöstä pidetään huolta erityispiirteitä arvoستاen	Meijerialueen kehittäminen monipuoliseen käyttöön Ylpeys elävästä, vanhasta teollisuusympäristöstä	Alueen, sen monipuolisten tilojen, mahdollisuuksien ja historian näkyväksi tekeminen, tuotteistaminen -ja markkinointi	Medianäkyvyys Tunnettuus Vierailujen ja tilaisuuksien määrä Palvelujen ketjuttaminen	Meijerialueella noin 26 tapahtumaa, noin 6000 kävijää.
	Lakeus-maiseman, Meijerialueen ja tyrnäväläisen mielenmaiseman näkyväksi ja tutuksi tekeminen	Yhteistyö elinvoimaaosaston ja seudullisten sekä valtakunnallisten toimijoiden kanssa	Näkyvyys, tuttuus Hankerahoituksen haku ja saanti	Hankehakemukset 2 kpl, joista toinen peruttiin.
Kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Liikunta- ja nuorisotoimessa talousarvion pitävyyden Liikuntahankkeiden käynnistäminen Liikuntapaikkojen rakentamisen ennakointi yhdessä ympäristöosaston kanssa	Talousarvion ja toimintasuunnitelman mukainen toiminta Hankerahoitustaseuranta ja haku	Osavuosisiraportit ja Toteutuman seuranta kuukausittain Rahoitusanomukset ja avustukset liikuntaan	1 kpl (Tyrnävän yleisurheilukentän peruskorjaus -lausunto)

Kirjasto

Kirjastolain mukaan yleisen kirjaston tehtävänä on mm. tarjota pääsy aineistoihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, tarjota tiloja sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kirjastossa toteutettiin vuoden 2021 aikana Lukeva kunta -ohjelmaa, jonka tavoitteena Tyrnävällä on edistää ja innostaa kaikenikäisten lukuharrastusta ja lukutaitoa. Pääpaino on lapsissa ja nuorissa, mutta myös muut ikäryhmät huomioidaan.

Toimintamallit kuntoon! -hankkeessa valmisteltu kaikki koululuokat kattava Kirjastopolku on koulun ja kirjaston yhteistyöväline ja se kertoo mitä kirjasto tarjoaa kullekin luokka-asteelle ja mitä koulut voivat kirjastolta odottaa. Kirjastopolku on myös lisätty Tyrnävän kunnan opetussuunnitelman liitteeksi (Sihy ltk 3.6.2021).

Lasten- ja nuorten kirjastovirkailijan vakinaistaminen 1.1.2022 alkaen takaa pitkäjänteisen työn jatkumisen Tyrnävän lasten ja nuorten parissa. Säännölliset kirjavinkkaukset alaluokille ovat olleet kovasti haluttuja ja saaneet hyvää palautetta. Vinkattujen kirjojen suosio on näkynyt positiivisesti kirjaston lainaustoiminnassa. Lasten ja nuorten kirjastovirkailija toteuttaa myös Kirjastopolussa edellytetyjä tehtäviä.

Temmeksen kirjaston lakkauttaminen 1.8.2021 muutti osaltaan Tyrnävän kirjastojen palveluja, mutta myös vauhditti tulevien palvelujen kehittämissuunnitelmia.

Tyrnävän kirjaston suunnitelmissa on tuleville vuosille kirjastopalveluiden laajentaminen ja keskittäminen pääkirjastoon sekä uusien innovatiivisten palveluiden tuominen Temmekselle ja Murtoon esimerkiksi kirjakaapein. Myös haakeutuvien ja jalkautuvien kirjastopalveluiden kehittämistä jatketaan.

Mobiilikirjasto/kirjakaappien hankintaan saatiin valtionavustusta Mobiilikirjastoilla kirjastopalvelut lähemmäs kuntalaisia -hankkeelle. Temmekselle hankittiin kirjakaappi, joka on sijoitettu Temmeksen liikuntasalin aulatilaa ja se on ollut kuntalaisten käytössä 15.11.2021 alkaen. Vuoden 2022 aikana on tarkoitus hankkia mobiilikirjasto/kirjakaappi myös Murtoon.

Toinen suuri muutos kirjastopalveluiden kehittämisessä on pääkirjaston muuttaminen omatoimikirjastoksi. Myllykirjasto omatoimikirjastoksi -hankkeeseen on saatu valtionavustusta 15 000 €. Hankkeen tavoitteena on aukioloaikojen ja palvelun laajentaminen. Omatoimikirjastolla halutaan lisätä kuntalaisten asiointimahdollisuuksia ja -aika kirjaston tiloissa.

Kirjaston toimintaan kuuluvat myös monenlaiset kirjallisuuteen ja lukemisen edistämiseen liittyvät tapahtumat, kuten satutuokiot, perhepäivähoitajien tiistait, kirjailijavierailut ym. unohtamatta myöskään aikuisväestöä ja ikäihmisiä. Kirjasto järjestääkin jatkossakin tapahtumia tarvittaessa myös virtuaalisesti. Mukaan tapahtumiin pyritään saamaan myös kolmannen sektorin toimijoita, tästä esimerkkinä kirjaston ja tyrnäväläisten kyläyhdistysten yhteistyössä toteuttamat eri kyllien runopolut, jotka olivat kierrettävissä heinäkuussa 2021.

Kirjastosta on mahdollista saada myös digiopastusta. Kirjaston tarjoama digiopastus on ollut erityisesti ikäihmisten suosima, opastusta on tarvittaessa annettu pienryhmille tai jopa yhdelle henkilölle kerrallaan.

Kulttuuritoimi

Tyrnävän kunta on mukana Oulu2026-kulttuuripääkaupunkihankkeessa paikallisten perunatalojen kanssa. Kulttuuritoimi jatkoi Oulu2026-hankkeessa mukanaoloa niin kuntatapaamisten, rahoitustyöpajojen, ruoka-alan verkostojen kuin tapahtumienkin kautta. Muun muassa ruokahävikistä keskusteltiin NEB-hankkeen tilaisuudessa Tyrnävällä 8.12.2021. Kulttuuri ja vapaa-aikajohtaja pääsi mukaan kansainvälisen tuomariston arviointipäivään, 27.5.2021, kulttuuripääkaupunki-hankkeen osalta. Tuomarit kuuluivat Arctic Food Lab -hankekokonaisuuteen kuuluvasta Perunagalleria2026 -hankkeesta.

Kunnan taidekokoelmaa on kartoitettu ja uudelleen kuvattu yhteistyössä Oulun taidemuseon aluetaidemuseon tutkijan kanssa. Tyrnävän kunnan näyttelytilassa, Myllykirjastossa, näyttelytoiminta on ollut laadukasta ja koordinoitua. Kulttuuritoimen tavoitteena onkin suunnitelmallisuuden lisääminen näyttelyiden, tapahtumien ja kohderyhmien saavutettavuuden osalta, mikä on haastavaa olemassa olevalla henkilöstöresurssilla. Helpotusta asiaan on tulossa vuonna 2022 kulttuuriohjaajan muodossa.

Koronapandemian vuoksi jouduttiin perumaan tai siirtämään noin 30 tapahtumaa, joissa kulttuuritoimi olisi ollut päätai osajärjestäjä. Tapahtumia järjestettiin kuitenkin 56. Osallistujia tapahtumissa oli yhteensä noin 6 800. Vuotuisista

tapahtumista vain Taiteiden yö, Perunamarkkinat, joulunavaus, yhteisöllinen joulukalenteri-ikkuna sekä uuden vuoden tulet -tapahtumat voitiin järjestää. Ne järjestettiin yhteistyössä yli sektori- ja hallintorajojen voimassa olevia koronarajoituksia ja terveysturvallisuusohjeita noudattaen.

Vuoden 2021 kulttuuritapaus Tyrnävällä oli Martti "Huuhaa" Innasen taidenäyttely. Syyskuun aikana näyttelyyn tutustui noin 4 500 henkilöä - niin kuntalaisia, lähimatkailejoita kuin kauempaa tulijoita. Näyttely toteutettiin yhdessä Suomen Gallupin säätiön, Lions Club Tyrnävän ja Tyrnävän kunnan kesken. Näyttely sai myös hienosti medianäkyvyyttä, joten Tyrnävän kunnan asema kulttuurikuntana vahvistui.

Kulttuuritoimi on kunnan muiden toimijoiden tapaan joutunut pakon edessä innovoimaan uusia tapoja kulttuuristen sisältöjen tarjoamiseen. Alkuvuodeksi 2021 kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja kokosi harrasteita ja tekemistä kuntalaisia varten kunnan verkkosivuille. Myös tapahtumia on kuntatoimijoiden yhteistyöllä viety virtuaalisiksi - eniten kiitosta sai tenori Jyrki Anttilan Äitienpäivän tervehdys 9.5.2021 Tyrnäväläisille äideille. Kulttuuritoimi on mahdollistaja, koordinoija ja viestijä niin kuntaorganisaation sisällä kuin sidosryhmienkin kanssa.

Kulttuuritoimikunta

Tyrnävän kunnan hallintosäännön (KVALT 7.6.2021) mukaan "Kulttuuritoimikunta tukee kunnan kulttuuripalvelujen tuottamista ja kehittää paikkakunnan kulttuuritarjontaa sekä vaalii paikallista ja alueellista kulttuuriperintöä. Toimikunta tekee aktiivista yhteistyötä alueen muiden kulttuuritoimijoiden kanssa. Toimikunta käsittelee vapaamuotoisesti kunnan kulttuuritoimintaan liittyviä kysymyksiä ja tukee kulttuuri- ja vapaa-aikajohtajaa paikkakunnan kulttuuritoiminnan suunnittelussa sekä tekee kulttuurityön edistämiseen tähtäviä aloitteita".

Kulttuuritoimikunta kokoontui keväällä 2021 viisi kertaa ja uuden valtuustokauden aikana toimikunta ehti kokousta kolme kertaa. Toimikunta on kokouksissaan suunnitellut viranhaltijan tukena tulevia tapahtumia ja toimenpiteitä sekä mahdollisuuksien mukaan osallistunut tapahtumien toteutukseen. Kulttuuritoimikunta teki esityksen sivistys- ja hyvinvointilautakunnalle kulttuuripalkinnon saajasta. Palkinto jaettiin esityksen mukaisena valtuuston kokouksessa 14.12.2021.

Kulttuuritoimikunnalla on edustaja Nahkurin käytön suunnittelun työryhmässä ja kulttuurikasvatussuunnitelma-työryhmässä.

Liikuntatoimi

Tyrnävän seurat järjestivät vuonna 2021 yhteensä 1 531 (vuonna 2020; 1 936 harjoitusta), joihin osallistui 15 779 (vuonna 2020; 23 601) henkeä. Kunnanhallitus jakoi vuonna 2021 liikunta-avustuksia 16 203,50 euroa. Liikuntatoimi oli mukana järjestämässä erilaisia hyvinvointitapahtumia (mm. Muista hyvinvointisi -kiertue) sekä kerhoja ja kisoja - kunnan muiden toimijoiden ja 3. sektorin kanssa yhteistyössä. Liikuntasiihteerin työpanosta on suunnattu hyvinvointityöhön, esim. yhdessä terveystalouden kanssa on suunniteltu ja tarjottu liikuntaneuvontaa kuntalaisille sekä etsitty sopivia harrastusmahdollisuuksia kuntalaisille. Koronaepidemia näkyy liikuntahallien ja -salien käyttökerroissa sekä urheiluseurojen pidetyissä harjoituksissa.

Nuorisotoimi

Nuorisotoimi toteutti nuorisotilatoimintaa Tyrnävällä kolmessa taajamassa erilaisia aktiviteettejä tarjoten. Noin kerran kuussa Kirkonkylän nuorisotilatoiminnassa järjestettiin yökahvila 7.lk–17-vuotiaille nuorille. Yökahvilat olivat teemallisia perjantai-iltoja, joissa nuorisotilan aukioloajat olivat pidennettyjä. Yökahvilat suunnattiin 7.lk–17-vuotiaille nuorille. Erilaisia teemapäiviä järjestettiin myös 3.lk–6.lk vuorolla. Vakituisten nuorisotilatoiminnan kävijöiden lisäksi saatiin toimintaan mukaan myös uusia kävijöitä tavoitteiden mukaisesti.

Vuonna 2020 alkanut koronapandemia vaikutti nuorisotyön toimintoihin myös vuonna 2021. Nuorisotilat olivat kiinni noin kuukauden ajan alku- ja loppuvuodesta 2021.

Nuorisotoimi järjesti kesän 2021 aikana kalastusretken Suutarinjärvelle sekä PowerPark-reissun Alahärmään. Kesällä retkien lisäksi lapsille ja nuorille tarjottiin erilaisia kesäkerhoja ja liikuntapäiviä.

Jalkautumista sekä digitaalista nuorisotyötä lisättiin vuoden aikana. Jalkautumisen kautta tavoitettiin nuoria heidän vapaa-ajallaan. Nuorisotyöntekijät jalkautuivat myös useisiin kunnassa järjestettyihin tapahtumiin. Digitaalista nuorisotyötä käytettiin tiedottamiseen, viestintään, kampanjointiin ja erilaisiin verkkoaktiviteetteihin, kuten tietovisoihin ja arvontoihin. Tavoitteena digitaalisella nuorisotyöllä on tarjota turvallisia aikuiskontakteja verkon välityksellä myös sellaisille Tyrnäväläisille nuorille, joita muu nuorisotyön toiminta ei välttämättä tavoita. Sosiaalisen median kautta

pyrittiin jakamaan yhä enemmän tietoa myös nuorten huoltajille. Sosiaalisessa mediassa Tyrnävän nuorisotoimen seuraajamäärä on kasvanut vuoden 2021 aikana.

Yhteistyötä tehtiin tiiviisti useiden eri toimijoiden kanssa. Nuorisotoimi oli mukana järjestämässä muun muassa Tyrnävän Taiteiden yötä, joulunavausta, Temmeksen Halloween-juhlaa ja Murron valo -tapahtumaa. Kuulammen koululla järjestettiin koulupäivystystä yhteistyössä Tyrnävän seurakunnan nuorisotyön kanssa. Nuorisotoimi oli mukana ryhmittämässä Kuulammen koulun 7.-luokkalaisia sekä August Sahlsten -lukion oppilaita syksyllä 2021.

Nuorisovaltuusto

Nuorisovaltuustossa vuonna 2021 toimi pääosin kauden 2019–2021 nuorisovaltuusto. Vuonna 2021 nuorisovaltuusto sai läsnäolo- ja puheoikeuden Tyrnävän kunnan sosiaali- ja terveyslautakuntaan, sivistys- ja hyvinvointilautakuntaan, tekniseen lautakuntaan sekä Tyrnävän kunnanvaltuustoon. Pohjois-Pohjanmaan maakunnallisessa nuorisovaltuustossa oli nimetty Tyrnävän nuorisovaltuustosta varsinainen ja varajäsen.

Tyrnävällä nuorisovaltuuston kausi kestää kaksi vuotta. Uuden nuorisovaltuuston valintaprosessi tuli ajankohtaiseksi loppusyksyllä 2021. Ehdokkaaksi asettumisaika nuorisovaltuuston kaudelle 2021–2023 oli 19.8.-5.10.2021. Uusi nuorisovaltuusto aloitti toimintansa järjestäytymiskokouksessa 20.10.2021.

Nuorisovaltuuston kokouksia oli vuoden 2021 aikana 12.

Etsivä nuorisotyö

Etsivää nuorisotyötä toteutettiin koko Tyrnävän kunnan alueella. Yhteydenottoja ja yhteydenottopyyntöjä oli vuonna 2021 yhteensä 46. Yhteydenottojen määrä väheni vuodesta 2020, mutta myös tavoittamattomien määrä laski 13 henkilöstä kolmeen edellisvuoteen verrattuna.

Etsivän nuorisotyön tärkeimpinä yhteistyökumppaneina ovat toimineet työ- ja elinkeinosuunnittelija, vastaava nuorisohjaaja, osallisuuskoordinaattori/vastaava nuorten työpajaohjaaja sekä muut nuoris- ja pajaohjaajat. Lisäksi yhteistyötä on tehty mm. aikuissosiaalityön, mielenterveyspalveluiden, oppilaanohjauksen, koulukuraattorin sekä muiden opetushenkilöstöön kuuluvien kanssa.

Nuoria on vuoden 2021 aikana ohjautunut etsivän nuorisotyön piiriin eniten oppilaitosten (18) ja sosiaali- ja terveystoimen (11) kautta. Edelliseen vuoteen nähden oppilaitoksen kautta ohjautuneisiin on tullut kasvua kymmenen yhteydenottoa lisää.

Etsivän tuki ja tsemppi, sekä erilainen keskusteluapu oli monelle nuorelle tarpeellista. Etsivä auttoi nuoria mm. työpajan etsimisessä, ansioluettelon laatimisessa ja antoi vinkkejä työhakemuksien tekoon ja työhaastatteluja varten. Etsivän nuorisotyön kautta nuoria ohjautui mm. avoimille työmarkkinoille, toisen asteen opetukseen, nuorten työpajalle, harrastustoimintoihin, mielenterveys- ja päihdepalveluihin sekä TE-palveluihin. Etsivä nuorisotyö on ollut myös mukana tukemassa nuoria heidän siirtyessään toisen asteen opintoihin.

Etsivä nuorisotyö on jatkanut jalkautuvaa työtä oppilaitoksissa, Kuulammen koululla sekä tapahtumissa ja nuorisotoiminnassa. Etsivä nuorisotyö on lisäksi osallistunut ns. katutyöhön perusnuorisotyön kanssa.

Avoimet toiminnot (Koivula-kahvit ja liikuntavuorot) on koettu tärkeiksi ja tarpeellisiksi toiminnoiksi etenkin niille, jotka niihin aktiivisesti osallistuvat. Toiminnoissa oli vuonna 2021 n. 70 kävijäkertaa. Nämä avoimet toiminnot ovatkin nykyään olennainen osa Tyrnävän etsivää nuorisotyötä.

Tyrnävän nuorten Valmennuspaja Polku ja Starttipaja Verso

Nuorten työpajalla on ollut vuonna 2021 yhteensä 22 asiakasta. Toimintaan osallistuneista nuorista kuntouttavaan työtoimintaan on osallistunut 11 henkilöä ja sosiaalihuoltolain mukaiseen sosiaaliseen kuntoutukseen 10 henkilöä. Yhdellä henkilöllä on ollut koulutus sopimus. Asiakkaista tutkintotavoitteiseen koulutukseen on siirtynyt 4 henkilöä, työelämään avoimille työmarkkinoille on siirtynyt 3 henkilöä, asiakkaista 2 muutti toiselle paikkakunnalle ja 2 asiakasta siirtyi työttömäksi työnhakijaksi. Vanhoja pajalaisia vuodelta 2020 on jatkanut pajalla 7 henkilöä ja uusia pajalaisia on aloittanut vuoden 2021 aikana 6. Ammatilliseen kuntoutus selvitykseen on osallistunut 2 nuorta. Valmennuspaja Polussa sekä Starttipaja Versossa kahta asiakasta lukuun ottamatta kaikilla nuorilla on jakson päättyessä toteuttamiskelpoinen suunnitelma työhön, koulutukseen tai muuhun ohjattuun toimenpiteeseen. Kaksi nuorista jäi vaille työ- tai opiskelupaikkaa jakson päättyessä. Kaikki ilman ammatillista koulutusta olevat hakuvelvolliset nuoret hakivat hakuajan puitteissa koulutukseen.

Tyrnävän nuorten työpajalla vuosi 2021 on ollut aktiivinen ja osallistava vallitsevasta koronatilanteesta huolimatta. Työpajan henkilöresurssit ovat vakiintuneet ja pajatoiminnan pitkäjänteisempi suunnittelu on ollut mahdollista. Valmennus työpajalla koostui monipuolisista, konkreettisista valmentautujille soveltuvista toiminnoista sekä menetelmistä. Nuoret ovat olleet myös aktiivisina toimijoina vuoden 2022 toimintasuunnitelman sisältöjä pohdittaessa. Nuoret ovat olleet myös aktiivisia osatoteuttajia kunnan järjestämissä tapahtumissa sekä olleet mukana pajatoiminnan kehittämisessä. Toiminnassamme on huomioitu osallisuus, yhteisöllisyys, kestävä kehitys ja paikallisuus. Valmennuksessa on hyödynnetty lähiluontoa ja sen tuomia mahdollisuuksia, ja eläimet ovat olleet viikoittain mukana toiminnassamme. Työtoiminnassa on tutustuttu erilaisiin työtehtäviin ja opeteltu työelämäntaitoja sekä sääntöjä turvallisessa ympäristössä. Yhteistyötä on tehty oppilaitosten, kunnan muiden yksiköiden ja paikallisten yritysten kanssa.

Sosiaalisen vahvistamisen eli Sovari-kyselyn tulokset ovat valtakunnallista keskitasoa paremmat; kaikki vuoden aikana päättäneet asiakkaat ovat käyneet vastaamassa kyselyyn ja antoivat kokonaisarvosanaksi työpajalle 4,6 asteikolla 1-5. Kaikki kyselyyn vastanneet ovat kokeneet sosiaalista vahvistumista ja arjen ja elämän hallinnan sekä työelämävalmiuksien parantuneen työpajajakson aikana.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	191 014		191 014	176 666	14 348	92,5
Toimintamenot	-889 324		- 889 324	-865 718	-23 606	97,3
Toimintakate	-698 310		- 698 310	-689 052	-9 258	98,7

4.7 Tekninen osasto

Palvelun yleistavoite

Teknisen osaston tarkoituksena on turvata kuntalaisille terveellinen, toimiva ja viihtyisä elinympäristö järjestämällä ja ylläpitämällä laadukkaita yhdyskuntapalveluita taloudellisesti ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti sekä digitalisaatiota hyödyntäen.

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Tekninen osasto vastaa kiinteistöjen rakennuttamisesta ja ylläpidosta, katujen- ja yleisten alueiden rakennuttamisesta ja kunnossapidosta, rakentamisen ohjauksesta, rakennusvalvonnasta sekä ruoka- ja siivouspalveluista.

	Menot €	Tulot €	Netto €
Tekninen osasto	- 4 961 445,13	4 894 853,05	- 66 592,08
Hallinto	- 171 779,25		- 171 779,25
Rakennusvalvonta	- 90 337,29	55 891,20	- 34 446,09
Liikenneväylät ja yleiset alueet	- 761 973,33	703 587,41	- 58 385,92
Kiinteistöt	- 2 254 932,61	2 335 896,42	80 963,81
Ruoka- ja siivouspalvelut	- 1 682 422,65	1 799 478,02	117 055,37

Teknisen osaston hallinnon toimialueelle kuuluu teknisen lautakunnan alaisen toiminnan johtaminen sekä investointiohjelmassa rakentamiseen liittyvien hankkeiden suunnittelu, suunnitteluttaminen, kilpailutus sekä toteuttaminen joko ostopalveluna tai omana työnä.

- Tekninen osasto käynnisti ja toteutti vuoden 2021 aikana mm. seuraavat investointihankkeet
- MAL hankkeena toteutettu yhdessä ELY-keskuksen kanssa pyöräily- ja kävelyreittien viitoitukset Tyrnävälle
- MAL hankkeena toteutettu yhdessä ELY-keskuksen kanssa Vanhatie/keskusta-alueen liikenneympäristön kehittämisen- ja katusuunnitelma
- Kirkkomännikön koululla suoritettu muutostöitä esiopetuksen toiminnan tarpeisiin sekä vesikaton bitumikermitteiden uusiminen
- Murron uuden kaava-alueen 1. vaiheen katusuunnittelu käynnistetty
- Tehtaantien ja Topinkujan peruskorjaussuunnittelu toteutettu
- Päällystyskohteita Raivaajantiellä ja Hirvelän alueella
- Murron 1. vaiheen katuvalosaneeraus toteutettu
- Leikkikenttien ja leikkipaikkavarusteiden uusimiset tarpeen mukaisesti
- Temmeksen frisbee radan toteutus yhdessä Temmeksen kyläyhdistyksen kanssa
- Rakennusvalvonnan paperiarkistojen digitointi aloitettiin 4/2021. Työ jatkuu vuonna 2022.

Teknisen osaston henkilöstössä tapahtui vuoden 2021 aikana mm. seuraavia muutoksia

- Uusi kiinteistöpäällikkö aloitti 16.9.2021 vs. teknisenä johtajana
- Vs. Kiinteistöpäällikkö (50 %) aloitti 16.9.2021
- Tekninen asiantuntija (50 %) aloitti 16.9.2021

Korona-viruksen leviäminen Suomeen vuoden 2020 alussa on vaikuttanut merkittävästi ympäristöosaston toimintaan myös vuonna 2021. Toimintoja on sopeutettu muuttuviin tilanteisiin ja henkilöstöresursseja on jouduttu lisäämään ja kohdistamaan uudelleen tiukkenevien turvallisuusvaatimusten sekä puhtaus- ja hygieniavaatimusten edellyttämällä tavalla.

Ympäristölautakunta kokoontui 7 kertaa ja käsitteli 72 pykälää. Ympäristölautakunnan viimeinen kokous oli 22.6.2021. Uuden valtuustokausi alkoi 1.6.2021 ja ympäristölautakunta jatkoi teknisenä lautakuntana. Tekninen lautakunta kokoontui 5 kertaa ja käsitteli 59 pykälää.

RAKENNUSVALVONTA

Palvelun yleistavoite

- Rakentamisen ohjaus ja neuvonta
- Rakentamiseen liittyvien lupien käsittely

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Rakennusvalvonnan tehtävänä on valvoa kaavojen noudattamista, huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelystä sekä niihin ja niiden mukaiseen rakentamiseen liittyvästä ennako-ohjauksesta, neuvonnasta ja valvonnasta. Rakennusvalvonta tekee tiiviistä yhteistyötä maankäytön ohjauksessa kehittämispäällikön kanssa. Rakentamiseen liittyvät luvat haetaan sähköisesti lupapiste.fi palvelun kautta, joka on auki 24/7, luvat arkistoidaan sähköisesti.

Rakennusvalvonnan asiakkaat ovat tyytyväisiä tuotettuihin palveluihin sekä nopeaan ja sujuvaan sähköiseen lupaprosessiin.

Rakennusvalvonnalla on tarkoitus digitoida vuosien 2021–2022 aikana rakennusluvat vuosilta 1990–2017. Aikaisempi tavoite oli digitoida kaikki vanhat paperiset lupahakemukset sähköiseksi. Digitoitavia lupia on 3352 kpl, vuoden 2021 aikana digitointiin noin 750 kpl.

Rakennusvalvonnassa on otettu 2016 käyttöön sähköinen asiointi. Sähköisen asioinnin, rakennuslupien digitoinnin ja käyttöön otettavan lupa-arkiston myötä voidaan avata lupapistekauppa, josta kuntalaiset, kiinteistönvälittäjät ja muut niitä tarvitsevat voivat käydä ostamassa tarvittavat lupakuvat. Lupapistekauppa vapauttaa kunnan paperiarkistointitilaa ja samalla vapauttaa myös jonkin verran resursseja muuhun työhön. Lupapistekaupan käyttöönoton ajankohta on vielä auki.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit / Tavoitetaso	Toteutuminen
Hyvinvointia koulutuksella	Ammattitaitoinen henkilöstö, jonka osaaminen on hyvä Rakennus- ym. lupien sekä asiakaspalutteen nopea käsittely määrittelyissä tavoiteajoilla	Ajankohtaisiin koulutuksiin osallistuminen Rakennuslupien käsittelyaika 1kk. Poikkeamis- ja suunnittelutarvehakemusten valmistelu 3 kk	Koulutuksissa käyminen Käsittelyaikojen seuranta	100 % 100 %
Avoin ja kuuleva vuorovaikutus	Kaikki rakentamiseen liittyvät luvat haetaan sähköisesti. Mittaus-toimen yhteistyön jatkaminen naapurikuntien kanssa	Tiedotetaan ja ohjataan rakentamiseen liittyvien lupien hakijoita käyttämään Lupapistepalvelua Jatketaan mittaus-toimen kanssa yhteistyötä	Lupapistepalvelun käyttäjät. Mittaus-toimen suoritteet	100 % luvista haettiin Lupapisteen kautta.
Vastuullinen ja pitkäjänteinen talousdenpito	Toiminta on talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaista	Talouden ja toiminnan toteutumista seurataan kuukausittain Rakennuslupaohjelman arviointi, onko edullisempää vaihtoehtoa Tehostetaan tonttimyyntiä alennuskampanjalla	Osavuosisraportit Ohjelmamenojen pieneneminen Lupamäärät kasvavat	2 kpl Lupapiste-maksut kasvoivat Tieran kilpailutuksen myötä vuoden 2021 aikana. CGI Oy: n maksuja karsittiin tarpeettomien ohjelmistojen osalta Lupamäärä kokonaisuudessaan laski

Rakennusvalvonta	Talousarvio 2021 €	Toteutuma 2021 €	Poikkeama €	Toteutuma %
Toimintatuotot	60 000	55 891,20	4 108,80	93,2
Toimintakulut	-94 427	-90 337,29	-4 089,71	95,7
Toimintakate	-34 427	-34 446,09	19,09	100,1

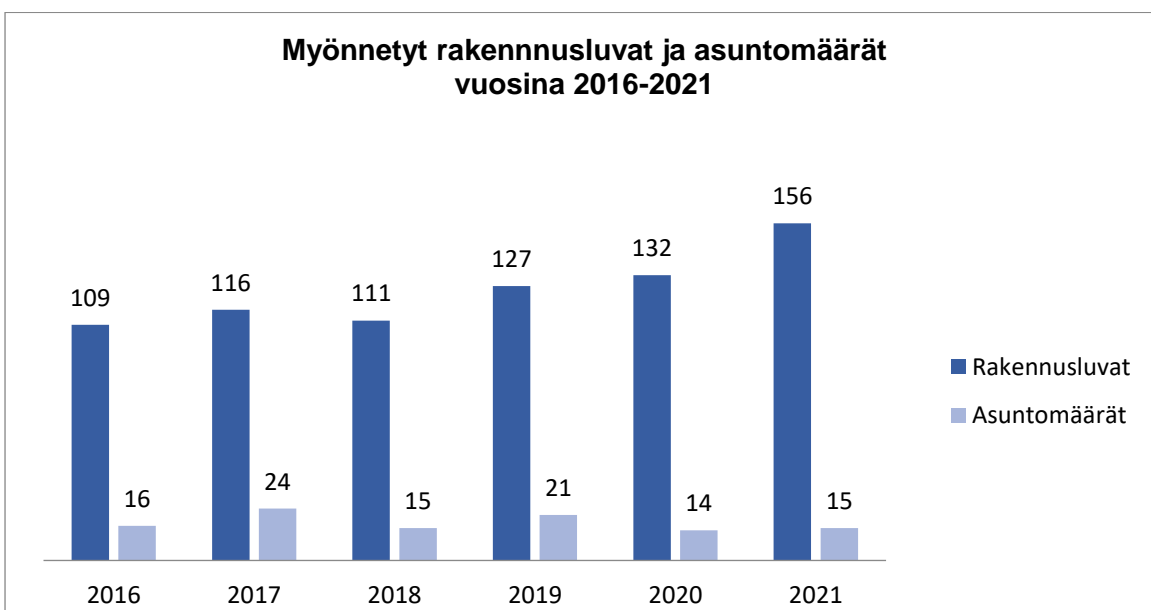
Rakennuslupien myöntämisvaltuus on rakennustarkastajalla. Rakennustarkastajan tekemiä viranhaltijapäätöksiä oli yhteensä 160 (vuonna 2020 yhteensä 197 kpl).

Tekninen lautakunta toimii Tyrnävän kunnan rakennusvalvontaviranomaisena. Hallintopakkoa ja oikaisuvaatimusta koskevat asiat kuuluvat aina toimielimen toimivaltaan.

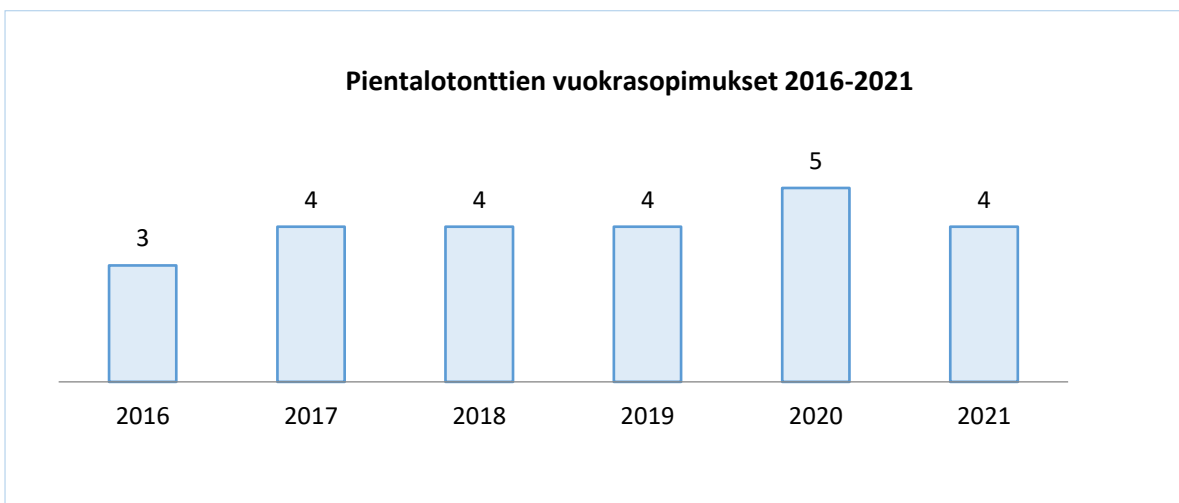
Rakennustarkastajan ja kehittämispäällikön valmistelusta kunnanhallitus käsitteli yhteensä 5 kpl suunnittelutarve-ratkaisuja ja poikkeamishakemuksia. Päätökset olivat myönteisiä.

Rakennustarkastajat hoitavat kunnissa joitakin sellaisia tehtäviä, joita ei ole lainsäädännössä osoitettu rakennus-tarkastusviranomaiselle vaan yleisesti kunnalle. Tällaisia tehtäviä ovat muun muassa: rakennus- ja huoneistotietojen ilmoittaminen väestörekisterikeskukselle, rekisterin pitäjänä oleminen väestörekisteritietojen osalta, korjaus- ja energia-avustuksiin liittyvät neuvontatehtävät, maisematyöluvista päättäminen. Rakennustarkastaja valmistelee kehittämispäällikön lausunnon perusteella kunnanhallitukselle poikkeamis- ja suunnittelutarveratkaisut.

Myönnetyt luvat	v. 2021
Asuinrakennukset, joista	15
- Asemakaava-alueelle	7
- Haja-asutusalueelle	8
Rivitalot / paritalot	-
Vapaa-ajan rakennukset	1
Teollisuus-, maatalousrakennukset	6
Saunarakennukset, grillikodot	9
Talousrakennukset (autotalli)	4
Toimenpideluvat	28
Purkamisluvat	6
Maisematyöluvat ja ilmoitukset	12
Laajennukset, muutostyöluvat	11
Työnjohtajien hyväksymiset	58
Jatkoaikapäätökset	6

Katselmukset	v. 2020	v. 2021
Aloituskokous	17	22
Sijainnin merkitseminen	6	11
Sijaintikatselmus		
Rakennekatselmus	15	24
Hormikatselmus	2	2
Käyttöönottokatselmus	30	28
Loppukatselmus	66	43
Yhteensä	136	130

Pientalotontteja myytiin vuoden 2021 aikana 16 kpl

Pientalotonttien vuokrasopimuksia tehtiin vuonna 2021 yht. 4 kpl

LIIKENNEVÄYLÄT JA YLEISET ALUEET

Palvelun yleistavoite

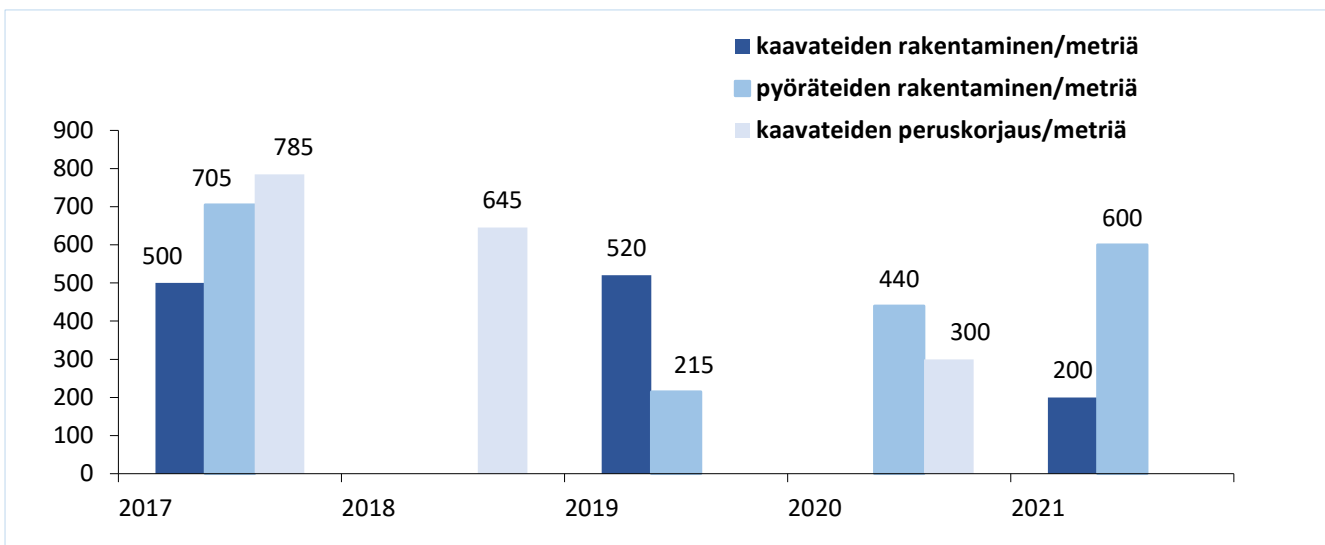
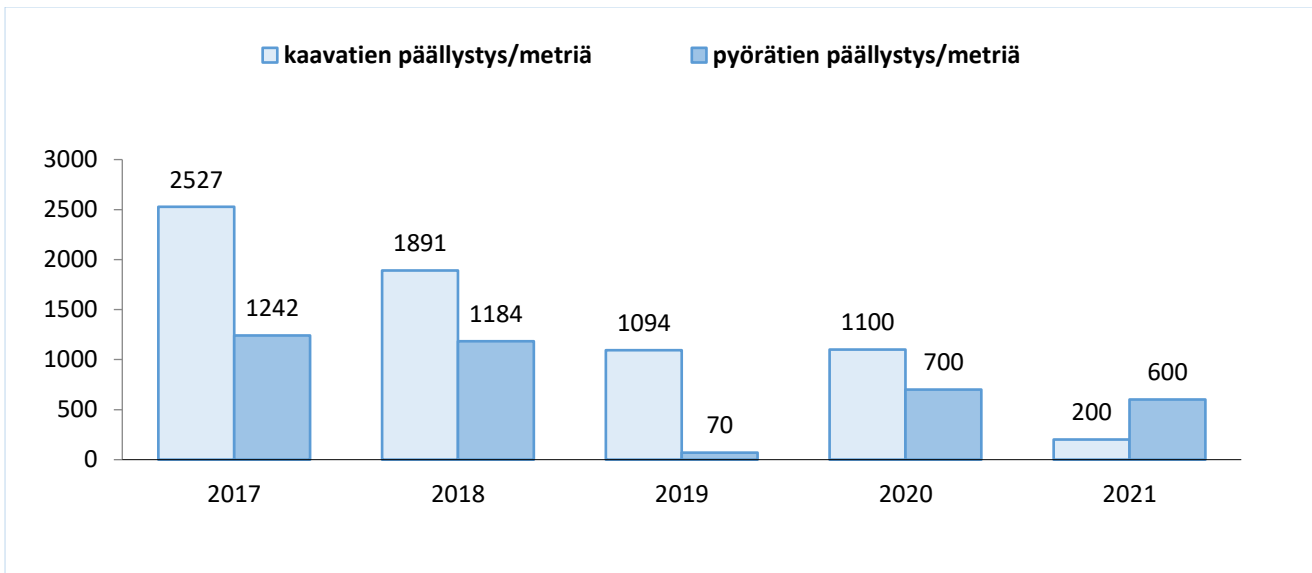
Liikenneväylät ja yleiset alueet kuuluvat osana ympäristöosastoon ja tuottaa kuntalaisille katujen ja puistojen rakentamis- ja kunnossapito palveluja.

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Liikenneväylät ja yleiset alueet tulosalueen vastuualueina ovat investointikohteiden suunnittelu- ja rakennuttamistehdävät, katujen, leikkipuistojen ja puistojen kunnossapitotehtävät. Päämääränä on, että liikenneväylät ja yleiset alueet tuottavat kunnan palvelutuotantoon liittyviä rakentamis- ja kunnossapitopalveluja laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit / Tavoitetaso	Toteutuminen
Hyvinvointia koulu- tuksella	Ammattitaitoinen henkilöstö, jonka osaaminen on hyvä		Ajan tasalla olevat työturvallisuus todis- tukset	1 pv/hlö
Avoin ja kuuleva vuo- rovaikutus	Laadukas ympäristö ja viihtyisät asuinalueet	Asemakaava-alueiden katuverkon rakenta- minen ja ylläpito	Pyöriteiden rakenta- minen	600 m
	Hoidetut viheralueet	Viheralueiden hoidon toteuttaminen	Päällystykset	200 m Hunajakukanpolun leikkipaikan peruskor- jaus
Vastuullinen ja pitkä- jänteinen talouden- pito	Toiminta on talousar- vion ja toimintasuun- nitelman mukaista	Talouden ja toimin- nan toteutumista seu- rataan kuukausittain	Osavuosisraportit	2 kpl
		Toimintojen arviointi, omana työnä tai osto- palveluna	Enemmän aikaan- saannosta samalla ta- loudellisella panok- sella	
Omaleimainen, mie- lenkiintoinen ja hou- kutteleva	Päivitetyn metsänhoi- tosuunnitelman to- teuttaminen	Kunnan metsiä ja taa- jamametsiä hoidetaan päivitetyn metsänhoi- tosuunnitelman mu- kaisesti	Saadut myyntitulot	95 146 €

Liikenneväylät ja yleiset alueet	Talousarvio 2021 €	Toteutuma 2021 €	Poikkeama €	Toteutuma %
Toimintatuotot	540 000	703 587,41	-163 587,41	130,3
Toimintakulut	-827 605	-761 973,33	-65 631,67	92,1
Toimintakate	-287 605	-58 385,92	-229 219,08	20,3

Asemakaava-alueiden katuverkon rakentaminen ja ylläpito.

Yksityisteiden kunnossapitosopimukset päättyivät 31.12.2020. Kunta myöntää vuosittain tiekunnille kunnossapitoavustuksia valtuuston hyväksymien perusteiden mukaisesti ja talousarviossa varattujen määrärahojen puitteissa.

PUISTOT JA YLEISET ALUEET

Puistotyönjohtaja aloitti toistaiseksi voimassa olevassa toimessa 1.5.2021. Puistotyönjohtajan tehtäviin kuuluvat mm. viheralueiden hoidon organisointi, nuorten kesätyöntekijöiden ohjaus, viheralueiden ja leikkipuistojen suunnittelu sekä em. kohteiden rakennuttaminen ja kehittäminen.

JÄTEHUOLTO

Vuoden 2019 alusta Limingan, Muhoksen, Tyrnävän ja Utajärven kuntien jätehuollon operatiivisten palveluiden tuottajana aloitti Kempeleen Jätekuljetus Ky. Tyrnävällä jäteasema sijaitsee osoitteessa Mestarintie 12.

Jätehuoltoviranomaisena toimi Lakeuden EKO lautakunta, johon kuuluu kaksi jäsentä kustakin kunnasta. Tyrnävän kunnan edustajina toimivat Anu Suutari sekä Visa Törmä. Teknisellä johtajalla oli oikeus osallistua kokouksiin asiantuntijana. Lautakunnan puheenjohtajana toimi isäntäkunta Limingasta Tuomas Ahola. Lakeuden EKO-lautakunnan asioiden valmistelusta ja hoitamisesta sekä asiakaspalvelusta vastasi ympäristösuunnittelija Pihla Hasan.

Jätetaksat on hyväksytty 18.11.2020 ja ne astuivat voimaan 1.1.2021. Jätehuoltomääräykset on päivitetty 26.8.2020.

Tyrnävän kiinteistöjen jätehuoltourakoitsijana toimi vuonna 2021 Lassila & Tikanoja Oy.

LIIKUNTAPAIKAT

- Liikuntapaikkojen hoitoon hankittiin uusi traktori ja vesikärry vuonna 2021
- Liikunta-alueiden rakentaminen, kunnossapito ja hoitotyö toteutetaan ympäristöosaston toimesta
- Ampumaradan uimapaikan parkkialueen laajennus sekä beachvolley -kentän rakentaminen.

MAA- JA METSÄTILAT

- Kasvatuslannoitus tehtiin kesäkuussa helikopterilla Ylianttilan tilalle. Lannoitteena metsäsälpitetari. 11 ha alueelle
- Männyn istutuksia tehtiin Isosuontien varressa Ylipalkin tilalla 3,7 ha:n alalle. Taimia istutettiin 7500 kpl
- Jaurantien varressa istutettiin männyntaimia Metsäraution tilalle 5,3 ha:n alalle. Taimia yhteensä 11320 kpl
- Kunnanmetsän tilalla Keskikyläntien varressa istutettiin männyntaimia 0,8 ha:n alalle. Taimia yhteensä 1750 kpl
- Murrossa tehtiin kaava-alueen hakkuuta talvella ja syksyllä n. 80 ha:n alueella. Puuta kertyi 5558 m³
- Isosuontien varressa aukaistiin frisbeegolfradan väylät syksyllä. Puuta hakkuusta kertyi 627 m³
- Viitamaan tilalla Kärsämän kylässä korjattiin Paula-myrskyn kaatamia puita n. 5 ha:n alueelta 93 m³
- Metsänhoitotulot olivat yhteensä 106 413,48 € ja metsänhoitomenot olivat yhteensä 11 267,15 €, joten tulos oli 95 146,33 €.

KIINTEISTÖT

Palvelun yleistavoite

Taata käyttäjille terveelliset ja turvalliset tilat panostamalla suunnitelmalliseen kiinteistöjen kunnossapitoon sekä kehittämiseen.

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Tulosalueen vastuualueina ovat pienten investointikohteiden suunnittelu- ja rakennuttamistehtävät, kunnan omistamien kiinteistöjen peruskorjaussuunnittelu ja rakennuttaminen sekä kunnan omistuksessa olevien rakennusten kiinteistönhoito, kunnossapito ja vuokraus.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit / Tavoitetaso	Toteutuminen
Hyvinvointia koulutuksella	Ammattitaitoinen henkilöstö, jonka osaaminen on hyvä	Henkilöstön koulutus- suunnitelman laatiminen	Ajan tasalla olevat työturvallisuustodistukset Koulutuksen määrä	100 % Ei kuluva vuonna
Avoin ja kuuleva vuorovaikutus	Yhteistyö muiden osastojen kesken Kiinteistöjen sähköisen huoltokirjan tehokas käyttö	Kiinteistökierrokset Sähköiset palvelupyynnöt kohteittain	Kiinteistökierrosten kattavuus Sähköisten palvelupyyntöjen määrä	Toteutettiin sähköpostilla Päivitettiin nettiversioksi kunnan kotisivulle kaikkien käytettäväksi v. 21, 1135 (v. 20, 799) (v. 19, 842) (v. 18, 871) (v. 17, 517) (v. 16, 417) (v. 15, 377)

Vastuullinen ja pitkäjänteinen taloudenpito	Toiminta talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaista	Talouden ja toiminnan toteutumista seurataan kuukausittain	Osavuosisraportit	2 kpl
	Kiinteistöjen kokonaisvaltainen käyttösuunnitelma	Aloitetaan laatimaan kiinteistökohtaiset huolto-ohjelmat sekä kunnossapito- ja pitkäntähtäimen suunnitelmat	Kiinteistöjen kehittämissuunnitelma	Laadittiin kuntoarviot sekä PTS:t Kirkkomännikön koululle, Vanhainkoti Kotolaan, Temmeksen meijeriin, Temmestuvalla sekä Urheilukentän huoltorakennukselle
	Energiankulutuksen hillitseminen	Toimialakohtaiset toimitilojen tarveselitykset	Toimintakohtaisen energiankulutuksen vertailu aikaisempien vuosien kulutuksiin, HINKU, Väre	
		Kiinteistöjen toiminnan mukainen energiankulutuksen hallinta		
		50–50 energiansäästökampanja kouluissa		

Kiinteistöt	Talousarvio 2021 €	Toteutuma 2021 €	Poikkeama €	Toteutuma %
Toimintatuotot	2 205 784	2 335 896,42	-130 112,42	105,9
Toimintakulut	-2 219 920	-2 254 932,61	35 012,61	101,6
Toimintakate	-14 136	80 963,81	-95 099,81	-572,7

Kunnan kiinteistöjen jätehuollon kilpailutus 1.2.2020 – 31.12.2021 väliselle ajalle sisälsi myös jätehuollon kehittämisen asiantuntijapalvelua. Kehittämistyön tavoitteena on parantaa kiinteistökohtaisten jätteiden lajittelua, materiaalien kierrätysastetta ja vähentää polttokelpoisen jätteen määrää sekä nostaa erilliskerättyjen jätteiden laadun taso mahdollisimman korkeaksi. Kehittämistyötä jatkettiin L&T:n kanssa edellisen vuoden tavoin myös kuluvan vuoden aikana.

Kuluvana vuonna tehtiin rakennusten kermivesikatton kunnostustöitä paikkauskorjauksina. Korjauksen kohteina olivat päiväkotien Käpytikka ja Toukovakka vesikatot sekä murron v. 2012 rakennetun osan vesikatto.

Kirkkomännikön koululle, vanhainkoti Kotolaan, Temmeksen meijeriin, Temmestuvalla sekä Kaukalon huoltorakennukselle laadittiin kuntoarviot. Kuntoarvioraportit sisälsivät myös kiinteistöjen pitkäntähtäimen suunnitelmat (PTS). Neljän ensimmäisen kohteen raportit laati Sitowise Oy ja huoltorakennuksen osalta A-insinöörit Oy.

Tehtyjen tutkimusten ja korjausehdotusten pohjalta suoritettiin sisäilmakorjauksia Kirkkomännikön koululla, Kuulammen koululla, kunnantalolla, Kotolassa sekä Temmeksen koululla.

Kiinteistökierrokset toteutettiin Koronan vuoksi edellisen vuoden tavoin siten, että kiinteistöjen vastuuhenkilöt toimittivat mahdolliset korjaustarpeet sähköpostilla.

Pienet investoinnit 2021

- Vanha terveystalo purettiin. Purun suoritti Suomen Tehopurku Oy
- Kirkkomännikön koulun pyöreäosan luokkien lattiat hiottiin ja lakattiin
- kunnantaloon pihapiirissä, Pikku-Hirvelässä ollut asunto muutettiin sosiaalitoimen käyttöön työtiloiksi
- Osalle Kirkkomännikön koulun pyöreää osaa muutettiin tilat esiopetukselle
- Kiinteistöautomaatiota modernisoitiin päivittämällä vanha alakeskus paloasemalla sekä terveyskeskuksessa
- Temmeksen koulun käsityöluokan kengitys ja lattian uusiminen
- Temmeksen koululle tehtiin invaluiska.

RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT

Palvelun yleistavoite

Tuottaa laadukkaita ja kustannustehokkaita ruoka- ja siivouspalveluita.

Kuvaus palveluista ja tarkoituksesta

Ruoka- ja siivouspalvelujen tavoitteena on tuottaa laadukkaita tukipalveluja kouluille, päiväkodeille ja hoitolaitoksille. Kotona asuville ikääntyneille tuotetaan palveluja ateriapalvelujen muodossa. Ruokalistat laaditaan valtion ravitsemusneuvottelukunnan suositusten mukaisesti. Ruokapalvelujen tavoitteena on lähiruuan ja kasvisruuan suosiminen ja vakiinnuttaminen ruokalistoille. Siivoussopimukset laaditaan asiakkaan tarpeiden mukaisesti kustannustehokkaasti ja laadukkaasti.

Strategiset valinnat	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit / Tavoitetaso	Toteutuminen
Luodaan mahdollisuudet elinikäiselle oppimiselle	Ammattitaitoinen henkilöstö, jonka osaaminen on hyvä Työssä jaksaminen parantuu	Koulutukset Liikuntasetelit, virkistyspäivä. Avoin ja vuorovaikutuksellinen työyhteisö, säännölliset palaverit, työohjeet ajantasaiset	1–2 krt / vuosi. Ruuvalmistuksen tehostuminen ja siivoustyön tehostuminen Työntekijän työssä jaksaminen paranee, kuormitus vähenee 1 / 6vko henkilöstöpalaveri	100
Vuorovaikutus on avointa ja osallistavaa	Laadun kehittäminen Kustannustehokkuus	Asiakastyytyväisyyskyselyt siivouspalveluissa päiväkodit ja kunnantalo Ruokapalvelut koulut ja vanhukset Ruokailutilojen ja ruokailun sujuvuuden ja viihtyvyyden kehittäminen Kilpailutuksiin vaikuttaminen omien tarpeiden mukaan Jamix-tuotannonohjausjärjestelmän hyödyntäminen	Asiakaspalautteet Ruokalatoimikunta / ruoka-agentti (Kuulampi) Hankintatyöryhmiin osallistuminen ja vaikuttaminen Tuotannonohjausjärjestelmien käyttäminen	50 100 100
Kuntataloudessa huolehditaan hyvinvoinnista ja yhteisistä varoista	Toiminta on talousarvion ja toimintasuunnitelman mukaista	Talouden ja toiminnan toteutumista seurataan kuukausittain Henkilökunta etsii aktiivisesti omassa työssään kehittämisen kohteita, arvioi omaa työtään kriittisesti	Osavuosi- ja kuukausiraportit	Talousarviossa pysyminen Uuden oppiminen ja työn mielekkyys
Edistetään paikallislähtöistä yrittäjyyttä ja lähiruokaa	Lähiruokaa tarjotaan vähintään yhdellä aterialla Kasvisruokapäivä kerran viikossa kouluissa ja päiväkodeissa	Lähiruokapäivät. Lähiruokatuottajien tunnettavuuden lisääminen	Lähiruokapäivä 2 krt/6vkoa. Lähiruokatuotteita esille kouluissa	100

Ruoka- ja siivouspalvelut	Talousarvio 2021 €	Toteutuma 2021 €	Poikkeama €	Toteutuma %
Toimintatuotot	1 850 298	1 799 478,02	50 819,98	97,3
Toimintakulut	-1 795 056	-1 682 422,65	-112 633,35	93,7
Toimintakate	55 242	117 055,37	-61 813,37	211,9

Palvelualueen keskeiset muutokset ja toimenpiteet 2021

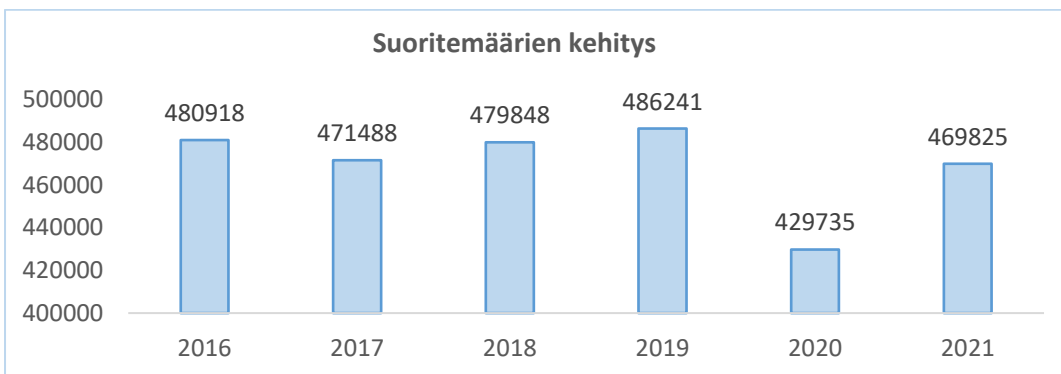
Ruokapalvelut

Vuoden 2021 aikana on aloitettu Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen valmistelutyö tukipalveluiden osalta. Työryhmissä on selvitetty Tyrnävän kunnan ruoka- ja siivouspalveluiden rakennetta. Lisäksi on mietitty vaihtoehtoja, miten tukipalvelut toteutetaan 1.1.2023 alkaen. Keväällä 2021 toteutettiin asiakastytyväisyyskyselyjä kotipalveluateria-asiakkaille. Päiväkotien varhaiskasvatushenkilöstölle suunnatun kyselyn avulla kartoitettiin mielipiteitä aamu- ja välipalatarjonnasta. Asiakaspalautteita on otettu huomioon vuoden 2022 kuuden viikon kiertävässä ruokalistasuunnittelussa ja toteuttamisessa. Lounaslistoja on muokattu enemmän asiakaslähtöiseen suuntaan ja tarpeeseen. Hyväksi havaittuja yhteistyömalleja on jatkettu ruokalapalavereiden muodossa koulujen ja päiväkotien välillä. Elintarvikehankinnoissa pyrittiin käyttämään lähialueen tuottajia ja toimittajia niin paljon kuin mahdollista. Syksyllä toteutettiin Lähiruoka-päivä.

Maaliskuussa 2020 alkanut koronapandemia heijastunut toimintaan näihin päiviin saakka. Tukipalveluja sopeutettiin muuttuvaan tilanteeseen yhteistyössä Sivistus- ja hyvinvointi ja Sosiaaliterveys osastojen kanssa. Koronakaranteenissa oleville oppilaille järjestettiin mahdollisuus hakea koululounas kotiin ateriapakettien muodossa.

Kirkkomännikön koulun osittainen sulkeminen sisäilmaongelmien takia ja väistöiloihin siirtyminen vaikutti ruokailun järjestämiseen. Väistöila- ja henkilöstöjärjestelyt on toteutettu yhteistyössä Sivistus- ja hyvinvointiosaston kanssa.

Kaaviossa suoritettujen kehitys. Suorittamäärän nousu viimevuodesta johtuu siitä, että koronapandemian aikana oppilaat ovat olleet lähiopeuksessa, vaikkakin pandemia on vaikuttanut asiakkaiden määrään.

Siivouspalvelut

Koronapandemian aikana siivouksen tasoon ja tiheyteen on kiinnitetty huomiota. Henkilöstömitoitusta on lisätty tarpeen vaatiessa terveydenhuollon toimipaikoissa. Kirkkomännikön koulun osittainen sulkeminen sisäilmaongelmien takia ja väistöiloihin siirtyminen on vaikuttanut siivouksen järjestämiseen. Henkilöstön resursseja on järjestetty uudelleen, joissa on otettu huomioon mm. Kirkkomännikön koulun pyöreän osan tarpeet.

Huhtikuussa 2020 aloitti määräaikaisessa työsuhteessa siivoustyönohjaaja, tehtävää on jatkettu myös vuonna 2021. Hänen johdolla siivouspalveluiden toimintaa on kehitetty ja muokattu vallitseva tilanne huomioiden.

Henkilöstön työssäjaksamisen tukemiseksi, osa laitoshuoltajista on ehtinyt osallistua puhtauspalvelualan Täsmä- ja hätä ensiapukoulutuksiin. Työtä on räätälöity mahdollisuuksien mukaan ja työnkiertoa jatkettu. Parityöskentely kiertävissä kohteissa on saanut positiivista palautetta. Henkilöstöpalavereita on pidetty tarpeen mukaan yksikkökohtaisesti koronarajoitukset huomioiden. Henkilöstöä on kannustettu uuden oppimiseen, oman työn arviointiin ja kehittämiseen.

5. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

5.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet

Tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase ja konsernitase. Tilinpäätöslaskelmien laatimisessa sovelletaan kirjanpitolakia ja –asetuksia kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden ja laskelmakaavojen mukaisesti.

Kustakin tuloslaskelman ja taseen erästä on esitetty vertailutieto edelliseltä vuodelta.

5.2 Tyrnävän kunnan tuloslaskelma

Tuloslaskelma

Toimintatuotot	1.1 – 31.12.2021		1.1.-31.12.2020	
Myyntituotot	705 881,65		748 376,83	
Maksutuotot	1 943 779,91		1 789 345,41	
Tuet ja avustukset	1 010 207,59		436 463,83	
Muut toimintatuotot	1 291 603,45	4 951 472,60	1 081 343,45	4 055 529,52
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-16 028 929,01		-14 515 103,59	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-3 212 170,23		-2 846 584,06	
Muut henkilösivukulut	-727 783,34		-568 641,97	
Henkilöstökorvaukset ja muut	0,00		189 552,52	
Palvelujen ostot	-20 610 279,83		-19 995 638,21	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 448 922,87		-2 341 518,66	
Avustukset	-1 642 156,98		-1 646 956,69	
Muut toimintakulut	-663 687,67	-45 333 929,93	-528 458,56	-42 253 349,22
Toimintakate		-40 382 457,33		-38 197 819,70
Verotulot		21 577 980,71		19 898 900,65
Valtionosuudet		21 352 948,00		21 800 848,00
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä				
Korkotuotot	20 528,84		10 842,87	
Muut rahoitustuotot	28 094,72		18 932,65	
Korkokulut	-247 845,46		-270 556,34	
Muut rahoituskulut	-22 275,90	-221 497,80	-18 042,65	-258 823,47
Vuosikate		2 326 973,58		3 243 105,48
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-2 121 473,76		-2 035 640,23
Arvonalentumiset				
Satunnaiset erät		0,00		-231 206,97
Tilikauden tulos		205 499,82		976 258,28
Poistoeron lisäys (-) ja vähennys (+)		0,00		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		205 499,82		976 258,28

5.3 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma

Toiminnan rahavirta	1.1-31.12.2021	1.1 - 31.12.2020
Vuosikate	2 326 973,58	3 243 105,48
Satunnaiset erät	0,00	-231 206,97
Tulorahoituksen korjauserät	-295 942,25	90 765,23
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 261 702,01	-1 115 954,27
Rahoitusosuudet investointimenoihin	15 000,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	326 129,63	173 782,72
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 110 458,95	2 160 492,19
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	22 770,42	-22 770,42
Antolainauksen lisäykset		-22 770,42
Antolainasaamisten vähennykset	22 770,42	0,00
Lainakannan muutokset		-628 639,71
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 000 000,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 109 183,17	-3 028 639,71
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	- 2 000 000,00	2 400 000,00
Tyrnävän kuitu Oy osakslaina	0,00	133 946,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	553 321,97	-91 763,50
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		2 336,25
Vaihto-omaisuuden muutos	-3 958,24	705,72
Saamisten muutos	117 874,40	-310 834,98
Korottomien velkojen muutos	439 405,81	216 029,51
Rahoituksen rahavirta	-533 090,79	-609 227,63
Rahavarojen muutos	577 368,16	1 551 264,56
Rahavarat 31.12.	2 146 734,55	1 569 366,39
Rahavarat 1.1.	1 569 366,39	18 101,83
Rahavarojen muutos	577 368,16	1 551 264,56

5.4 Kunnan tase

Kunnan tase

VASTAAVAA	2021	2020	VASTATTAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	47 165 199,35	48 092 929,90	OMA PÄÄOMA	14 373 745,42	14 168 246,60
Aineettomat hyödykkeet	1 229 470,06	1 251 176,20	Peruspääoma	11 245 843,00	11 245 843,00
Aineettomat oikeudet	51 445,44	7 401,42	Muut omat rahastot	0,00	0,00
Muut pitkävaikutteiset menot	1 178 024,62	1 243 774,78	Edellisten tilikausien ali/ylijäämä	2 922 402,60	1 946 144,32
Ennakkomaksut			Tilikauden ali/ylijäämä	205 499,82	976 258,28
Aineelliset hyödykkeet	41 105 938,13	42 199 175,12	POISTOERO JA VAPAA-EHTOISET VARAUKSET		
Maa- ja vesialueet	5 848 554,44	5 813 926,00	Poistoero	0,00	0,00
Rakennukset	31 396 571,08	32 261 321,21	PAKOLLISET VARAUKSET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 562 475,17	3 975 926,00	Muut pakolliset varaukset	0,00	0,00
Koneet ja kalusto	163 827,38	26 724,81	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	94 198,22	92 456,87
Muut aineelliset hyödykkeet	35 453,87	35 453,81	Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	99 056,19	85 823,41	Lahjoitusrahastojen pääomat	995,23	995,23
Sijoitukset	4 829 791,16	4 642 577,58	Muut toimeksiantojen pääomat	93 202,99	91 461,64
Osakkeet ja osuudet	4 493 109,40	4 294 125,40	VIERAS PÄÄOMA	36 233 529,00	36 903 306,37
Muut lainasaamiset	0,00	22 770,42	Pitkäaikainen	25 702 135,28	25 201 318,62
Muut saamiset	336 681,76	325 681,76	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	25 702 135,28	25 201 318,62
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	93 202,99	91 461,64	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	Lyhytaikainen	10 531 393,72	11 701 987,75
Muut toimeksiantojen varat	93 202,99	91 461,64	Joukkovelkakirjalaina	1 000 000,00	3 000 000,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 443 070,30	2 979 618,30	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 499 183,34	3 099 183,34
Vaihto-omaisuus	47 594,36	43 636,12	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	9 999,84
Ennakkomaksut	0,00	0,00	Ostovelat	2 455 357,40	2 567 586,65
Muu vaihto-omaisuus	47 594,36	43 636,12	Muut velat	516 857,05	448 080,57
Saamiset	1 248 741,39	1 366 615,79	Siirtovelat	3 059 995,93	2 577 137,35
Pitkäaikaiset saamiset	331 906,00	331 906,00	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	50 701 472,64	51 164 008,84
Lainasaamiset	331 906,00	331 906,00	TASEEN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Muut saamiset	0,00	0,00	Omavaraisuusaste %	28,35	27,70
Lyhytaikaiset saamiset	916 835,39	1 034 709,79	Suhteellinen velkaantuneisuus	75,67	80,70
Myyntisaamiset	551 828,55	564 799,20	Kertynyt yli/alijäämä €	3 127 902,42	2 922 402
Muut saamiset	365 006,84	400 682,59	Kertynyt yli/alijäämä €/ asukas	474,50	442
Siirtosaamiset	0,00	69 228,00	Lainat 31.12 €/asukas	4 582	4740
RAHAT JA PANKKISAAMISET	2 146 734,55	1 565 366,39	Lainakanta 31.12	30 201 319	31 310 501
VASTAAVAA YHTEENSÄ	50 701 472,64	51 164 008,84	Lainat ja vastuut 31.12	30 720 235,34	31 820 090
			Lainat ja vastuut €/asukas	4 660,23	4 818
			Lainasaamiset	331 906	331 990
			Kunnan asukasmäärä	6 592	6 605

5.5 Konsernilaskelmat

Konsernin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma	1.1-31.12.2021	1.1. - 31.12.2020
Toimintatuotot	16 552 829,74	15 414 940,09
Toimintakulut	-57 918 146,88	-54 267 731,28
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	28 533,81	94 970,42
Toimintakate	-41 336 783,33	-38 757 820,77
Verotulot	21 577 980,71	19 898 900,65
Valtionosuudet	23 327 024,06	23 795 126,86
Rahoitustuotot ja kulut		
Korkotuotot	22 205,43	13 052,21
Muut rahoitustuotot	39 562,74	24 581,66
Korkokulut	-260 112,44	-283 724,38
Muut rahoituskulut	-24 767,76	-22 323,37
Vuosikate	3 345 109,41	4 667 792,86
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 199 772,39	-3 077 675,03
Arvonalentumiset	-29,45	-23,15
Satunnaiset erät		-218 992,25
Tilikauden tulos	145 307,57	1 371 102,43
Tilinpäätössiirrot	31 806,97	29 655,05
Tilikauden verot	-6 962,36	-1 172,41
Laskennalliset verot	-784,72	-8 904,58
Vähemmistöosuudet	-434,00	-28 884,55
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	168 933,46	1 361 795,94

Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2021	2020
Toimintatuotot/Toimintakulut %	28,58	28,41
Vuosikate/Poistot %	104,54	151,67
Vuosikate euroa/ asukas	507,45	706,71
Asukasmäärä	6 592	6 605

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernin rahoituslaskelma	1.1 31.12.2021	1.1 - 31.12.2020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 345 109,41	4 667 792,87
Satunnaiset erät		-218 992,25
Tulorahoituksen korjauserät	-407 471,99	6 774,39
Tilikauden verot	-6 962,36	-1 172,41
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 350 892,42	-4 144 831,07
Rahoitusosuudet investointimenoihin	25 413,40	65 885,60
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	402 328,63	187 293,74
Toiminnan ja investointien rahavirta	-992 475,33	562 750,87
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antosaamisten lisäykset		-31 588,22
Antosaamisten vähennykset	22 770,42	1 224,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 053 600,00	2 135 200,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 353 704,53	-3 197 273,06
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 028 560,00	2 427 200,00
Tyrnävän Kuitu Oy	0,00	133 946,00
Oman pääoman muutokset	200 000,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-14,92	-18,10
Vaihto-omaisuuden muutos	-10 340,10	-99 502,85
Saamisten muutos	215 694,48	-188 329,92
Korottomien velkojen muutokset	743 503,26	295 932,34
Rahoituksen rahavirta	1 842 948,61	1 476 790,19
Rahavarojen muutos	850 473,28	2 039 541,04
Rahavarat 31.12.	4 555 133,25	3 704 659,95
Rahavarat 1.1.	3 704 659,95	1 665 118,91
Rahavarojen muutos	850 473,30	2 039 541,04

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2021	2020
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta €	-8 831 079,90	-15 204 616,00
Investointien tulorahoitus	77,34	114,44
Laskennallinen lainanhoitokate	0,73	1,01
Lainanhoitokate	1	1,42
Kassan riittävyys pv	7	6

Konsernitase

VASTAAVAA	2021	2020	VASTATTAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	59 896 580,30	58 905 668,56	OMA PÄÄOMA	18 820 465,89	18 558 685,17
Aineettomat hyödykkeet:	1 490 032,40	1 502 338,87	Peruspääoma	11 245 843,00	11 245 843,00
Aineettomat oikeudet	312 007,78	1 345 885,14	Säätiöiden ja yhdistysten	2 287,36	2 287,36
Muut pitkävaikutteiset menot	1 178 024,62	79 064,36	Muut omat rahastot	402 758,75	284 565,71
Ennakkomaksut	0,00	77 389,37	Edellisten tilikausien ali/ylijäämä	7 000 643,33	5 664 193,16
Aineelliset hyödykkeet:	55 461 592,80	54 594 367,16	Tilikauden ali/ylijäämä	168 933,45	1 361 795,94
Maa- ja vesialueet	5 841 576,26	5 828 949,56	VÄHEMMISTÖOSUUDET	649 646,64	649 163,50
Rakennukset	39 372 256,46	40 390 061,46	PAKOLLISET VARAUKSET	417 195,11	429 036,89
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 939 159,14	4 340 752,34	Muut pakolliset varaukset	417 195,11	429 036,89
Koneet ja kalusto	1 036 309,80	863 613,68	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	286 867,76	294 278,95
Muut aineelliset hyödykkeet	48 932,19	46 259,88	Valtion toimeksiannot	82 909,26	61 760,93
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	5 223 358,95	3 124 730,24	Lahjoitusrahastojen pääomat	6 662,69	6 221,73
Sijoitukset:	2 944 955,10	2 808 962,53	Muut toimeksiantojen pääomat	197 295,81	226 296,29
Osakkuusyhteisöosuudet	1 446 791,74	1 448 584,22	VIERAS PÄÄOMA	48 197 457,08	46 788 592,80
Muut osakkeet ja osuudet	1 053 263,00	903 707,53	Pitkäaikainen	34 827 368,07	32 136 093,98
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	0,00	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	32 533 843,16	30 231 619,63
Muut lainasaamiset	343,10	23 113,52	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Muut saamiset	444 557,26	433 557,26	Liittymismaksut ja muut velat	2 240 303,58	1 896 588,54
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	285 332,22	292 728,48	Siirtovelat	44 550,80	0,00
Valtion toimeksiannot	82 909,26	61 760,93	Laskennalliset verovelat	8 670,53	7 885,81
Lahjoitusrahastojen erityiskate	5 553,93	5 098,04	Lyhytaikainen	13 370 089,01	14 652 498,82
Muut toimeksiantojen varat	196 869,03	225 869,51	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 553 802,01	3 378 883,36
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 189 720,03	7 521 360,27	Pitkäaikaisten lainojen seuraavan	204 193,13	3 378 883,36
Vaihto-omaisuus:	387 624,45	377 284,35	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	9999,84
Aineet ja tarvikkeet	230 430,18	209 780,52	Saadut ennakot	363,82	104,57
Keskeneräiset tuotteet	1 099,25	974,37	Ostovelat	3 331 861,73	3 299 055,53
Valmiit tuotteet	108 500,66	122 893,34	Joukkovelkakirjalainat	1 000 000,00	3 000 000,00
Muu vaihto-omaisuus	47 594,36	43 636,12	Muut velat	712 231,27	671 833,91
Ennakkomaksut	0,00	0,00	Siirtovelat	4 567 637,05	4 292 621,61
SAAMISET	3 246 962,33	3 439 415,97	Laskennalliset verovelat	0,00	0,00
Pitkäaikaiset saamiset:	333 423,36	335 454,33	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	68 371 632,48	66 719 757,31
Lainasaamiset	331 906,00	331 906,00	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Muut saamiset	627,41	627,41	Omavaraisuusaste %	27,52	27,82
Siirtosaamiset	889,95	2 920,92	Suhteellinen velkaantuneisuus	78,42	79,16
Lyhytaikaiset saamiset:	2 913 538,97	3 103 961,64	Kertynyt ylijäämä €	7 169 576,79	7 025 989,10
Myyntisaamiset	1 533 295,04	1 629 838,30	Kertynyt ylijäämä € /asukas	1 087,62	1 063,74
Lainasaamiset	484 117,73	725 664,72	Konsernin lainat €/asukas	5 657,14	5 544,36
Muut saamiset	647 985,36	522 861,06	Konsernin lainakanta	37 291 838,30	36 620 502,82
Siirtosaamiset	248 140,84	225 597,56	Lainat ja vastuut 31.12	38 325 209,46	37 601 136,71
Rahoitusarvopaperit	218 715,26	102 466,82	Lainat ja vastuut € /asukas	5 813,90	5 692,83
Osakkeet ja osuudet	142,33	142,33	Konsernin lainasaamiset	484 117,73	725 664,72
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	218 572,93	102 324,49	Kunnan asukasmäärä	6 592	6 605
Rahat ja pankkisaamiset	4 336 417,99	3 602 193,13			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	68 371 632,55	66 719 757,31			

6 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen liitetietojen tarkoituksena on täydentää laskelmien muodossa esitettyä tilinpäätösinformaatiota oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Tilinpäätöksen liitetietoja koskevat säännökset ja ohjeet

Liitetietojen sisällöstä on säädetty pääosin kirjanpitolaisa ja -asetuksessa. Kunnan tilinpäätöksen liitetietojen laatimissa noudatetaan soveltuvin osin kirjanpitolain 3 luvun sekä kirjanpitoasetuksen 2 ja 4 luvun säännöksiä.

Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Liitetietojen ryhmittely

Kunnan tilinpäätöksen liitetiedot ryhmitellään tilinpäätöksessä tilinpäätöksen laatimista, tuloslaskelmaa, taseen vastaavia ja vastattavia, vakuuksia ja vastuusitoumuksia, henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskeviin liitetietoihin.

Kunnan konsernitilinpäätöksen liitetietoina esitetään soveltuvin osin vastaavat tiedot kuin kunnan tilinpäätöksen liitetietoina.

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja –menetelmät

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennen 1.1.2013 hankituissa hyödykkeissä vanhan poistosuunnitelman mukaisesti ja 1.1.2013 jälkeen hankituissa hyödykkeissä uuden poistosuunnitelman mukaisesti.

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon, paitsi öljyvarasto, joka on merkitty 31.12.2021 mukaisella litrahinnalla.

Rahoitusomaisuus on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Suomalaisessa kirjanpitoikäntäntössä nykyisin aikaisempien tilikausien virheet ja laskentaperiaatteiden muutokset kirjataan aikaisempien tilikausien ylijäämän oikaisuksi.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tytäryhteisöt Tyrnävän Kehitys Oy ja Tyrnävän Vesihuolto Oy on yhdistelty konsernitilinpäätökseen, kuntayhtymät omistussuuden suhteessa ja osakkuusyhteisöistä Hirsijärven Vesi Oy ja Tyrnävän Kuitu Oy pääomaosuus-menetelmällä. Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät katteet on vähennetty.

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty hankintamenomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

KILA:n kuntajaosto on päivittänyt konsernitilinpäätöksen yleisohjetta joulukuussa 2015. Merkittävimmät muutokset koskevat poistoeron ja vapaaehtoisten varausten käsittelyä.

Kunnan taseessa oleva poistoero ja vapaaehtoiset varaukset merkitään konsernitilinpäätöksessä omaan pääomaan. Tytäryhteisöjen poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset merkitään konsernitaseeseen jaettuna omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Muutoksen myötä pyritään antamaan parempi kuva kuntakonsernien omasta pääomasta huomioiden kuntalain perusteella tehtävät konsernitilinpäätökseen perustuvat alijäämäisyystarkastelut.

Tilikausien vertailtavuus sekä tilikauden päättymisen jälkeiset merkittävät tapahtumat

Vuonna 2020 Suomen valtio maksoi Tyrnävän kunnalle ns. koronatukia valtionosuuksien kautta yhteensä 1 755 529 euroa. Nämä esitettiin tuloslaskelmassa valtionosuuksina ja siten vaikuttavat kyseisen tuloerän vertailtavuuteen eri vuosien välillä. Vuonna 2021 koronatukea on saatu sosiaali- ja terveysministeriön myöntämänä valtionavustuksena 545 336 euroa. Tämä on kirjattu sosiaali- ja terveysosaston toimintatuottojen ryhmään tuet ja avustukset. Kyseinen tuki myönnettiin korvaamaan koronaepidemian kustannuksia, joita on aiheutunut 1.1.-31.8.2021.

Tammikuussa 2022 käynnistyi toinen hakukierros koskien loppuvuoden 2021 koronaepidemian kustannuksia. Haku-aika päättyi helmikuussa 2022. Kunta on hakenut kyseistä avustusta, mutta sen saamisesta tai suuruudesta ei ole sosiaali- ja terveysministeriössä vielä tehty päätöstä.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 4.4.2022 §13 ja §14 hyväksynyt talousarviomuutokset vuodelle 2021 koskien sosiaali- ja terveysosastoa sekä sivistys- ja hyvinvointiosastoa. § 14 hyväksytyt talousarviomuutokset pitää sisällään 80 000 euron määrärahalisäyksen kohdistettuna pelkästään sivistys- ja hyvinvointiosaston sisäisiin vuokrakuluihin. Tältä osin talousarviomuutokset eroavat vertailtaessa sisäisiä ja ulkoisia lukuja.

6.1 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksina

Euroa	Konserni 2021	Konserni 2020	Kunta 2021	Kunta 2020
Yleishallinto	319 826,23	325 239,00	260 726,56	268 521,73
Sosiaali- ja terveystoimet	11 128 336,76	10 244 203,47	2 165 544,52	1 429 234,53
Opetus- ja kulttuuripalvelut	1 536 865,40	1 345 255,61	1 055 360,96	967 742,42
Yhdyskuntapalvelut	2 371 749,01	2 379 356,64	1 411 605,69	1 390 030,84
Muut palvelut	1 196 052,34	1 120 885,37	0,00	0,00
Kunnan toimintatuotot yhteensä	16 552 829,74	15 414 940,09	4 893 237,73	4 055 529,52

Verotulojen erittely

Verotulojen erittely	2021	2020
Kunnan tuloverot	19 943 141,96	18 633 997,65
Osuus yhteisöveron tuotosta	702 706,32	422 376,00
Kiinteistövero	932 132,43	842 527,00
Verotulot yhteensä	21 577 980,71	19 898 900,65

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely	2021	2020
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	19 548 807,00	20 138 138,00
<i>Siitä:</i> Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)	7 249 092,00	6 966 137,00
<i>Siitä:</i> Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-929 087,00	-1 037 344,00
Verotulomenetysten korvaus	2 733 228,00	2 700 054,00
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	21 352 948,00	21 800 848,00

Kunnan palvelujen ostojen erittely

Palvelujen ostojen erittely	2021	2020
Asiakaspalvelujen ostot	15 824 413,74	15 305 102,52
Muiden palvelujen ostot	4 785 866,09	4 690 535,69
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	20 610 279,83	19 995 638,21

Suunnitelman mukaiset poistot

Poistot tase-erittäin	2021	2020
Aineettomat oikeudet	4 917,44	18 273,90
Poistot muista pitkävaikutteisista menoista	65 750,16	72 212,55
Rakennukset	1 234 664,90	1 155 695,47
Kiinteät rakenteet ja laitteet	760 576,91	771 835,17
Koneet ja kalusto	55 564,35	17 623,14
Yhteensä	2 121 473,76	2 035 640,23

Aineettomat hyödykkeet	tasapoisto	5 v
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto	40 v
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	20 v
Talousrakennukset	tasapoisto	15 v
Vapaa-ajanrakennukset	tasapoisto	20 v
Asuinrakennukset	tasapoisto	40 v
Kiinteät rakenteet ja laitteet, kadut, tiet, torit ja puistot	menojäännös-poisto	15 %
Koneet ja kalusto	tasapoisto	5 v

Valtuuston hyväksymän poistosuunnitelman perusteiden pohjalta kunnanhallitus hyväksyy aineettomien hyödykkeiden osalta ja aineellisissa hyödykkeissä rakennusten ja rakennelmien sekä kiinteiden rakenteiden ja laitteiden osalta hyödyke- tai hyödykeryhmäkohtaiset poistosuunnitelmat, jotka pohjautuvat arvioon hyödykkeiden taloudellisesta käyttöajasta ottaen huomioon esim. rakennuksen tai rakennelman käyttötarkoituksen ja rakentamistavan tai muita käyttöaikaan olennaisesti vaikuttavia seikkoja

Tyrnävän kunta

Poistosuunnitelma 1.1.2013 jälkeen hankittuihin hyödykkeisiin

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Kehittämismenot	2–5 vuotta*	tasapoisto
Aineettomat oikeudet	5–20 vuotta*	tasapoisto
Liikearvo	2–5 vuotta*	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot		
Atk-ohjelmistot	2–5 vuotta*	tasapoisto
Muut	2–5 vuotta*	tasapoisto

*) erityisestä syystä voi olla enintään 20 vuotta

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20–50 vuotta	tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20–30 vuotta	tasapoisto
Taloussrakennukset	10–20 vuotta	tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	20–30 vuotta	tasapoisto
Asuinrakennukset	30–50 vuotta	tasapoisto

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Kadut, tiet, torit ja puistot	15–20 %	menojäännöspoisto
Sillat, laiturit ja uimalat	10–25 %	menojäännöspoisto
Muut maa- ja vesirakenteet	10–20 %	menojäännöspoisto
Vedenjakeluverkosto	7–10 %	menojäännöspoisto
Viemäriverkko	7–10 %	menojäännöspoisto
Kaukolämpöverkko	10–15 %	menojäännöspoisto
Sähköjohdot, muuntoasemat ja ulkovalaistuslaitteet	15–20 %	menojäännöspoisto
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	20–22 %	menojäännöspoisto
Maakaasuverkko	12–15 %	menojäännöspoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	15–20 %	menojäännöspoisto
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	15–25 %	menojäännöspoisto
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15–20 %	menojäännöspoisto
Liikenteen ohjauslaitteet	20–25 %	menojäännöspoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	20–25 %	menojäännöspoisto

Koneet ja kalusto

Kuljetusvälineet	4–7 vuotta	tasapoisto
Muut liikkuvat työkoneet	5–10 vuotta	tasapoisto
Muut raskaat koneet	10–15 vuotta	tasapoisto
Muut kevyet koneet	5–10 vuotta	tasapoisto
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5–15 vuotta	tasapoisto
Atk-laitteet	3–5 vuotta	tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	3–5 vuotta	tasapoisto

Muut aineelliset hyödykkeet

Luonnonvarat	käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa	

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa	
---------------------	----------------	--

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut pakolliset varaukset 1.1.*)	0,00	15 109,60	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	15 109,60	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 31.12 *)	0,00	0,00	0,00	0,00
Kaatopaikan maisemointivaraus 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Kaatopaikan maisemointivaraus 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1. (ky)	429 036,89	415 421,56	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	13 615,33	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	11 841,79	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12. (ky)	417 195,10	429 036,89	0,00	0,00
Yhteensä	417 195,10	429 036,89	0,00	0,00

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut toimintatuotot	0,00	0,00	0,00	0,00
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	279 457,26	157 827,28	279 457,26	157 827,28
Rakennusten myyntivoitot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut myyntivoitot	82 864,94	7 086,26	16 484,99	0,00
Myyntivoitot yhteensä	362 322,20	164 913,54	295 942,25	157 827,28
Muut toimintakulut	0,00	0,00	0,00	0,00
maa- ja vesialueiden myyntitappio	0,00	0,00	0,00	0,00
rakennusten myyntitappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
muut myyntitappiot	0,00	21 220,16	0,00	0,00
Myyntitappiot yhteensä	0,00	21 220,16	0,00	0,00

6.2 Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Maa- ja vesialueet erittely	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Maa- ja vesialueet	5 403 648,53	5 421 032,76	5 418 531,57	5 413 902,95
Kiinteistöjen liittymismaksut	437 927,73	407 916,80	430 022,87	400 022,87
Muut maa- ja vesialueet		0,00		0,00
Maa- ja vesialueet yhteensä	5 841 576,26	5 828 949,56	5 848 554,44	5 813 925,82

Pysyvien vastaavien hyödykkeet

Pysyvien vastaavien hyödykkeet €	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet						
	Aineettomat oikeudet	Yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1	1 251 176,20	1 251 176,20	5 813 925,82	32 261 321,21	3 975 926,00	26 724,81	35 453,87	85 823,41	42 199 175,12
Lisäykset tilikauden aikana	48 961,46	48 961,46	33 800,00	369 914,77	347 126,08	207 666,92		30 746,37	989 254,14
Rahoitusosuudet tilikaudella						-15 000,00			15 000,00
Vähennykset tilikauden aikana			-29 171,38					-17 513,59	46 684,97
Siirrot erien välillä									
Tilikauden poisto	-70 667,60	-70 667,60		-1 234 664,90	-760 576,91	-55 564,35			2 050 806,16
Arvonlennukset ja niiden palautukset									
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 229 470,06	1 229 470,06							
Arvon korotukset									
Kirjanpitoarvo 31.12	1 229 470,06	1 229 470,06	5 818 554,44	31 396 571,08	3 562 475,17	163 827,38	35 453,87	99 056,19	41 075 938,13

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset €	Osakkeet ja osuudet			Jvk-, muut laina ja muut saamiset					
	Osakkeet tytäryhteisöt	Kuntayhtymä osuudet	Osakkeet osakkuus ja muut omist.yht	Muut osakkeet ja osuudet	Saamiset tytäryhteisöt	Oulun kaupungin jätehuolto	Palautus kelpoiset liittymismaksut	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.		2 483 714,28	1 165 932,41	644 478,71					4 294 125,40
Lisäykset				200 000,00					200 000,00
Vähennykset				-1 016,00					-1 016,00
Hankintameno 31.12.									
Arvonlennukset ja niiden palautukset									
Arvonkorotukset									
Kirjanpitoarvo 31.12.		2 483 714,28	1 165 932,41	843 462,71					4 493 109,40

Omistukset muissa yhteisöissä

Vuonna 2021 kunta on perustanut 100 % omistamansa tytäryhtiön Tyrnävän kehitys Oy:n, joka on yhdistetty Tyrnävän kuntakonserniin.

Hirsijärven vesi Oy ,Tyrnävän kuitu Oy ovat yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitaseeseen.

Asunto-osakeyhtiöitä ei ole yhdistelty konsernitaseeseen. (Eivät ole suuruudeltaan olennaisia)

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Omasta pääomasta €	Vieraasta pääomasta €	Tilikauden voitto/tappio €
Tytäryhteisö						
Tyrnävän Vesihuolto Oy	Tyrnävä	68 %		1 346 809,82	2 005 125,15	523,18
Tyrnävän Kehitys Oy	Tyrnävä	100 %		156 241,94	8 532,85	-43 758,06
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä						
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	Oulu	1,36 %		2 684 442,61	2 049 284,86	74 353,36
Pohjois-Pohjanmaan liitto	Oulu	1,05 %		20 791,79	11 117,09	2 961,35
Oulun seudun koulutuskuntayhtymä OSAO	Oulu	2,70 %		2 408 354,60	929 699,31	-97 924,95
Asunto Oy						
Asunto Oy Kirstinkuja	Tyrnävä	39,50 %		165 604,87	26 007,80	9,88
Asunto Oy Tyrnävän Murto	Tyrnävä	30,80 %				
Hirsijärven Vesi Oy	Muhos	46,80 %		443 690,79	69 662,29	26 119,94
As Oy Murron Miinanmutka	Tyrnävä	28,50 %		156 123,10	303,68	-261,29
As Oy Temmeshovi	Tyrnävä	30,38 %		120 716,60	239,44	311,55
As Oy Kotipesä	Tyrnävä	22,79 %		126 940,91	4 311,28	277,25
As Oy Tyrnävän Koivupuisto	Tyrnävä	25,21 %		134 377,79	353,15	0,00
As Oy Temmeksenrivi	Tyrnävä	33,30 %				
Tyrnävän Kuitu Oy	Tyrnävä	49,00 %		218 181,86	1 028 344,89	912,63

Saamisten erittely

Saamisten erittely	2021		2020	
	Pitkäaikaiset €	Lyhytaikaiset €	Pitkäaikaiset €	Lyhytaikaiset €
Saamiset tytäryhteisöltä				
Myyntisaamiset		5 618,88		
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä			0,00	0,00
Saamiset kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		2 718,38		20,44
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä			0,00	20,44
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä			0,00	
Saamiset yhteensä		8 337,26	0,00	20,44

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät €	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
Etukäteen maksetut vuokratulot	889,94	2 920,92		
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	889,94	2 920,92		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Tasausrahastolaskutus	45 314,35	36 800,36		
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	85 800,42	87 591,91	60 000,00	63 750,00
EU-tuet ja avustukset	25 939,46	24 787,25		0,00
Muut tulojäämät	151 086,59	76 418,04		5 478,00
Tulojäämät yhteensä	308 140,83	225 597,56		69 228,00
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	308 140,83	225 597,56	60 000,00	69 228,00

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoman erittely €	Konserni 2021	Konserni 2020	Kunta 2021	Kunta 2020
Peruspääoma 1.1.	11 245 843,00	11 245 843,00	11 245 843,00	11 245 843,00
Lisäykset tilikaudella		0,00		0,00
Vähennykset tilikaudella		0,00		0,00
Peruspääoma 31.12.	11 245 843,00	11 245 843,00	11 245 843,00	11 245 843,00
Osuus ky:n oman pääoman lisäyksestä		0,00		0,00
Arvonkorotusrahasto 1.1	2 287,36	0,00		0,00
Arvonkorotusten lisäykset tilikaudella		0,00		0,00
Arvonkorotusten vähennykset tilikaudella		0,00		0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	2 287,36	2 287,36		0,00
Muut omat rahastot		0,00		0,00
Muun oman rahaston pääoma 1.1.	284 565,71	311 070,76		0,00
Siirrot rahastoon tilikaudella	118 193,04	26 505,05		0,00
Siirrot rahastosta tilikaudella		0,00		0,00
Muun oman rahaston pääoma 31.12.	402 758,75	284 565,71		0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	5 664 193,16	5 272 015,86	1 946 144,32	1 761 449,12
Edellisen tilikauden virheen oikaisu		0,00		0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	7 000 643,33	5 664 193,16	2 922 402,60	1 946 144,32
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	168 933,45	1 361 795,94	205 499,82	976 258,28
Oma pääoma yhteensä	18 820 465,89	18 558 685,17	14 373 945,42	14 168 245,60

Pitkäaikaiset velat (Erääntyvät viiden vuoden kuluttua)

Pitkäaikaiset velat €	2021	2020
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 876 600,00	12 814 973,26
Lainat julkisyhteisöiltä		
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot		
Ostovelat		
Muut velat		
Siirtovelat		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	12 876 600,00	12 814 973,26

Vieras pääoma

Vieras pääoma	2021		2020	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				10 450,09
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä				10 450,09
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		616 471,33		678 421,89
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä		616 471,33		678 421,89
Velat osakkuus tai muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä				
Vieras pääoma yhteensä		616 471,33		688 871,98

Shekkilimiitti

Shekkilimiitti €	2021	2020
Tyrnävän osuuspankki FI14 5483 0120 0000 34		
Luotollisen shekkilimin limiitti 31.12	168 187,93	168 187,93
Käyttövara 31.12	168 187,93	168 187,93

Joukkovelkakirja lainat

Joukkovelkakirja lainat	2021	2020
Kuntatodistuslainat, alle 1 v	1 000 000,00	3 000 000,00
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	1 000 000,00	3 000 000,00

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	363 617,50	303 048,50	302 057,00	248 822,00
Menojäämät	0,00	0,00	0,00	0,00
Palkkojen ja henkilöstökulujen jaksotukset	3 052 830,76	2 878 148,82	2 052 775,20	1 911 540,88
Korkojaksotukset	36 453,72	41 068,50	33 433,98	37 058,74
Muut menojäämät	1 114 735,07	1 070 355,79	671 729,75	379 715,73
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	4 567 637,05	4 292 621,61	3 059 995,93	2 577 137,35

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Velkojen vakuudet, kiinnitykset kiinteistöihin				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

Vuokravastuiden määrä

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Vuokravastuut				
Toimitilojen vuokravastuut	321 824,77	313 833,76	0,00	0,00
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	601 774,16	583 432,85	518 916,34	509 589,41
Maa-alueiden vuokravastuut	14 380,79	0,00	0,00	0,00
Muut vuokravastuut	95 391,44	83 367,28	0,00	0,00
Vuokravastuut yhteensä	1 033 371,16	980 633,89	518 916,34	509 589,41
Siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	445 920,88	363 212,98	250 885,35	210 127,52
Siitä PPP-hankkeet	0,00	0,00	0,00	0,00
Siitä sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet	0,00	0,00	0,00	0,00
siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut	0,00	0,00	0,00	0,00

Leasingsopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

Vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Järjestelyjen tarkoitus				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	885 680,00	926 480,00	800 000,00	800 000,00
Jäljellä oleva pääoma	508 836,00	601 022,27	483 288,00	541 544,00
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	1 842 951,97	1 842 951,97	1 802 151,97	1 802 151,97
Jäljellä oleva pääoma	516 490,81	597 702,84	486 946,81	597 702,84

Muut taloudelliset vastuut

Muut taloudelliset vastuut	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Sopimusvastuut				
Rantaroustin koulun ylläpitosopimus 2017–2037	5 237 992,50	5 575 927,50	5 237 992,50	5 575 927,50
Sopimusvastuut yhteensä	5 237 992,50	5 575 927,50	5 237 992,50	5 575 927,50
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimus, Kuntarahoitus Oyj				
Koronvaihtosopimus Kuntarahoitus Oyj:n kanssa on tehty yksittäisen lainan korkoriskinsuojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu osa vaihtuvista korkoista kiinteiksi. Koronvaihtosopimuksen pääoma suojaaa osittain lainaa. Koronvaihtosopimus on kertalyhen-teinen. Sopimus erääntyy 10.10.2021				
Käypä arvo		- 1639,18		
Kohde-etuuden arvo		136 000,00		
Vastuusitoumukset: Technopolis Oyj		4 463,03		
Vammaispalvelulain mukaisesti tuleva tuetun asumi-sen vastuu		0,00		
Sitoumukset avustukseen OSAO	113 585,17	265 600,54		
Muut sopimusvastuut OSAO	430 471,42			
Arvonlisäveron palautusvastuu	2 581 199,20	2 950 707,83	2 366 387,57	3 359 837,23
Perustamishankkeiden valtionosuudet	3 520 747,05	3 520 747,05	3 520 747,05	3 520 747,05

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2021	2020
Kunnan vastuu takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	46 684 659	44 272 896
Kunnan vastuu takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	30 581	27 586

Tilintarkastajan palkkiot €	2021	2020
Tarkastusyhteisö A		
Tilintarkastuspalkkiot	17 756,63	12 729,08
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät		0,00
Tarkastuslautakunnan avustaminen		0,00
Muut palkkiot		0,00
Palkkiot yhteensä	17 756,63	12 729,08

Luottamusmiehiltä perityt puolueverot €	2021	2020
Tyrnävän kokoomus Ry	1 663,50	1 020,00
Tyrnävän Perussuomalaiset Ry	729,00	459,00
Tyrnävän Sosiaalidemokraatit	1 487,50	1 260,00
Suomen Keskusta Tyrnävän paikallisosasto	8 064,75	5 762,25
Yhteensä	11 944,75	8 501,25

Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

Tilikauden aikana käytetyt kirjanpito tase-erittelyiden sisältö

Päivä- ja pääkirjat

Myyntireskontra

Ostoreskontra

Tase-erittely, saldospelvitykset

Tase-erittelyn liiteosa, saldospelvitysten liitteet

Tilinpäätös erittely

Tilinpäätöstä täydentävät tiedot

- paperilla

- 10 v

Atk-kirjanpito

ProEconomica - käyttöomaisuuskirjanpito

Konserni-ohjelma

- Atk-ohjelmaa koskevat tiedot, menetelmäkuvauskirjat

- 10 v. sen tilikauden päättymisestä, jota menetelmä koskee

Palkkaluettelo/palkkakortit

- Paperilla

- 50 v

Tasekirja

Tase-erittely

- Sidottuna

- Säilytetään pysyvästi(sp)

Käytetyt tositelajit ja tositenumerot

- sisältyy tasekirjaan

- sp.

Säilytyspaikka

Kunnantalo/Väliarkisto

Kunnantalo/Väliarkisto

Kunnantalo/Väliarkisto

Kunnantalo/Väliarkisto

Kunnantalo/Väliarkisto

Kunnantalo/Väliarkisto

Kunnantalo/Väliarkisto

Sähköiset järjestelmät

Sähköiset järjestelmät

Sähköiset järjestelmät

TK/Päätarkisto

TK/Päätarkisto

TK/Päätarkisto

TK/Päätarkisto

TK/päätarkisto

Tyrnävän kunta						
Tositelaji	Alaraja	Yläraja	Käytetty 2021	Alaraja	Yläraja	Käytetty 2022
001	001001	002999	001944	001001	002999	001069
002	005001	005999	005002	005001	005999	005000
006	006001	006999	006000	006001	006999	006000
007	007001	007999	007000	007001	007999	007000
008	008001	008999	008002	008001	008999	008000
009	009000	009999	009016	009000	009999	008999
010	100001	199999	100000	100001	199999	100000
011	012001	012999	012000	012001	012999	012000
151	021001	024000	021911	021001	024000	021156
221	020001	020988	020988			
221	050001	059999	050132	050001	059999	050094
301	030001	030999	030142	030001	030999	030012
404	615001	635000	615000	615001	635000	615000
450	450001	459999	450529	450001	459999	450075
490	049001	049999	049189	049001	049999	049014
601	610001	601999	610000	610001	601999	610000
602	611001	614999	611722	611001	614999	611175
603	639500	639999	639512	639500	639999	639499
604	640001	649999	640075	640001	649999	640002
605	650001	659999	650198	650001	659999	650000
606	660001	669999	660000	660001	669999	660000
608	680001	689999	680000	680001	689999	680000
609	690001	699999	690089	690001	699999	690012
611	710001	719999	710010	710001	719999	710000
614	720001	729999	720000	720001	729999	720000
617	730001	739999	730036	730001	739999	730003
618	740001	749999	740628	740001	749999	740078
620	750001	759999	750261	750001	759999	750068
622	760001	769999	760000	760001	769999	760000
623	770001	779999	770034	770001	779999	770000
624	780001	789999	780337	780001	789999	780001
625	790001	799999	790056	790001	799999	790002
626	800001	809999	800596	800001	809999	800045
627	810001	819999	810147	810001	819999	810004
628	820001	829999	820257	820001	829999	820012
629	830001	839999	832073	830001	839999	830167
630	840001	841999	840015	840001	841999	840000
640	870001	879999	870000	870001	879999	870000
654	840001	849999	840000	840001	849999	840000
661	850001	859999	857785	850001	859999	851356
682	860001	869999	861437	860001	869999	860002